

สารบัญ

วิธีไหว้พระ	๑๒
คำสวดมนต์ไหว้พระ (แปล)	๑๒
ทำวัตรเช้า	๑๓
ตั้งขะณิกะปัจจุขะเวกขะณะวิธี	๑๔
ธาตุปะฐักุสละปัจจุขะเวกขะณะวิธี	๒๐
คำแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศล	๒๑
ทำวัตรเย็น	๒๒
ปุปพะภา คชะนะฆการะ	๒๒
พุทธานุสสะติ	๒๒
พุทธานุสสะติ	๒๓
ธัมมานุสสะติ	๒๔
ธัมมานุสสะติ	๒๔
สังฆานุสสะติ	๒๖
สังฆานุสสะติ	๒๖
อะตีตปะปัจจุขะเวกขะณะวิธี	๒๘
ชุมนุมเทวดา	๒๙
บทต้นสวดมนต์และพระปริตรต่างๆ	๓๐
ปุปพะภา คชะนะฆการะ	๓๐
สชะระณะ คชะนะปะฐักุสละ	๓๐
สังฆะ กิริยา คทา	๓๑
มะหาคารุณิโกนาโถติอาทิกาคทา	๓๑
เขมาเขมะสชะระณะ คชะนะปะฐักุสละ	๓๒
อะริยะธะนะ คทา	๓๒
ปัจจุขะเวกขะณะ คทา	๓๓
นะฆการะสีทิกาคทา	๓๓
สัมพุทเธ	๓๕
นะโมการะอัฏฐะกัง	๓๖
มังคะลสุตตัง	๓๖

ระชนนงสุตตัง	๓๘
กษณณิมยเมตตงสุตตัง	๔๒
ขันธปะริตตัง	๔๓
โมรปะริตตัง	๔๔
วิญญูษกษปะริตตัง	๔๕
ธชชัคคตงสุตตัง	๔๕
อาฏานาฎิยปะริตตัง	๔๘
อังกุสิมาตปะริตตัง	๕๓
โพชฌังคปะริตตัง	๕๓
อษภษปะริตตัง	๕๔
เทวชตอุยโยชณนทกาล	๕๕
อุณห์หิสสชวิชยชกาล	๕๖
นัคชัตตชยัคข์	๕๖
พระสุตตร	๕๗
ธัมมชจกักปะปะวัตตชนงสุตตัง	๕๗
อชนัตตชล็กชณนงสุตตัง	๖๒
อาทิตตชปะริยาชนงสุตตัง	๖๖
ธัมมนิยามนงสุตตัง	๖๙
โลกชธัมมชนงสุตตัง	๗๐
มหาสชมชชนงสุตตัง	๗๕
มาติกา	๘๕
ธัมมสังคินิมมาติกาปาโฐ	๘๕
วิปัสสนาฐมิปาโฐ	๘๗
ปะฐิจจชสมุปปาพะปาโฐ	๘๘
ปิฎฐานชมาติกาปาโฐ	๘๙
พระอภิธรรม ๗ คัมภีร์	๙๐
พระสังคินิ	๙๐
พระวิมังก์	๙๐
พระธาทุกชดา	๙๑
พระปุคคชตชปิฎญัตติ	๙๑

พระกษัตริย์	๔๒
พระบรมวงศานุวงศ์	๔๒
พระมหากษัตริย์	๔๓
บึงสุกุดทอย	๔๓
บึงสุกุดเป็น	๔๓
คานาต่างๆ	๔๔
ภัทเทกษัตริย์คานา	๔๔
ศีลิกษณาคานา	๔๔
สีสุทเทสพาโธ	๔๕
ทวยชนคานา	๔๖
โมกขุปายคานา	๔๖
สุขาภิชาตคานา	๔๘
โอวาทปาฏิโมกขาทีปาโธ	๔๙
คานาจีนปัญญา	๑๐๓
ชัยมงคลคานา (สวดชัย)	๑๐๕
บารมี ๓๐ ทัศ	๑๐๘
พระคานาป้องกันภัยทั้งสิบ	๑๐๙
พระคานามงคลจักรวาลแปดทิศ	๑๑๑
ภาระสุตคานา	๑๑๒
อัญมณีคานา	๑๑๒
พิธีอื่น	๑๑๓
ถวายพรพระ	๑๑๓
อนุโมทนาพิธี	๑๑๖
มงคลจักรวาลใหญ่	๑๑๗
มงคลจักรวาลน้อย	๑๑๘
เกณียานุโมทนาคานา	๑๑๙
กาละทานะสุตคานา	๑๑๙
วิหารทานะคานา	๑๒๐
ติโรกฐกฐกัณฐะสุตคานา (ย่อ)	๑๒๑
โภชนะทานานุโมทนาคานา	๑๒๑

อัครกัมปประสาธน์สุดตชกาลา	๑๒๒
เทวธ กาทิสสะหัทักขินานุโมทนาคาถา	๑๒๒
สังคหะวัตตูกาถา	๑๒๓
อาทิมะสุดตชกาลา	๑๒๓
ระตชนัตตชยานุภาวาทิกาถา	๑๒๔
โส อัตถะสัทโธ	๑๒๔
เทวธ กาทิสัมมันตชนชกาลา	๑๒๕
บททำยสว ตมนต์และบทแม่เมตตาต่างๆ	๑๒๖
อะภินนหะปัจจจะ เวกชณณะปาฐุช	๑๒๖
กายคตทสตีภาวณา	๑๒๗
ค้ำนมัสการรอยพระพุทธรูปาท	๑๒๙
พรหมวิหาร	๑๓๑
เมตตาทน	๑๓๑
เมตตาสรรพสัทวี	๑๓๑
เมตตายังกัญจิ	๑๓๒
เมตตานิสังสสุตตชปาโฐ	๑๓๒
จจะ ทูรัปปะมัญญาปาโฐ	๑๓๓
ปิตติทานชกาลา (ย่อ)	๑๓๕
อิมินา ปุญญชกัมเมนาตืออาทิกาปิตติทานชกาลา	๑๓๖
ยาเทวธาทิปิตติทานชกาลา	๑๓๗
ติโลกะวิชชชระาชชปิตติทานชกาลา	๑๓๘
สมังคช สชกาลา	๑๓๘
วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสทัง	๑๓๙
หม วตวินัยกรรม	๑๔๕
วิธีทำพินทุกับปะ	๑๔๕
อธิษฐาน	๑๔๕
ค้ำอธิษฐานบริหารต่างๆ	๑๔๖
วิกัป	๑๔๗
ค้ำเสยสสชไตรจิวรลวงราตรี	๑๔๙
ค้ำเสยสสชอติเรกจิวรลวง ๑๐ วัน	๑๕๐

คำเสียดสขอติเรกบาทรวง ๑๐ วัน	๑๕๑
วิธีแสดงอาบัติ	๑๕๒
นีสัย	๑๕๕
จำพรรษา	๑๕๗
คำสัตตทาษ	๑๕๘
อานิสงส์จำพรรษา	๑๕๘
ระเบียบคำขอขมาโทษต่อท่านผู้ควรเคารพ	๑๕๙
คำขอขมาพระรัตนตรัย	๑๕๙
คำขอขมาพระเถระ	๑๕๙
คำขอขมาพระอุปัชฌาย์	๑๕๙
คำขอขมาพระอาจารย์	๑๕๙
คำขอขมาพระสงฆ์	๑๕๙
คำขอขมาบุคคลทั่วไป	๑๖๐
คำขอขมาโทษบิตามารคา	๑๖๐
คำขอขมารวม	๑๖๐
ขอขมา	๑๖๑
คำให้พรเมื่อมีผู้ขอขมา	๑๖๒
อุโบสถ	๑๖๓
คำขอโอกาสสวดปาฏิโมกข์และตั้งญัตติปวารณา	๑๖๔
วิธีสวดปาฏิโมกข์ย่อ	๑๖๕
ปวารณา	๑๖๗
อธิกมาส อธิกวาร และปีกขตณนาวิธี	๑๗๑
วิภูจักรแห่งอธิกมาส	๑๗๓
การแบ่งฤดูและการบอกฤดู	๑๗๕
วิธีเปลี่ยนบุพพกิจพระปาฏิโมกข์	๑๗๖
การนับพระภิกษุ	๑๘๒
กฐิน	๑๙๐
วิธีกฐินอย่างธรรมยุติกา	๑๙๐
คำถวายผ้ากฐินทาน	๑๙๐
คำอภิเษกณกฐิน	๑๙๑

คำกรานกฐิน	๑๙๗
คำเสนออนุโมทนาภคฐิน	๑๙๘
คำอนุโมทนาภคฐิน	๑๙๘
ทำกับปียะ	๑๙๙
คำอาราธนาและเบ็ดเตล็ด	๒๐๐
คำอาราธนาพระปริตร	๒๐๐
คำอาราธนาธรรม	๒๐๐
คำอาราธนาศีล ๕	๒๐๑
อภินัยหนึ่ง คำอาราธนาศีล ๕ เป็นนิจจศีล	๒๐๑
คำอาราธนาศีล ๘	๒๐๒
คำอาราธนาอุโบสถศีล	๒๐๒
สรณคณันและศีล เบญจศีล (ศีล ๕)	๒๐๓
ศีล ๘ และอุโบสถศีล	๒๐๕
คำถวายผ้าป่า	๒๐๖
คำชักผ้าบังสุกุล	๒๐๗
คำถวายสังฆทาน	๒๐๗
คำถวายสังฆทานอุทิศ	๒๐๗
คำอุปโลกน์สังฆทาน	๒๐๘
คำอุปโลกน์อีกแบบหนึ่ง	๒๐๘
ทิพ ยมณต์	๒๐๙
หมวด ๑ ไหว้พระ	๒๑๒
หมวด ๒ สวดมนต์	๒๑๔
หมวด ๓ ภาวนา	๒๑๙
คาถาท่านพ่อลี	๒๒๒
คาถาขอฝน	๒๒๒

วิธีไหว้พระ

คำสวดมนต์ไหว้พระ (แปล)

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งเป็นที่
พึ่ง ที่นับถือของเราทั้งหลาย, พระองค์เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้ชอบเองแล้ว,
ละกิเลสขาดจากสันดานกับทั้งवासนา, เป็นผู้ไม่หลง มีความไม่หลงเป็น
ธรรมดา, ตรัสรู้อรุณสังข์ ๔ แจ้งประจักษ์ โดยลำพังพระองค์เอง, ตรัสรู้
ชอบไม่วิปริตสอนผู้อื่นให้ตรัสรู้ได้ด้วย, เราทั้งหลายขอนมัสการกราบไหว้
พระผู้มีพระภาคเจ้าอะระหังสัมมาสัมพุทโธพระองค์นั้นมีพระสถูปและ
พระพุทธรูปนี้เป็นพยาน, พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ.

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้า,
ตรัสดีแล้วแสดงหนทางอันดับกิเลสและกองทุกข์, ให้ผู้ปฏิบัติตามถึงความ
สิ้นทุกข์ได้โดยชอบ, เราทั้งหลายขอนมัสการ ธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสดีแล้ว, ธัมมัง นะมัสสามิ.

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, หมู่สงฆ์สาวกที่พระผู้มี
พระภาคเจ้า, สอนให้ปฏิบัติดีแล้ว, ได้ปัญญาตรัสรู้อรุณสังข์ ๔ ทำกิเลส
ในสันดานให้สิ้นไป, ตามกำลังอริยมรรค, ที่ได้เกิดขึ้นแล้วในสันดานตน,
ความละกิเลสได้จริงเป็นการปฏิบัติชอบแท้, เราทั้งหลาย ขอนอบน้อม
หมู่สงฆ์สาวก, ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าสอนให้ปฏิบัติดีแล้ว, สังขัง นะมามิ.

ทำวัตรเช้า

(เมื่อหัวหน้าจุดเทียน รูป ฟังนั่งคุกเข่าประนมมือพร้อมกันหัวหน้า
นำให้ว่าตามที่ละตอน)

โย โส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
สัรวากขาโต เยนะ ภาคะวะตา อัมโม,
สุปะฏิปันโน ยัสสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ตัมมะยัง ภาคะวันตัง สะอัมมัง สะสังขัง,
อิเมหิ สักกาเรหิ ยะถาระหัง อารูปเตหิ อะภิปุชยามะ,
สาธู โน ภันเต ภาคะวา สุจิระปะรินิพพุโตปิ,
ปัจฉิมาชณะตานุกัมปะมานะสา
อิเม สักกาเร ทุกคะตะปัลลภาการะภูเต ปะฏิคคัณหาตุ,
อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภาคะวา,
พุทฺธัง ภาคะวันตัง อะภิวาเทมิ. (กราบ)
สัรวากขาโต ภาคะวะตา อัมโม,
อัมมัง นะมัสสามิ. (กราบ)
สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สังขัง นะมามิ. (กราบ)

.....

(นำ) หันทะ มะย้ง พุทธิสสะ ภาคะวะโต ปุพพะภาคะนมะการัง
กะโรมะ เส.

(รับ) นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธิสสะ.

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธิสสะ.

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธิสสะ.

.....

(นำ) หันทะ มะย้ง พุทธาภิตุติง กะโรมะ เส.

(รับ) โย โส ตะถาคะโต อระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจระณะ-
สัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสัทธัมมะสาระถิ
สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภาคะวา, โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง
สะมาระกัง สะพีรหัมะกัง, สัสสะมะณะพีรหัมะณิง ปะชัง สะเทวะ-
มะนุสสัง สะย้ง อะภิญญา สัจฉิกัตฺวา ปะเวเทสิ, โย อัมมัง เทเสสิ
อาทิกัลลยานัง มัชฌะกัลลยานัง ปะริโยสานะกัลลยานัง, สาคถัง
สัพพัญญุชะนัง เภวะละปะริปุณณัง ปะริสุทธีง พีรหัมะจะริยัิง ปะกาเสสิ,
ตะมะหัง ภาคะวันตัง อะภิปุชะยามิ ตะมะหัง ภาคะวันตัง สิริสะ นะมามิ.

(กราบ)

.....

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมาภิกขุติง กะโรมะ เส.

(รับ) โย โส ส้วากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันติภฺรฺรโก อะกาลิโก
เอหิเปตฺติโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตฺตํโพ วิญญูหิ, ตะมะหัง ธัมมํ
อะภิปุชะยามิ ตะมะหัง ธัมมํ สิริสะสา นะมามิ.

(กราบ)

.....

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆาภิกขุติง กะโรมะ เส.

(รับ) โย โส สุปะภฺปิโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุกุปะภฺปิโน
ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะภฺปิโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สามีจิปะภฺปิโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะเทหัง จัตตาริ ปุริสะยุดาณิ
อภฺรฺรอะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย
ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลิกะระณิโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง
โลกัสสะ, ตะมะหัง สังฆํ อะภิปุชะยามิ ตะมะหัง สังฆํ สิริสะสา นะมามิ.

(กราบ)

(นั่งพับเพียบ)

.....

(นำ) หันทะ มะยั้ง ระตะนัตตะยัปปะณามะคาถาโย เจวะ สังกะวัตถุ-
ปะริที่ปะกะปาฐัญจะ ภาณามะ เส.

(ถ้าจะสวดครึ่งเดียว คือลงแค่ ปะภาวะสัทธิยา ไม่ต่อ อิตตะ
ตะถาคะโต ก็นำเพียงครึ่งเดียวว่า หันทะ มะยั้ง ระตะนัตตะยัปปะ-
ณามะคาถาโย ภาณามะ เส.)

(นำ) พุทโธ สุสุทโธ ภาณามะหัตถะโว,
โยจันตะสุทถัพพะระญาณะโลจะโน,
โลกัสสะ ปาปุปะกิละสะฆาตะโก,
วันทามิ พุทธัง อะหะมาตะเรนะ ตัง.
ธัมโม ปะทีโป วิยะ ตัสสะ สัตถุโน,
โย มัคคะปากามะตะเภทะภินนะโก,
โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตถะทีปะโน,
วันทามิ ธัมมัง อะหะมาตะเรนะ ตัง.
สังโฆ สุเขตตารักยะติเขตตะสัญญิตโต,
โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพธะโก,
โลลัปปะทีโน อะริโย สุขะเมธะโส,
วันทามิ สังฆัง อะหะมาตะเรนะ ตัง.
อิจเจวะเมกัันตะภิปุชชะเนยยะกัง,
วัตถุตตะยั้ง วันทะยะตารักสังฆะตัง,
ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพะปีททะวา,
มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสัทธิยา.

(ถ้ามีเวลาพอให้สวด สังเวคะปริทีปะกะปาฐะ ต่อไปนี้)

อิธะ ตะถาคะโต โลกเก อุปปันโน อระรัง สัมมาสัมพุทโธ,
ธัมโม จะ เทสิโต นียยานิโก อุปะสะมิโก ประนิพพานิโก สัมโพธะคามิ
สุคะตูปะเวตีโต, มะยันทัง ธัมมัง สุตฺวา เอวัง ชานามะ, ชาตีปี ทุกขา
ชะราปี ทุกขา มะระณัมปี ทุกขัง, โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุ-
ปายาสาปี ทุกขา, อัมปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุก
โข ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง, สังขิตเตนะ ปญฺจุปาทานักขันธา
ทุกขา, เสยยะถิทัง, รุပ္ฺจุปาทานักขันโธ, เวทะนุปาทานักขันโธ, สันฺญญา
ปาทานักขันโธ, สังขารุปาทานักขันโธ, วิญฺญาณุปาทานักขันโธ, เยสัง
ปะริญฺญาเย, ณะระมาโน โส ภะคะวา, เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ,
เอวังภาคา จะ ปะนัสสะ ภะคะวะโต สาวะเกสุ อะนุสาสะนึ, พะหุลา
ปะวัตตะติ, รุပ္ฺง อะนิจจัง, เวทะนา อะนิจจา, สันฺญา อะนิจจา, สังขาร
อะนิจจา, วิญฺญาณัง อะนิจจัง, รุပ္ฺง อะนัตตา, เวทะนา อะนัตตา, สันฺญา
อะนัตตา, สังขาร อะนัตตา, วิญฺญาณัง อะนัตตา, สัพเพ สังขาร
อะนิจจา, สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ, เต มะยฺง, โอตินณามหะ ชาตียา
ชะรามะระณณะ, โสเกหิ ประเทเวหิ ทุกเขหิ โทมน์สเสหิ อุปายาสะหิ,
ทุกโขติณณา ทุกขะปะเรตา, อัมเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขัก-
ขันธัสสะ อันตะกิริยา ปญฺญาเยถาติ.

จิระปะรินิพพุตัมปี ตัง ภะคะวันตัง อุทิสสะ อระหังตัง สัมมา-
สัมพุทฺธัง, สัทธา อะคารัสมา อนะคาริยฺง ปัพพะชิตา, ตัสมิง ภะคะวะติ
พฺรหฺมมะจะริยฺง จะรามะ, ภิกขุณฺง ลิกขาสาชีวะ-สะมาป็นนา, ตัง โน

พริ้มมะจะริยัง, อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกข์ขันธัสสะ อันตะกิริยาเย
สังวัตตะตุ.

(สามเณรสวดฟังลตคำว่า ภิกขุณัง ลิกขาสาชีวะสะมาป็นนา
ที่ขีดเส้นใต้ออกเสียง ถ้าศฤห์สธสวด ตั้งแต่ อีระ ตะถาคะโต จนถึง ปัญญา
เยถาติ แล้วสวดดังนี้

จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภาคะวันตัง สระณัง คะตา, อัมมัญจะ
ภิกขุสังฆัญจะ, ตัสสะ ภาคะวะโต สาสะนัง, ยะถาสะติ ยะถาพะลัง
มะนะสิกะโรมะ, อะนุปะฏิปัชชามะ, สา สา โน ปะฏิปัตติ, อิมัสสะ
เกวะลัสสะ ทุกข์ขันธัสสะ อันตะกิริยาเย สังวัตตะตุ.

อนึ่ง ถ้าสตรีสวด เต มะยัง นั้น ให้แปลงเป็น ตา มะยัง บทว่า
ปะรินิพพานิโก มีในฉบับ สීหล เป็น ปะรินิพพายิโก ฉะนี้ทุกแห่ง)

.....

โย จ อปฺปมปิ สุตฺวา   ฌมฺมิ กาเณน ปสฺสตี
ส เว ฌมฺมธโร โหตี   โย ฌมฺมิ นปฺปมชฺชตี.

ผู้ใด ฟังธรรมแม้นิดหน่อย แต่เห็นธรรม (ที่กาย) ในกาย
และเป็นผู้ไม่ประมาทในธรรม ผู้นั้นแล ชื่อว่า คือผู้ทรงธรรม
พุทธ.

ตั้งชะณิกะปัจจะเวกชะณะวิธี

(นำ) ทันทะ มะยัง ตั้งชะณิกะปัจจะเวกชะณะ ปาฐัง ภาณามะ เส.

(รับ) ปะภูสังขา โยนิโส จีวะรัง ปะภูเสวามิ, ยาวะเทวะ สัตตัสสะ
ปะภูฆาตายะ, อุณหัสสะ ปะภูฆาตายะ, ทังสะมะกะสะวาตาคะ-
ปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ หิริโกปิณะ-
ปะภูจฉาทะนัตถัง.

ปะภูสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปะภูเสวามิ, เมวะ ท้าวายะ
นะ มะทายะ นะ มัณฑะนายะ นะ วิภูสะนายะ, ยาวะเทวะ อิมัสสะ
กายัสสะ ฐิติยา ยาปะนายะ วิหิงสุปะระติยา พรั้มะจะริยา-
นุคคะทายะ, อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะภูหังขามิ นะวัญจะ
เวทะนัง นะ อุปปาเทศสามิ, ยาทัร่า จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา
จะ ผาสุวิหาโร จาติ.

ปะภูสังขา โยนิโส เสนาสะนัง ปะภูเสวามิ, ยาวะเทวะ สัตตัสสะ
ปะภูฆาตายะ, อุณหัสสะ ปะภูฆาตายะ, ทังสะมะกะสะวาตาคะ-
ปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะ-
วิโนทะนัง ปะภูสัลลานารามัตถัง.

ปะภูสังขา โยนิโส คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขารัง
ปะภูเสวามิ, ยาวะเทวะ อุปปันนานัง เวຍยาพาธิกานัง เวทะนานัง
ปะภูฆาตายะ, อัพยาปีชณะปะระมะตายาติ.

.....

ธาคุปะฎีกุละปัจจะเวกขณะวิธี

(นำ) ทันทะ มะยัง ธาคุปะฎีกุละปัจจะเวกขณะ ปาฐัง ภาณามะ เส.

(รับ) ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาคุมัตตะเมเวตัง ยะทิหัง จีวะรัง, ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาคุมัตตะโก นิสัสสโต นิชชีโว สุญญโณ, สัพพานิ ปะนะ อิมานิ จีวะรานิ อะชิจฺจุจจะเนียานิ อิมัง ปุติกายัง ปัตฺวา, อะติวियะ ชิจฺจุจจะเนียานิ ชายฺนติ.

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาคุมัตตะเมเวตัง ยะทิหัง ปิณฑะปาโต, ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาคุมัตตะโก นิสัสสโต นิชชีโว สุญญโณ, สัพโพ ปะนายัง ปิณฑะปาโต อะชิจฺจุจจะเนียโย อิมัง ปุติกายัง ปัตฺวา, อะติวियะ ชิจฺจุจจะเนียโย ชายะติ.

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาคุมัตตะเมเวตัง ยะทิหัง เสนาสะนัง, ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาคุมัตตะโก นิสัสสโต นิชชีโว สุญญโณ, สัพพานิ ปะนะ อิมานิ เสนาสะนานิ อะชิจฺจุจจะเนียานิ อิมัง ปุติกายัง ปัตฺวา, อะติวियะ ชิจฺจุจจะเนียานิ ชายฺนติ.

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาคุมัตตะเมเวตัง ยะทิหัง คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร, ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาคุมัตตะโก นิสัสสโต นิชชีโว สุญญโณ, สัพโพ ปะนายัง คิลานะ-ปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร อะชิจฺจุจจะเนียโย อิมัง ปุติกายัง ปัตฺวา, อะติวियะ ชิจฺจุจจะเนียโย ชายะติ.

.....

คำแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศล

สัพเพ สัตตา สทา โหนตุ อะเวรา สุชะชีวิโน,
ขอให้สัตว์ทั้งหลาย อย่าได้มีเวรแก่กันและกัน จงเป็นผู้ดำรงชีพอยู่
เป็นสุขทุกเมื่อเถิด,

กะตัง ปุณฺณชะผะลัง มัยฺหัง สัพเพ ภากี ภะวันตุ เต.
ขอให้สัตว์ทั้งหลายจงได้เสวยผลบุญ ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญด้วย กาย
วาจา ใจ แล้วนั้นเทอญ.

.....

มาวมณเฑธ ปุณฺณสส
น มตฺถํ อากมิสฺสตี
อุทฺทินฺนุณีปาเตน
อุทฺทมโปกปี ปุริตี
อาปุริตี อีโร ปุณฺณสส
โลกํ โลกปี อาจันตี

ไม่ควรดูหมิ่นต่อบุญว่า
มีประมาณน้อย จักไม่มาถึง,
แม้หม้อน้ำย่อมเต็มได้ด้วยหยาดน้ำที่ตกร ฉันทใด,
ผู้มีปัญญาสั่งสมบุญ แม้ทีละน้อยๆ ย่อมเต็มได้ด้วยบุญ ฉันทนั้น

พ.ธ. ๒๔/๓๑.

ทำวัตรเย็น

ปุพพะภาคะนะมะการะ

(นำ) หันทะทานิ มะยัณตัง ภาคะวันตัง วาจาเย อะภิกายิตุง ปุพพะภาคะนะมะการัญญะเวระ พุทธานุสสะตีเนยฺยัญจะ ภาโรมะ เส.^๑

(รับ) นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.
นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.
นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

.....

พุทธานุสสะตี

ตัง โข ปะนะ ภาคะวันตัง เอวัง กัลยาโณ กิตติสัทโท อัมภุคคะโต,
อิตถีปี โส ภาคะวา อระระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ, วิชชาจะระณะสัมปันโน
สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง
พุทฺโธ ภาคะวาตี.

(หยุดระลึกถึงพระพุทธรูปตามสมควร)

.....

---

๑. ท่านนิยมใช้ควบกับบท พุทธานุสสะตี

พุทธาภิกษิตี

- (นำ) หันทะ มะยัง พุทธาภิกษิติง กะโรมะ เส.
(รับ) พุทธะวาระหันตะวะระตาทีคุณาภิกษิตโต,
สุทธาภิกษิตะกะรุณาที สะมาคะตัตโต,
โพเธสิ โย สุชนะตัง กะมะลังวะ สุโร,
วันทามะหัง ตะมะระณัง สิริสะสา ชินเนหัง.

พุทธโธ โย สัพพะปาณีนัง	สะระณัง เขมะมุตตะมัง,
ปะฐะมานุสสะติฏฐานัง	วันทามิ ตัง สิริเนหัง.
พุทธัสสาหัสสิมิ ทาสี ^๑ วะ	พุทธโธ เม สามิกิสสะโร,
พุทธโธ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ	วิธาตา จะ หิตัสสะ เม.
พุทธัสสาหัง นิยยาเทมิ	สะวีริญชีวัตถุจัตถัง,
วันทันโตหัง ^๒ จะริสสามิ	พุทธัสเสวะ สุโพธิตัง.
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง	พุทธโธ เม สะระณัง ะรัง,
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	วัชเชยยัง สัตถุ สาสะเน.
พุทธัง เม วันทะมานะ ^๓	ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
สัพเพปิ อันตะรายา เม	มาhesung ตัสสะ เตชะสา.

(หมอบกราบลงว่า)

-
๑. สตรีสวดว่า พุทธัสสาหัสสิมิ ทาสี วะ
  ๒. สตรีสวดว่า วันทันตีหัง
  ๓. สตรีสวดว่า พุทธัง เม วันทะมานายะ

กาเยนะ วาจาเยนะ วะ เจตเตสา วา,
พุทฺเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
พุทฺโธ ปะภูคคฺคฺนฺหะตุ อัจจะยฺนตัง,
กาลันตะเร สังวะริตฺตง วะ พุทฺเธ.

(นั่งคุกเข่าขึ้น)

ธัมมานุสสะติ

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.

(รับ) สํวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฺฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก,
โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตฺตัพโพ วิญญูหิตี.

(หยุดระลึกถึงพระธรรมคุณตามสมควร)

ธัมมาภิกคิตี

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมาภิกคิตัง กะโรมะ เส.

(รับ) สํวากขาตะตาทิคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย,
โย มัคคะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภโท,
ธัมโม กุโลกะปะตนะมา ตะทะธาริธาริ,
วันทามะหัง ตะมะหะรัง ะระธัมมะเมตัง.

ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง
ทุติยานุสสะติฏฐานัง
ธัมมัสสาห์สัมมิ ทาโส^๑ วะ
ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ
ธัมมัสสาห์ นียยาเทมิ
วันทันโตหัง^๒ จะริสสามิ
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
ธัมมัง เม วันทะมานะ^๓
สัพเพปิ อันตะรายา เม

สรรณัง เขมะมุตตะมัง,
วันทามิ ตัง สีเรนะหัง.
ธัมโม เม สามิกิสสะโร,
วิธิตา จะ ทิสสะ เม.
สรวีริญชีวิตัญจิทัง,
ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง.
ธัมโม เม สรรณัง ะรัง,
วัชเชยยัง สัตถุ สาสะเน,
ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อีระ,
มาเทสุง ตัสสะ เตชะสา.

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตตะสา วา,
ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
ธัมโม ปะฐักคัณ्हะตุ อัจจะยันตัง,
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม.

(นั่งคุกเข่าขึ้น)

---

๑. สตรีสวดว่า ธัมมัสสาห์สัมมิ ทาโส วะ

๒. สตรีสวดว่า วันทันโตหัง

๓. สตรีสวดว่า ธัมมัง เม วันทะมานายะ

สังฆานุสสະติ

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆานุสสະตินะยัง กะโรมะ เส.

(รับ) สุปะฏิป็นโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิป็นโน ภาคะวะโต
สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิป็นโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามิจิ-
ปะฏิป็นโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุดาณิ อัญญะ
ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย
ทักขิเนยโย อัญชะลิกะระณียะ, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

(หยุดระลึกถึงพระสังฆคุณตามสมควร)

สังฆาภิกิ์ติ

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆาภิกิ์ติง กะโรมะ เส.

(รับ) สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคฺคณาทียุตโต,
โยจฺจัพพิโธ อะริยะปุคคะละสังฆะเสฏฺโฐ,
สีลาทีธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต,
วันทามะหัง ตะมะรียานะ คะณัง สุสุทัง.

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง

สระระณัง เขมะมุตตะมัง,

ตะตียานุสสະติญฺญานัง

วันทามิ ตัง สีเรนะหัง.

สังฆัสสาหังสัมิ ทาสี วะ

สังโฆ เม สามิกิสสะโร,

---

๑. สตรีสวดว่า สังฆัสสาหังสัมิ ทาสี วะ

สังโฆ ทุกข์สสะ ฆาตา จะ
สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ
วันทันทโตหัง^๒ จะริสสามิ
นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
สังฆัง เม วันทมาเนนะ^๓
สัพเพปิ อัมตะรายา เม

วิธิตา จะ ทิตฺตสสะ เม.
สระวีริญชีวิตฺตญฺจิหัง,
สังฆัสโสปะภูปีนนะตัง.
สังโฆ เม สาระณัง วะรัง,
วัชเชยยัง สัตถุ สาสะเน.
ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
มาเหสุง ตฺตสสะ เตชะสา.

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเยนะ วะ เจตตะสา วา,
สังเฆ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
สังโฆ ปะภูคคฺคฺนฺหะตุ อัจจะยฺนตัง,
กาลันตะเร สังวะริตฺตุง วะ สังเฆ.

(จบแล้วพั่งนั่งราบ)

.....

---

๒. สตรีสวดว่า วันทันทฺตีหัง

๓. สตรีสวดว่า สังฆัง เม วันทมาเนนaye

อะตีตะปัจจะเวกขณะวิธี

(นำ) หันทะ มะยัง อะตีตะปัจจะเวกขณะ ปาฐัง ภาณามะ เส.

(รับ) อัจชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง จีวะรัง ปะริภุตฺตัง, ตัง ยาวะเทวะ สิตฺตสสะ ปะภูฆาตายะ, อุณฺ्हิตฺตสสะ ปะภูฆาตายะ, ทังสะมะกะสะวาตาคะปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ หิริโกปิณะปะภูจฉาทะนัตถัง.

อิจชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย ปิณฑะปาโต ปะริภุตฺโต, โส เนวะ ทฺวายะ นะ มะทายะ นะ มัณฑะนายะ นะ วิภูสะนายะ, ยาวะเทวะ อิมฺหิตฺตสสะ กายฺหิตฺตสสะ จิตฺติยา ยาปะนายะ วิหิงสุปะระตียา พฺริหฺมะจะรียานุกคะทายะ, อิติ ปุราณฺญจะเวทะนัง ปะภูหังขามิ นะวัญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ, ยาคฺตรา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ผาสุวิหาโร จาติ.

อิจชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง เสนาสะนัง ปะริภุตฺตัง, ตัง ยาวะเทวะ สิตฺตสสะ ปะภูฆาตายะ, อุณฺ्हิตฺตสสะ ปะภูฆาตายะ, ทังสะมะกะสะวาตาคะปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะวิโนทะนัง ปะภูสัลลนารามัตถัง.

อิจชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย คิลานะปัจจะยะเภสัชชะ-ปะริกขาโร ปะริภุตฺโต, โส ยาวะเทวะ อุปปันนानัง เวยยาพาธิกานัง เวทะนานัง ปะภูฆาตายะ, อัมพยาปัสสะมะปะระมะตยาติ.

.....

ชุมนุมนเทวดา

สละมันตา จักกะวาเฟสุ   ัจฉรัคัจฉันตุ* เทวะตา,

สัทธัมมัง มุนิราชัสสะ   สุนันตุ สัคคะโมกขะกัง.

สัคเค กาเม จะ รูปเป คิริสิขะระตะเถ จันตะลิกเข วิมานะ,
ทีเป รัฎฐเฐ จะ คาเม ตะรุวะนะคะหะเน เคหะวัตถุมหิ เขตเต,
ภุมมา จายันตุ เทวา ชะละถะละวิสะเม ยักขะคัณธัพพะนาคา,
ติฎฐันตา สันติเก ยัง มุนิวะระวะจะมัง สาธะโว เม สุนันตุ.

ธัมมัสสะวะนะกาโล   อะยัมภะทันตา,

ธัมมัสสะวะนะกาโล   อะยัมภะทันตา,

ธัมมัสสะวะนะกาโล   อะยัมภะทันตา.

.....

---

* เครื่องหมาย “ ˊ ” นี้บังคับอยู่ที่อักษรใด อักษรนั้นมีเสียงสระอะ แต่ต้องออกเสียงให้เร็วและเบา คล้ายเครื่องหมาย (.) ในภาษาบาลี

บทต้นสวดมนต์และพระปริตรต่างๆ

ปูพพะภาคะนะมะการะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

.....

สละระณะคะมะนะปาฐะ

พุทัง สะระณัง คัจฉามิ,

ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ,

สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ.

หุติยัมปิ พุทัง สะระณัง คัจฉามิ,

หุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ,

หุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ.

ตะติยัมปิ พุทัง สะระณัง คัจฉามิ,

ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ,

ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ.

.....

สัจจะกิริยาคาถา

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

พุทโธ เม สรรณัง วะรัง,
โสตถิ เต^๑ โหนตุ สัพพะทา.

อัมโม เม สรรณัง วะรัง,
โสตถิ เต^๑ โหนตุ สัพพะทา.

สังโฆ เม สรรณัง วะรัง,
โสตถิ เต^๑ โหนตุ สัพพะทา.

มะหาการุณิโกนาโถติอาทิกาคาถา

มะหาการุณิโก นาโถ
ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

มะหาการุณิโก นาโถ
ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

มะหาการุณิโก นาโถ
ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

อิตถายะ สัพพะปาณินัง,
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง,
มา โหนตุ สัพพะปัตถะวา.

หิตายะ สัพพะปาณินัง,
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง,
มา โหนตุ สัพพะปัตถะวา.

สุขายะ สัพพะปาณินัง,
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง,
มา โหนตุ สัพพะปัตถะวา.

๑ สวดเพื่อผู้อื่นว่า เต ถ้าเพื่อตนเองเปลี่ยนเป็น เม

เขมาเขมะสระระณะคะมะนะปะริทีปิกาคาถา

พะหุง เว สระระณัง ยันติ
อารามะรูกขะเจตฺยานิ
เนตฺตัง โข สระระณัง เขมิง
เนตฺตัง สระระณะมาคัมมะ
โย จะ พุทธธัญจะ ธัมมัญจะ
จัตตาริ อะริยะสัจจานิ
ทุกขัง ทุกขะสะมุปปาทัง
อะริยัญญัญญังคิกัง มัคคัง
เอตฺตัง โข สระระณัง เขมิง
เอตฺตัง สระระณะมาคัมมะ

ปัพพะตานิ วรรณานิ จะ,
มะนุสสา ภะยะตฺตชชิตา.
เนตฺตัง สระระณะมุตตะมิง,
สัพพะทุกขา ปะมุจจะตฺติ.
สังฆัญจะ สระระณัง คะโต,
สम्मปปัญญาเย ปัสสะตฺติ.
ทุกขัสสะ จะ อะติกกะมิง,
ทุกขุปะสะมะคามินัง.
เอตฺตัง สระระณะมุตตะมิง,
สัพพะ ทุกขา ปะมุจจะตฺติ.

อะริยะธะนะคาถา

ยัสสะ สัทธา ตะถาคะเต
สีลัญจะ ยัสสะ กัลยาณัง
สังฆะ ปะสาโท ยัสสัตถิ
อะทะลิตโทติ ตัง อากุ
ตฺตัสมา สัทธัญจะ สีลัญจะ
อะนุญญะเชถะ เมธาวิ

อะจะลา สุปะตฺติญฺจิตา,
อะริยะกัณตัง ปะสังสีตัง.
อุชฺฐุตฺตัญจะ ทัสสะนัง,
อะโมฆันตัสสะ ชีวีตัง.
ปะสาทัง ธัมมะทัสสะนัง,
สะรัง พุทธานะ สาสะนันติ.

ปัพพะโตปะมะคาถา

ยะถาปี เสลา วิปูลา
สะมันตา อะนุปะริเยยยุง
เอวัง ชะรา จะ มัจจุ จะ
ขัตติเย พรัหมณะ เวสเส
นะ กิณฺณจิ ปะริวัชเชติ
นะ ตัตถะ หัตถินัง ภูมิ
นะ จาปี มันทะยฺหุทธะ
คัสสมา หิ ปิณฺฑิตโต โปโส
พุทฺเธ ธัมเม จะ สังฆะ จะ
โย ธัมมะจารี กาเยนะ
อิเธวะ นัง ปะสังสันติ

นะกัง อาหัจจะ ปัพพะตา,
นิปโปถนตา จะตฺถทิสฺสา.
อะธิวัตตัมติ ปาณินो,
สุทฺเท จัณฺฑาละปุกฺกุเส.
สัพพะเมวาภิมัทตะติ,
นะ ระถานัง นะ ปัตติยา.
สัคฺกา เชตฺตุง ฐะเนนะ วา,
สัมเปสสัง อตถะมัตตะโน.
ธโร สัทธัง นิเวสสะเย,
วาจาเย อุททะ เจตตะสา,
เปจจะ สัคเค ปะโมทะติ.

นมะการะสีทธิคาถา^๑

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฺฐโฐ,
สามัง วะ พุทฺโธ สุคะโต วิมุตโต.
มารัสสะ ปาสา วิมิโมจะยันโต,
ปาเปสิ เขมฺมิง ชะนะตัง วิเนยฺยัง.

๑ พระนิพนธ์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส

พุทฺธัง วัชรันตัง สิระสา นมะมามี,
โลกัสสะ นาถัญจะ วิมาเยกัญจะ.
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โทศุ,
สัพพันตะรายา จะ วิมาสะเมนตุ.

อัมโม ะโซ โย วัยะ ตัสสะ สัตถุ.

ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทฺธิมคคัง.
นียยานิโก อัมมะธะรัสสะ ฐาเร,
สาตาวะโห สันติกะโร สุจิญโญ.
อัมมัง วัชรันตัง สิระสา นมะมามี,
โมหัพปะทาลัง อูปะสันตะทาหัง.
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โทศุ,
สัพพันตะรายา จะ วิมาสะเมนตุ.

สัทธัมมะเสนา สุคะตานุโค โย,

โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะเซตวา.
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ,
สั้วากขาตะอัมมัง วิทิตัง กะโรติ.
สังขัง วัชรันตัง สิระสา นมะมามี,
พุทฺธานุพุทฺธัง สะมะสีละทิจฺฉัง.
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โทศุ,
สัพพันตะรายา จะ วิมาสะเมนตุ.

.....

สัมพุทธะ

สัมพุทธะ อัญญะวิสัยจะ
ปัญจะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง อัมมัญจะ สังขัญจะ
นะมะการานุภาวนะ
อะเนกา อันตะรายาปี

สัมพุทธะ ปัญจะปัญญาสัยจะ
ทะสะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง อัมมัญจะ สังขัญจะ
นะมะการานุภาวนะ
อะเนกา อันตะรายาปี

สัมพุทธะ นะวุตตะระสะเต
วิสัยะติสะตะสะหัสสานิ
เตสัง อัมมัญจะ สังขัญจะ
นะมะการานุภาวนะ
อะเนกา อันตะรายาปี

ท้าวทะสัยจะ สะหัสสะเก,
นะ मामิ สิริสะสา อะหัง.
อาทะเรนะ นะ मामิหัง,
หัตถ์วา สัพเพ อุปัททะเว,
วินัสสันตุ อะเสสะโต.

จะตุวิสัยะติสะหัสสะเก,
นะ मामิ สิริสะสา อะหัง.
อาทะเรนะ นะ मामิหัง,
หัตถ์วา สัพเพ อุปัททะเว,
วินัสสันตุ อะเสสะโต.

อัญญะจัตตานิสะสะหัสสะเก,
นะ मामิ สิริสะสา อะหัง.
อาทะเรนะ นะ मामิหัง,
หัตถ์วา สัพเพ อุปัททะเว,
วินัสสันตุ อะเสสะโต.

.....

สีลี กววมพุกดิ์

ศิลปินกราะอย่างอัครรรย์

๒๑/๓๗๗.

นะโมการะอัญฐะกัง

นะโม อะระหะโต สัมมา-	สัมพุทฺธัสสะ มะหะสิโน,
นะโม อุตตะมะธัมมัสสะ	สํวากขาตัสสะเว เตนิธะ.
นะโม มหาสังฆัสสาปิ	วิสุทฺธะสีละทีฎฺฐิโน,
นะโม โอมาทย์ยาริธัสสะ	ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกัง.
นะโม โอมะกาตีตัสสะ	ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปิ,
นะโมการิปปะภาเวนะ	วิคัจฉันตุ อุปัททะวา.
นะโมการานุกาเวนะ	สุวัตถิ โทศุ สัพพะทา,
นะโมการิสสะ เตเชนะ	วิธิมหิ โหมิ เตชะวา.

.....

มังคะละสุตตัง

เอวมเม สุตฺตัง. เอกัง สะมะยัง ภะคะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ,
เซตวะเน อะนาถะปิณฑิกัสสะ, อารามะ. อะถะโข อัญญะตะรา
เทวะตา, อะภิกกัณตายะ รัตติยา อะภิกกัณตะวณฺณา เกวะละ-
กัปปัง เซตวะนัง โอภาเสตฺวา, เยนะ ภะคะวา เตนุปะสังกะมิ
อุปะสังกะमितฺวา ภะคะวันตัง อะภิวาเทตฺวา เอกะมันตัง อัญฺฐาสิ.
เอกะมันตัง ฐิตา โข สาทะวะตา ภะคะวันตัง คาทายะ อังคะภาสิ.

พะหุ เทวา มะนุสสา จะ	มังคะลานิ อะจินตะยุง,
อากังขะมานา โสตถามัง	พฺรुหิ มังคะละมุตตะมัง.

• อะเสวะนา จะ พาลาณัง
ปुชา จะ ปุชเชนียานัง
ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ
อิตตะสัมมาปะณิธิ จะ
พาหุสัจฉัญจะ สิปปีญจะ
สุภาสิตา จะ ยา วาจา
มาตาปีตุอุปภูฏานัง
อะนากุลา จะ กัมมัตา
ทานัญจะ อัมมะจะริยา จะ
อะนะวัชชานิ กัมมานิ
อาระตี วิระตี ปาปา
อัปปะมาโท จะ อัมเมสุ
การะโว จะ นิวาโต จะ
กาเลนะ อัมมัสสะวะนัง
ขันตี จะ โสวะจัสสะตา
กาเลนะ อัมมะสากัจฉา
ตะโป จะ พรีหัมมะจะริยัญจะ
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ
ผุฏฐัสสะ โลกะอัมเมหิ
อะโสกัง วิระชัง เขมมัง
เอตาทิสานิ กัตถวานะ
สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ

ปีณทิตาณัญจะ เสวะนา,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
วิริยะ จะ สุสิกขิโต,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
ปุตตะทารัสสะ สังคะโห,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
ญาคะกานัญจะ สังคะโห,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
มัชชะปามา จะ สันญะโม,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
สันตุฎฐี จะ กะตัญญุตา,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ,
เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
สัพพัตถะมะปะราชาติ,
ตันเตสัง มังคะละมุตตะมังติ.

ระตะนะสุดตั้ง

ยามีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ,
ภูมมานิ วา ยามิระ อันตะลิกเข.
สัพเพ วะ ภูตา สุมะนา ภาวันตุ,
อะโถปี สักกัจจะ สุนันตุ ภาสิตัง.
ตัสมา ทิ ภูตา นิสาเมถะ สัพเพ,
เมตตัง กะโรถะ มานุสียา ปะชาเย.
ทิวา จะ รัตโต จะ หะรันติ เย พะลิง,
ตัสมา ทิ เน รักขะถะ อัมปะมัตตา.

• ยังกิญจิ วิตตัง อีระ วา หุรัง วา,
สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง.
นะ โน สะมัง อัตถิ ตะถาคะเตนะ,
อิทัมปิ พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทสุ.

• ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง,
ยะทังคะคา สักกะมุนี สะมาทิตโต.
นะ เตนะ อัมเมนะ สะมัตถิ กิญจิ,
อิทัมปิ อัมเม ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทสุ.

• ยัมพุทเธเสฏโฐ ปะริวัณณะยิ สุจิง,
สะมาธิมานันตะริกัญญะมาหุ.
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ,

อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.

• เย ปุคคะลา อัญญะ สะตัง ปะสัตถา,
จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ.

เต ทักขิณียา สุคะตัสสะ สาวะกา,
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ.

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.

• เย สุปปะยุตตา มะนะสา ทังเหมายะ,
นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ.

เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ,
ลัทธา มุธา นิพพุตัง ภูญชะมานา.

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.*

ยะถินทะซีโล ปะฐะวัง สีโต สียา,
จะตุพภิ วาเตภิ อะสัมปะกัมปิโย.

ตะถูปะมัง สัปปุริสัง วะทามิ,
โย อะริยะสัจจานิ อะเวจจะ ปัสสะติ.

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.

---

* สวดย่อต่อด้วยบท ขิณัง หน้า ๔๕

เย อะริยะสัจจามิ วิภาวะยັນติ,
คัมภีระปัญญาญนะ สุเทสิตามิ.
กิญจาปี เต โทหนติ ภูสัปปะมัตตา,
นะ เต ภาวัง อัญญะมะมาทียันติ.
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.

สะหาวัสสะ ทัสสะนะสัมปะทาเย,
ศัยัสสุ อัมมา ชะหิตา ภาวันติ.
สัทกายะทีฏฐิ วิจิกจฉัตถุจะ,
สีลัพพะตัง วาปี ยะทัตถิ กิญจิ.
จะศุหะปาเยหิ จะ วิปปะมุตโต,
ฉะ จาภีฐานามิ อะภัพโพ กาศุง.
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.

กิญจาปี โส กัมมัง กะโรติ ปาปะกัง,
กาเยนะ วาจาเยหะ เจตะสา วา.
อะภัพโพ โส ตัสสะ ปะภูจฉะทาเย,
อะภัพพะตา ทีฏฐะปะทัสสะ วุตตา.
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.

วะนัปปะคุมพะ ยะถา ผุสสิตักเค,
คิม्हานะมาเส ปะฐะมัสสัม คิมเห.
ตะภูปะมัง อัมมะวะรัง อะเทสะยิ,
นิพพานะคามิง ปะระมัง ทิตาเย.

อิทัมปิ พุทฺเธ ระตะนัง ปะณัตถัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.

วะโร วัระัญญุ วัระระโท วัระราหะโร,
อะนุตตะโร ฐัมมะวัระัง อะเทสสะยิ.

อิทัมปิ พุทฺเธ ระตะนัง ปะณัตถัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.

• ชีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง,
วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวะสฺมิง.

เต ชีณะพีชา อะวิรุฬฺหิฉันทา,
นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป.

อิทัมปิ สัจเฆ ระตะนัง ปะณัตถัง,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทศุ.

ยามีระ ภูตานิ สมะคะตานิ,
ภุมมานิ วา ยามิวะ อันตะลิกเข.
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง,
พุทฺธัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โทศุ.

ยามีระ ภูตานิ สมะคะตานิ,
ภุมมานิ วา ยามิวะ อันตะลิกเข.
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง,
ฐัมมัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โทศุ.

ยามีระ ภูตานิ สมะคะตานิ,
ภุมมานิ วา ยามิวะ อันตะลิกเข.
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง,
สังฆัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โทศุ.

กัระระณียะเมตตะสุตตัง

กัระระณียะมัตตะกุสะเลนนะ
สัฏโฏ อุกุชฺจะ สุกุชฺจะ
สันตุสสะโก จะ สุกะโร จะ
สันตินท์ริโย จะ นิปะโก จะ
นะ จะ ขุททัง สะมาจะเร กิญฺจ
สุชินโน วา เขมิโน โทนตุ
เย เกจิ ปาณะภูตฺตติ
ทีฆา วา เย มะหันทา วา
ทีฏฺฐา วา เย จะ อะทีฏฺฐา
ภูตา วา สัมภะเวสี วา
นะ ปะโร ปะรังฺ นิกุพเพถะ
พฺยาโรสะนา ปะฐฺเฐสัณฺญา
มาตา ยะธา นียัง ปุตตัง
เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ

• เมตตัญจะ สัพพะโลกัสสมิง
อุทธัง อะโธ จะ ติริยัญจะ
คิฏฺฐัญจะรังฺ นิสินโน วา
เอตัง สะตัง อะธิฏฺฐเฐยยะ
ทีฏฺฐัญจะ อะนุปะคัมมะ สีละวา
กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง

ยันทัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ,
สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานี.
อัปปะกัจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ,
อัปปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุคิทธิ.
เยนะ วิญญู ปะเร อุปะวะเทยฺยง,
สัพเพ สัตตา ภะวันตุ สุขิตฺตตา.
ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา,
มัชฌิมา รัสสะกา อะนุกะถุลา.
เย จะ ทูเร วะสันติ อะวิทูเร,
สัพเพ สัตตา ภะวันตุ สุขิตฺตตา.
นาติมัญญูถะ กัตถะจิ นัง กิญฺจ,
นาญญูมะญฺญูสสะ ทุกขะมิจฺเจยยะ.
อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข,
มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง.
มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง,
อะสัมพาธัง อะเวรังฺ อะสะปิตตัง.
สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิทธิ,
พฺรึทฺมะเมตัง วิหารัง อิชะมาหุ.
ทัสสะเนนะ สัมปันโน,
นะ ทิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตฺติ.

ชั้นระประริดตั้ง

วิรูปักเขที เม เมตตั้ง
ฉัพพยาปุตเตที เม เมตตั้ง
อะปาทะเกที เม เมตตั้ง
จะตุปปะเทที เม เมตตั้ง
มา มัง อะปาทะโก หิงสิ
มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ
สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา
สัพเพ ภัทธานิ ปัสสันตุ

เมตตั้ง เอรापะเถที เม,
เมตตั้ง กัณหาโคตะมะเกที จะ,
เมตตั้ง ทิปาทะเกที เม,
เมตตั้ง พะหุปปะเทที เม,
มา มัง หิงสิ ทิปาทะโก,
มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท.
สัพเพ ภูตา จะ เกวละลา,
มา กิญจิ ปาปะมาคะมา.

• อัมปะมาโน พุทโธ, อัมปะมาโน รัมโม,
อัมปะมาโน สังโฆ, ปะมาณะวันตานิ สิริงสะปานิ,
อะที วิจฉิกา สะตะปะที อุณณานาภี สะระพู มุสิกา,
กะตา เม รักขา กะตา เม ประริตตา,
ปะฎีกกะมันตุ ภูตานิ, โสหัง นะโม ภาคะวะโต,
นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง.

.....

สติมโต สทา ภาท.

คณิสติ เทกัปปะมีสังนำไซ คคตลอดเวลา.

๑๕/๑๓๒.

โมระปะริตตัง

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปปะภาโส.
ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวีปปะภาสัง,
ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง.
เย พ็ร่าหังมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม,
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ.
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา,
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา.
อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร จะระติ เอสะนา.

• อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปปะภาโส.
ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวีปปะภาสัง,
ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ รัตติง.
เย พ็ร่าหังมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม,
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ.
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา,
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา.
อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร วาสะมะกัปปะยิตฺติ.

.....

วิญญูกะกะปะริตตัง

อัสถิ โลเก สึละคุโณ
เตนะ สัจเจนะ กาหามิ
อาวัชชิต์วา อัมมะพะลัง
สัจจะพะละมะวัสสาเย
สันติ ปักขา อะปิตตะนา
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา
สะหะ สัจเจ กะเต มัย्हัง
วัชเชสิ โสพะสะ กะรีสานิ
สัจเจนะ เม สะโม นัตถิ

สัจจัง โสเจยยะนุททะยา,
สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง.
สะริต์วา ปุพพะเก ชิเน,
สัจจะกิริยะมะกาสะหัง.
สันติ ปาธา อะวัญจะนา,
ชาตะเวทะ ปะฎีกกะมะ.
มะหาปัสสะละโต สึชึ,
อุทะกัง ปิต์วา ยะถา สึชึ,
เอสา เม สัจจะปาระมิตี.

ธะชัคคะสุตตัง

เอวมเม สุตัง. เอกัง สะมะยัง ภะคะวา, สāvattiyā วิหะระติ,
เชตะวะเน อะนาถะปิณฑักัสสะ, อารามะ. ตัตถะ โข ภะคะวา ภิกขุ
อามันเตสิ ภิกขะโวติ. ภะทันเตติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสุง.
ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

ภูตะปุพพัง ภิกขะเว เทवासุระสังคาโม สะมุပ္พิยุฬโห อะโหสิ.
อะถะโข ภิกขะเว สักโก เทวานะมินโห เทเว ตาเวตังเส อามันเตสิ.
สะเจ มาริสสา เทวานัง สังคามะคะตานัง อุปปัชเชยยะ ภะยัง วา
อัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา. มะเมวะ ตัสมิง สะมะเย ธะชัคคัง

อุลโลกะยะตัง. มะมัง หิ โว ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง, ยัมภะวิสสะติ
 ะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยยิสสะติ. โน เจ
 เม ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง, ะถะ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ
 ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง. ปะชาปะติสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง
 อุลโลกะยะตัง, ยัมภะวิสสะติ ะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส
 วา, โส ปะหิยยิสสะติ. โน เจ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง
 อุลโลกะยะตัง, ะถะ ะรุณัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะ-
 ยะตัง. ะรุณัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง,
 ยัมภะวิสสะติ ะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา, โส
 ปะหิยยิสสะติ. โน เจ ะรุณัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะ-
 ยะตัง, ะถะ อีสานัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง.
 อีสานัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง, ยัมภะวิสสะติ
 ะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยยิสสะติ.

ตัง โข ปะนะ ภิกขะเว สักกัสสะ วา เทวานะมินัสสะ ะชัคคัง
 อุลโลกะยะตัง. ปะชาปะติสสะ วา เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโล-
 กะยะตัง. ะรุณัสสะ วา เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง.
 อีสานัสสะ วา เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง. ยัมภะวิสสะติ
 ะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยเยถาปิ โนปิ
 ปะหิยเยถะ. ตัง กิสสะ เทสุ. สักโก หิ ภิกขะเว เทวานะมินโท ะวี-
 ตะราโค ะวีตะโทโส ะวีตะโมโท, ภิกขุ ฉัมภิ อุตฺตราสี ปะลาयीติ.
 ะหัญจะ โข ภิกขะเว เอวัง ะทามิ. สะเจ ตุมหากัง ภิกขะเว
 ะรัญญะคะตานิ วา รุกขะมุละคะตานิ วา สุนฺญาการะคะตานิ วา,

อุปัชฌายะ ภาณิง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา, มะเมวะ
 ตัสมิท สมะเย อะนุสสะเรยยาถะ. อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง
 สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร
 ปุริสทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ.
 มะมัง ทิ โว ภิกขะเว อะนุสสะระตัง. ยัมภะวิสสะติ ภาณิง วา
 ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยยิสสะติ. โน เจ มัง อะนุส-
 สะเรยยาถะ. อะถะ ฉัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ. ส์วากขาโต ภะคะวะตา
 ฉัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง
 เวทิตัพโพ วิญญูหิติ. ฉัมมัง ทิ โว ภิกขะเว อะนุสสะระตัง.
 ยัมภะวิสสะติ ภาณิง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา,
 โส ปะหิยยิสสะติ. โน เจ ฉัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ. อะถะ สังฆัง
 อะนุสสะเรยยาถะ. สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 อุกุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต
 สาวะกะสังโฆ, สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง
 จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต
 สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลิกะระณียะ,
 อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ. สังฆัง ทิ โว ภิกขะเว
 อะนุสสะระตัง. ยัมภะวิสสะติ ภาณิง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา,
 โส ปะหิยยิสสะติ. ตัง กิสสะ เหตุ. ตะถาคะโต ทิ ภิกขะเว อะระหัง
 สัมมาสัมพุทโธ, วิตะราโค วิตะโทโส วิตะโมโห, อะภิรุ อัจฉัมภิ อะนุตฺตราสี
 อะปะลาयीติ. อิทะมะโวจะ ภะคะวา, อิทัง วัตฺวานะ สุคะโต, อะถาปะรัง
 เอตะทะโวจะ สัตถา.

อะริญญเว รุกขะมูเล วา
อะนุสสะเรถะ สัมพุทธีง
โน เจ พุทธีง สะเรยยาถะ
อะถะ อัมมัง สะเรยยาถะ
โน เจ อัมมัง สะเรยยาถะ
อะถะ สังฆัง สะเรยยาถะ
เอวัมพุทธีง สะรันตานิัง
ภะยัง วา อัมภิต্তัตถัง วา

สุญญาตาเรวะ ภิกขะโว,
ภะยัง ตุมหากะ โน สียา.
โลกะเชฏฐัง นะราสะกัง,
นียยานิกัง สุเทสิตัง.
นียยานิกัง สุเทสิตัง,
ปุญญักเขตตัง อะนุตตะรัง.
อัมมัง สังฆัญจะ ภิกขะโว,
โลมะหังโส นะ เหสสะตีติ.

.....

อาฏานาฎิยะปะริตตัง

วิปีสสิสสะ นะมัตถุ
สิขิสสะปี นะมัตถุ
เวสสะภุสสะ นะมัตถุ
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ
โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ
กัสสะปีสสะ นะมัตถุ
อังคีระสัสสะ นะมัตถุ
โย อิมัง อัมมะมะเทเสสิ
เย จาปี นิพพุตา โลเก
เต ชะนา อะปีสุณา
หิตัง เทวะมะนุสสานัง
วิชชาจะระณะสัมป็นนัง

จักขุมนัสสะ สิริมะโต,
สัพพะภูตานุกัมปิโน.
นันทะกัสสะ ตะปัสสิโน,
มาระเสนปปะมัททิโน.
พรัหมะณัสสะ วุสีมะโต,
วิปปะมุตตัสสะ สัพพะธิ.
สัักยะปุตตัสสะ สิริมะโต,
สัพพะทุกขาปะนุทะนัง.
ยะถาภูตัง วิปีสสิสุง,
มะหันตา วีตะสาระทา.
ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง,
มะหันตัง วีตะสาระหัง.

(วิชาจะระณะสัมปันนัง
 นะโม เม สัพพะพุทธานัง
 ตัณ्हังกะโร มะหาวิโร
 สระระณังกะโร โลกะทีโต
 โภณทัญญุ ชนะปาโมกโข
 สุมะโน สุมะโน อีโร
 โสภิตุ คุณะสัมปันโน
 ปะทุโม โลกะปัสสัโต
 ปะทุมุตตะโร สัตตะสาโร
 สุขาทิ สัพพะโลกักโค
 อัตตะทัสสี การุณิก
 สิทธัตถิ อะสะโม โลก
 ปุสโส จะ วัระระโท พุทโธ
 สึขี สัพพะทีโต สัตถา
 กะกุสันโธ สัตถะวาโห
 กัสสะโป สิริสัมปันโน
 เอเต จัญญู จะ สัมพุทธา
 สัพเพ พุทธา อะสะมะสะมา
 สัพเพ ทะสะพะธูเปตา
 สัพเพ เต ปะฐุชานันติ

พุทธัง วันทามะ โคตะมัมติ.)^{*}
 อุปปันนัง มะหะสิณัง,
 เมธังกะโร มะหาเยโส.
 ทีปังกะโร ชุตินธะโร,
 มังคะโล ปุริสาสะโก.
 เรวะโต ระติวัฑฒะโน,
 อะโนมะทัสสี ชะนุตตะโม.
 นาระโท วัระระสาระถิ,
 สุมะโว อัมปะภูปะคคะโล.
 ปิยะทัสสี นะราสะโก,
 อัมมะทัสสี ตะโมนุโท.
 ติสโส จะ วัระทะตัง วัระโร,
 วิปัสสี จะ อะนุปะโม.
 เวสสะภู สุขะทายะโก,
 โภนาคะมะโน ระณัญชะโท,
 โคตะโม สักกะปะคคะโว.
 อะเนกะสะตะโกฏุโย,
 สัพเพ พุทธา มะหิทธิกา.
 เวสาร์ชเชหุปาคะตา,
 อาสะภันฐานะมุตตะมัง.

* ถ้าต่อด้วยบท นะโม เม ไม่ต้องสวดในวงเล็บ

สีนะนาทั้ง นะทันเตเต
 พัร်หมะจักกััง ปะวัตเตนตี
 อุเปตา พุทธะธัมเมหิ
 ทังวัตตังสะลักขะณูปะตา
 พัยามัปปะภายะ สุปปะภา
 พุทธา สัพพะัญญุโน เอเต
 มะหัพพะภา มะหาเตชา
 มะหาการุณิกา อีธา
 ทีปา นาถา ปะติภุจจา จะ
 คะตี พันธู มะหิสสาสา
 สะเทวะกััสสะ โลกััสสะ
 เตสากัง สิริสะสา ปาเท
 วะจะสา มะนะสา เจวะ
 สะยะเน อาสะเน ฐาเน
 สะทา สุขะเนะ รักขันตุ
 เตหิ ตังวะง รักขันโต สันโต
 สัพพะโรคะวิมุตโต
 สัพพะเวระมะตักกันโต
 เตสัง สัจเจนะ สีเลนะ
 เตปี ตุมเห อะนุรักขันตุ
 ปุรัตถิมัสสัง ทิสภาเค
 เตปี ตุมเห อะนุรักขันตุ

ปะริสาสุ วิสาระทา,
 โลเก อัมปะภุจัตติยัง.
 อัมภุจจาระสะหิ นายะกา,
 สัตถันนุพพิญชะนาธะรา.
 สัพเพ เต มุนิกุญชะรา,
 สัพเพ ชีณาสะวา ชีนา.
 มะหาปัญญา มะหัพพะลา,
 สัพเพสานัง สุขาวะทา.
 ตาณา เลณา จะ ปาณินัง,
 สาระณา จะ ทิเตสิโน.
 สัพเพ เอเต ปะรายะนา,
 วันทามิ ปุริสุตตะเม.
 วันทาเมเต ตะถาคะเต,
 คะมะเน จาปี สัพพะทา.
 พุทธา สันติกะรา ตังวะง,
 มุตโต สัพพะภะยะเนะ จะ.
 สัพพะสันตาปะวัชชิตโต,
 นิพพุโต จะ ตังวะง ภะวะ.
 ขันติเมตตะพะเลนะ จะ,
 อาโรคะเยนะ สุขะเนะ จะ.
 สันติ ภูตะ มะหิทธิกา,
 อาโรคะเยนะ สุขะเนะ จะ.

ทักขิณัสสัมมิง ทิสสาภาเค
 เตปิ ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 ปัจฉิมัสสัมมิง ทิสสาภาเค
 เตปิ ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 อุตตะรัสสัมมิง ทิสสาภาเค
 เตปิ ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 ปุริมะทิสัง ฐะตะรัฏโฐ
 ปัจฉิเมนะ วิรูปักโข
 จัตตาโร เต มหาราชา
 เตปิ ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
 อากาสัญญา จะ ภูมมัญญา
 เตปิ ตุมฺเห อะนุรักขันตุ
     นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
     นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
     นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
     ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก
 ระตะนัง พุทธะสะมัง นัตถิ
     ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก
 ระตะนัง อัมมะสะมัง นัตถิ

สันติ เทวา มะหิทธิกา,
 อาโรคฺเยนะ สุขเณะ จะ.
 สันติ นาคา มะหิทธิกา,
 อาโรคฺเยนะ สุขเณะ จะ.
 สันติ ยักขา มะหิทธิกา,
 อาโรคฺเยนะ สุขเณะ จะ.
 ทักขิเณนะ วิรุฬฺหะโก,
 กุเวโร อุตตะรัง ทิสัง.
 โลกะปาลา ยะสัสสิโน,
 อาโรคฺเยนะ สุขเณะ จะ.
 เทวา นาคา มะหิทธิกา,
 อาโรคฺเยนะ สุขเณะ จะ.
 พุทฺโธ เม สาระณัง ะรัง,
 โทตุ เต ชะยะมังคละลัง.
 อัมโม เม สาระณัง ะรัง,
 โทตุ เต ชะยะมังคละลัง.
 สังโฆ เม สาระณัง ะรัง,
 โทตุ เต ชะยะมังคละลัง.
 วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ,
 ตัสมา โสตถิ ภาวะมฺตุ เต.
 วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ,
 ตัสมา โสตถิ ภาวะมฺตุ เต.

ยังกัญจิ ระตะนัง โลเก
 ระตะนัง สังฆะระตะนัง นัตถิ
 สักกัตถ์วา พุทธะระตะนัง
 ทิสัง เทวะมะนุสสาณัง
 นัสสันตูปัททะวา สัพเพ
 สักกัตถ์วา อัมมะระตะนัง
 ประิษาณูปะสะมะนัง
 นัสสันตูปัททะวา สัพเพ
 สักกัตถ์วา สังฆะระตะนัง
 อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง
 นัสสันตูปัททะวา สัพเพ
 สัพพีตโย วิวัชขันตฺ
 มา เต ภาวัตวันตะราโย
 อะภิวาทนะสีลิสสะ
 จัตตาโร อัมมา วัชณันติ

วิชชะติ วิวัจัง ปุณฺ,
 ตัสมา โสตถิ ภาวัตตฺ เต.
 โอสะถัง อุตตะมัง วัระรัง,
 พุทธะเตเชนะ โสตถินา,
 ทุกขา วูปะสะเมนตฺ เต.
 โอสะถัง อุตตะมัง วัระรัง,
 อัมมะเตเชนะ โสตถินา,
 ภาเยา วูปะสะเมนตฺ เต.
 โอสะถัง อุตตะมัง วัระรัง,
 สังฆะเตเชนะ โสตถินา,
 โรคา วูปะสะเมนตฺ เต.
 สัพพะโรโค วินัสสะตฺ,
 สุขี ทีฆายุกุ ภาวะ.
 นิจจัง วุฑฒาปะจาโยโน,
 อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.

โย จ วสสสत् ชิว
 เอกาหิ ชิวत् เสยโย

ทุสสิโล อสมาหิต
 สีลนตสส ฉายิโน.

ผู้ไม่มีศีล ไม่มั่นคง ฟังเป็นอยู่ตั้งร้อยปี,
 ส่วนผู้มีศีล ฟังพินิจ มีชีวิตอยู่วันเดียว ประเสริฐกว่า.

พ.ศ. ๒๕/๒๕.

อังคฺลิตมาละปะริตตัง

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต, นากิขานามิ สฺญัจจจะ
ปานัง สีวิตา โวโรเปตา. เตนะ สัจเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ
คฺพภัสสะ.

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต, นากิขานามิ สฺญัจจจะ
ปานัง สีวิตา โวโรเปตา. เตนะ สัจเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ
คฺพภัสสะ.

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต, นากิขานามิ สฺญัจจจะ
ปานัง สีวิตา โวโรเปตา. เตนะ สัจเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ
คฺพภัสสะ.

โพชฌังคะปะริตตัง

โพชฌังโค สติสังขาโต

วิริยมปฺติปัสสทธิ-

สะมาธูปะกขะโพชฌังคา

มุนินา สัมมะทักขาทา

สังวัตตันติ อะภิญญาเย

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกฺสํมิง สะมะเย นาโถ

คิลานะ ทุกขิตะ ทิสฺวา

ธัมมานัง วิจะโย ตะธา,

โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร.

สัสเตเต สัพพะทัสสิณา,

ภาวิตา พะหุลีกะตา.

นิพพานายะ จะ โพธิยา,

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

โมคคัลลานัญจะ กัสสะปิง,

โพชฌังเค สัสตะ เทสะยิ.

เต จะ ตัง อะภินันท์ติว่า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกะทา อัมมะราชาปี

จุนทัตเถเรนะ ตัญญูเยวะ

สัมโมทิต์วา จะ อาพาธา

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

ปะหีนา เต จะ อาพาธา

มัคคาหะตะกิเลสา วะ

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ,

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

เคลัญญเณนาภิปิโธ,

ภะณาเปตฺวานะ สาทะรัง.

ตัมहा วุฏฐาสิ ฐานะโส

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

คิณณันนัมปิ มะหะสินัง,

ปิตตานุปปิตติอัมมะตัง,

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

.....

อะภะยะปะริตตัง

ยันทุนนิमितตัง อะวะมังคะลัญจะ,

โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโ,

ปาปคคะโ หุสสุป็นัง อะกัันตัง,

พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ยันทุนนิमितตัง อะวะมังคะลัญจะ,

โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโ,

ปาปคคะโ หุสสุป็นัง อะกัันตัง,

อัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ยันทุนนิมิตตั้ง อะวะมังคะลัญจะ,
โย จามะนาโป สะกฤษสสะ สัทโท,
ปาปัดคะโท ทุสสุปินัง อะกันตั้ง,
สังฆานุภาวณะ วิมาสะเมตตุ.

.....

เทวะตาอุยโยชะนะคาถา

ทุกข์ปิตตา จะ นิตทุกขา	ภะยัปิตตา จะ นิตภะยา,
โสภัปิตตา จะ นิสโสกา	โหนตุ สัพเพปิ ปาณิน.
เอตตาวะตา จะ อัมเหติ	สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง,
สัพเพ เทวานุโมทันตุ	สัพพะสัมปัตติสัทธียา.
ทานัง ทะทันตุ สัทธาเย	สีลัง รักขันตุ สัพพะทา,
ภาวะนาภิระตา โหนตุ	คัจฉันตุ เทวะตาคะตา.
สัพเพ พุทธา พระลัปิตตา	ปัจเจกามัญจะ ยัง พระลัง,
อะระหันตานิญจะ เตเชนะ	รักขัง พันธามิ สัพพะโส.

.....

อปมตโต ปมตเตสุ   สุตเตสุ พหุชาครโ
อพลสสั้ว สิมสโส   หิตวา ยาติ สุขธโส.

คนมีปัญญาดี ไม่ประมาทในเมื่อผู้อื่นประมาท
มักตื่นในเมื่อผู้อื่นหลับ ย่อมละทิ้ง (คนโง่)
เหมือนม้าฝีเท้าเร็ว ที่ม้าไม่มีกำลังไปฉนั้น

ป.ธ. ๒๔/๓๗,๓๘.

อุณฺหิสสะวิชยะคาถา

อฺตถิ อุณฺหิสสะ วิชะโย
สัฟพะสัตตะหิตฺตถายะ
ปะริวัชเช ราชะทัณเฑ
พฺยัคเค นาคะ วิเส ภูเต
สัฟพัสมา มะระณา มุตโต
ตฺสเสวะ อานุกาเวนะ
สุทธะสีลัง สะมาทายะ
ตฺสเสวะ อานุกาเวนะ
ลิกขิตัง จินติตัง ปุชัง
ปะเรสัง เทสะนัง สุตฺวา

อัมโม โลกะ อะนุตตะโร,
ตัง ตฺวัง คัมहाหิ เทวะเต.
อะมะนุสเสหิ ปาวะเก,
อะกาละมะระเณนะ วา.
ฐะเปตฺวา กาละมาริตัง,
โหตุ เทโว สุขี สะทา.
อัมมัง สุจะริตัง จะเร,
โหตุ เทโว สุขี สะทา.
ธาระณัง วะจะนัง คะรุณ,
ตฺสสะ อายุ ปะวัฑฒะตีติ.

นักขัตตะยักข์

นักขัตตะยักข์กะภูตานัง
ปะริตตฺสทานุกาเวนะ
นักขัตตะยักข์กะภูตานัง
ปะริตตฺสทานุกาเวนะ
นักขัตตะยักข์กะภูตานัง
ปะริตตฺสทานุกาเวนะ

ปาปคคะหะนิวาระณา,
หั้นตฺวา เตสัง อุปีททะเว.
ปาปคคะหะนิวาระณา,
หั้นตฺวา เตสัง อุปีททะเว.
ปาปคคะหะนิวาระณา,
หั้นตฺวา เตสัง อุปีททะเว.

พระสูตร

ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตรัง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, พาราณะสียัง วิหะระติ,
อิสิปะตะเน มิคะทายะ. ตัตถะ โข ภะคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ อามันเตสิ.

เทวัมเม ภิกขะเว อัมตา ปัพพะชิตนะ นะ เสวิตัพพา, โย จายัง
กาเมสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค, ทิโน คัมโม โปถุชชะมิโก อะนะริโย
อะนัตถะสัจฺญ์หิโต, โย จายัง อัตตะกิลมะถานุโยโค, ทุกโข อะนะริโย
อะนัตถะสัจฺญ์หิโต. เอเต เต ภิกขะเว อุโภ อัมเต อะนุปะคัมมะ, มัชฌิมา
ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี
อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

กะตะมา จะ สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย
สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. อะยะเมวะ อะริโย อัญฺจันคิโก
มัคโค. เสยยะถิหัง. สัมมาทิฏฺฐิ สัมมาสังกัปปो, สัมมาวาจา สัมมา-
กัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.
อะยัง โข สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา,
จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ
นิพพานายะ สังวัตตะติ.

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง. ชาตีปิ ทุกขา ชะราปิ
ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง, โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ

ทุกขา, อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข
 ยัมปิจัจัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง, สังขิตเตนะ ปิณฺณูปาทานัก-
 ขันธา ทุกขา. อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจัง.
 ยายัง ตัณฺหา โปโนพภะวิกา นันฺทิราคะสะหะคะตา ตัตฺตระ ตัตฺตรา-
 ภินันฺทินิ. เสยยะถิทัง. กามะตัณฺหา ภะวะตัณฺหา วิภะวะตัณฺหา.
 อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง. โย ตัสสาเยวะ
 ตัณฺหาเย อะเสสะวิราคะนิโรธะ จาโค ปะฏินิสสัคโค มุตฺติ อะนาละโย.
 อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง.
 อะยะเมวะ อะริโย อัญฺจันฺติโก มัคโค. เสยยะถิทัง. สัมมาทิฏฺฐิ สัมมา-
 สังกัปปโป, สัมมาวาจา สัมมากัมมันฺโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม
 สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

อิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจันฺติ เม ภิกขะเว, ปุพฺเพ อะนะนุสฺสฺเตสุ
 ธิมฺเมสุ, จักขุ อุตฺตะปาติ ญานฺัง อุตฺตะปาติ ปิณฺญา อุตฺตะปาติ วิชชา
 อุตฺตะปาติ อาโลโก อุตฺตะปาติ. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง
 ปะริญญะยันฺติ เม ภิกขะเว, ปุพฺเพ อะนะนุสฺสฺเตสุ ธิมฺเมสุ, จักขุ
 อุตฺตะปาติ ญานฺัง อุตฺตะปาติ ปิณฺญา อุตฺตะปาติ วิชชา อุตฺตะปาติ อาโลโก
 อุตฺตะปาติ. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตฺนฺติ เม
 ภิกขะเว, ปุพฺเพ อะนะนุสฺสฺเตสุ ธิมฺเมสุ, จักขุ อุตฺตะปาติ ญานฺัง
 อุตฺตะปาติ ปิณฺญา อุตฺตะปาติ วิชชา อุตฺตะปาติ อาโลโก อุตฺตะปาติ.

อิทัง ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจันฺติ เม ภิกขะเว, ปุพฺเพ
 อะนะนุสฺสฺเตสุ ธิมฺเมสุ, จักขุ อุตฺตะปาติ ญานฺัง อุตฺตะปาติ ปิณฺญา

อุทปะปาที วิชชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะ-
สะมุททะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันตี เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุส-
สุเตสุ อัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที ญานัง อุทปะปาที ปัญญา อุทปะปาที
วิชชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุททะโย
อะริยะสัจจัง ปะหีนันตี เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ,
จักขุง อุทปะปาที ญานัง อุทปะปาที ปัญญา อุทปะปาที วิชชา อุทปะปาที
อาโลโก อุทปะปาที.

อิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจันตี เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะ-
นุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที ญานัง อุทปะปาที ปัญญา อุทปะปาที
วิชชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะ อะ-
ริยะสัจจัง สัจฉิกาตัพพันตี เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
อัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที ญานัง อุทปะปาที ปัญญา อุทปะปาที วิชชา
อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที. ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง
สัจฉิกะตัมตี เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที
ญานัง อุทปะปาที ปัญญา อุทปะปาที วิชชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันตี เม ภิกขะเว,
ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที ญานัง อุทปะปาที
ปัญญา อุทปะปาที วิชชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที. ตัง โข ปะนิทัง
ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันตี เม
ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที ญานัง
อุทปะปาที ปัญญา อุทปะปาที วิชชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฐุปะทา อะริยะสัจจัง ภาวิตันติ
เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ อัมเมสุ, จักขุง อุตะปาที ญานัง
อุตะปาที ปัญญา อุตะปาที วิชชา อุตะปาที อาโลโก อุตะปาที.

ยาระกัฏญจะ เม ภิกขะเว อิมesu จะตุสุ อะริยะสัจจesu, เอวันติ-
ปะริวัฏฏัง ท้าวทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ สุวิสุทธี
อะโหสิ. เนวะ ตาวาทัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัทมะเก,
สัสสะมะณะพรัทมะณิยา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง
สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจจัญญาสิง. ยะโต จะ โข เม
ภิกขะเว อิมesu จะตุสุ อะริยะสัจจesu, เอวันติปะริวัฏฏัง ท้าวทะสาการัง
ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทธี อะโหสิ. อะถาทัง ภิกขะเว
สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัทมะเก, สัสสะมะณะพรัทมะณิยา
ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ
ปัจจัญญาสิง, ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุตะปาที, อะกุปปา เม
วิมุตติ, อะยะมันติมา ชาตี, นัตถิทานิ ปุนัพพะโวตี, อิทะมะโวจะ ภะคะวา.
อิตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ ภะคะวะโต ภาสีตัง อะภินันทุง.
อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากะระณัสสัง ภัญญะมานะ, อายัสมะโต
โกณฑัญญัสสะ วิระชัง วีตะมะลัง อัมมะจักขุง อุตะปาที, ยังกิญจิ
สะมุทะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ.

ปะวัตติเต จะ ภะคะวะตา อัมมะจักเก, ภูมา เทวา สัททะ-
มะนุสสาเวสุง, เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย
อะนุตตะรัง อัมมะจักกัง ปะวัตติตัง, อัมมะจักกัยัง สะมะเณนะ วา

ฟ้ารั้งมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนนะ วา ฟ้ารั้งมุนา วา เกณะจิ
 วา โลกัสมินติ. ภูมมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺตวา, จาตุมมะทाराชิกา
 เทวา สัททมะนุสสาเวสูง, จาตุมมะทाराชิกานัง เทวานัง สัททัง
 สุตฺตวา, ตาวะติงสา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง, ตาวะติงसानัง เทวานัง
 สัททัง สุตฺตวา, ยามา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง. ยามานัง เทวานัง
 สัททัง สุตฺตวา, ตุสิตา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง. ตุสิตานัง เทวานัง
 สัททัง สุตฺตวา, นิมมานะระตี เทวา สัททมะนุสสาเวสูง. นิมมานะระตีนัง
 เทวานัง สัททัง สุตฺตวา, ประระนิมมิตะวะสะวัตตี เทวา
 สัททมะนุสสาเวสูง. ประระนิมมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง
 สุตฺตวา, ฟ้ารั้งมะกายิกา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง. เอตัมภะคะวะตา
 พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง อัมมะจักกั
 ะวัตตีตัง, อัมปะภูวัตตียัง สะมะเณนะ วา ฟ้ารั้งมะเณนะ วา
 เทเวนะ วา มาเรนนะ วา ฟ้ารั้งมุนา วา เกณะจิ วา โลกัสมินติ.
 อิติหะ เตะนะ ขะเณนะ เตะนะ มุทุตตะนะ, ยาวะ ฟ้ารั้งมะโลกา สัทโท
 อัมภุคคัจฉิ. อะยฺญจะ ทะสะสะหัสสี โลกะธาตุ, สังกัมปิ สัมปะกัมปิ
 สัมปะเวธิ. อัมปะมาโณ จะ โอฬาโร โอภาโส โลกเ ปาตุระโหสิ.
 อะตีกัมเมวะ เทวานัง เทวานุภาวัง. อะถะโข ภะคะวา อุทานัง
 อุทานะสิ, อัญญาสิ ะตะ โภ โภณทัญญเ, อัญญาสิ ะตะ โภ
 โภณทัญญเติ. อิติหิทัง อายัสมะโต โภณทัญญเสสะ, อัญญา-
 โภณทัญญเเต้วะ นามัง, อะโหสิตี.

.....

อนัตตตะลักขณะสูตตัง

เอวมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, พาราณะสียัง วิหะระติ,
อิติปะเตนะ มิคะทาเย. ตัสสะ โข ภะคะวา ปญฺจะวัคคิเย ภิกขุ
อามันเตสิ.

รูปีง ภิกขะเว อนัตตา. รูปีญจะหิทัง ภิกขะเว อตฺตา อะภะวิสสะ,
นะยิทัง รูปีง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ, ลัพพะถะ จะ รูเป, เอวัง เม
รูปีง โทศุ เอวัง เม รูปีง มา อะโหสีติ. ยัสมา จะ โข ภิกขะเว รูปีง
อนัตตา, ตัสมา รูปีง อาพาธายะ สังวัตตะติ. นะ จะ ลัพพะถะ
รูเป, เอวัง เม รูปีง โทศุ เอวัง เม รูปีง มา อะโหสีติ. เวทะนา อนัตตา.
เวทะนา จะ หิทัง ภิกขะเว อตฺตา อะภะวิสสะ, นะยิทัง เวทะนา
อาพาธายะ สังวัตเตยยะ, ลัพพะถะ จะ เวทะนายะ, เอวัง เม เวทะนา
โทศุ เอวัง เม เวทะนา มา อะโหสีติ. ยัสมา จะ โข ภิกขะเว เวทะนา
อนัตตา, ตัสมา เวทะนา อาพาธายะ สังวัตตะติ. นะ จะ ลัพพะถะ
เวทะนายะ, เอวัง เม เวทะนา โทศุ เอวัง เม เวทะนา มา อะโหสีติ.
สัจญญา อนัตตา. สัจญญา จะ หิทัง ภิกขะเว อตฺตา อะภะวิสสะ, นะยิทัง
สัจญญา อาพาธายะ สังวัตเตยยะ, ลัพพะถะ จะ สัจญญาเย, เอวัง เม
สัจญญา โทศุ เอวัง เม สัจญญา มา อะโหสีติ. ยัสมา จะ โข ภิกขะเว
สัจญญา อนัตตา, ตัสมา สัจญญา อาพาธายะ สังวัตตะติ. นะ จะ ลัพพะถะ
สัจญญาเย, เอวัง เม สัจญญา โทศุ เอวัง เม สัจญญา มา อะโหสีติ. สังขาร
อนัตตา. สังขาร จะ หิทัง ภิกขะเว อตฺตา อะภะวิสสังสุ, นะยิทัง สังขาร
อาพาธายะ สังวัตเตยฺยง, ลัพพะถะ จะ สังขารेषุ, เอวัง เม สังขาร

โหนดุ เอวัง เม สังขารา มา อะเหสุตติ. ยัสมา จะ โข ภิกขเว สังขารา
อะนัตตา, ตัสมา สังขารา อาพาธายะ สังวัตตันติ. นะ จะ ลัพภะติ
สังขารेषุ, เอวัง เม สังขารา โหนดุ เอวัง เม สังขารา มา อะเหสุตติ.
วิญญานัง อะนัตตา. วิญญานัญจะ ทิทัง ภิกขเว อตฺตา อะภะวิสสะ,
นะยิทัง วิญญานัง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ, ลัพภะเต จะ วิญญาณ,
เอวัง เม วิญญานัง โหนดุ เอวัง เม วิญญานัง มา อะโหสีติ.
ยัสมา จะ โข ภิกขเว วิญญานัง อะนัตตา, ตัสมา วิญญานัง อาพาธายะ
สังวัตตะติ. นะ จะ ลัพภะติ วิญญาณ, เอวัง เม วิญญานัง โหนดุ เอวัง
เม วิญญานัง มา อะโหสีติ.

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว รุปัง นิจจัง วา อะนิจจัง วาติ.
อะนิจจัง ภันเต. ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภันเต.
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง นุ ตั้ง สะมะนุปีสสิตฺตุง.
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสีมิ เอโส เม อตฺตาติ. โน เหตัง ภันเต. ตั้ง กิง
มัญญะถะ ภิกขเว เวทะนา นิจจา วา อะนิจจา วาติ. อะนิจจา ภันเต.
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภันเต. ยัมปะนา-
นิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง นุ ตั้ง สะมะนุปีสสิตฺตุง.
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสีมิ เอโส เม อตฺตาติ. โน เหตัง ภันเต.
ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว สัญญา นิจจา วา อะนิจจา วาติ.
อะนิจจา ภันเต. ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภันเต.
ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง นุ ตั้ง สะมะนุปีสสิตฺตุง.
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสีมิ เอโส เม อตฺตาติ. โน เหตัง ภันเต.
ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว สังขารา นิจจา วา อะนิจจา วาติ.

อะนิจจา ภัณฑะ. ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาตี. ทุกขัง
ภัณฑะ. ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง นุ ตัง
สละนุปัสสิตุง. เอตัง มะมะ เนโสหะมัสสิมิ เนโส เม อตตะตติ.
โน เอตัง ภัณฑะ. ตัง กิง มัญญะถะ ภิกขะเว วิญญาณัง นิจจัง วา
อะนิจจัง วาตี. อะนิจจัง ภัณฑะ. ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง
วาตี. ทุกขัง ภัณฑะ. ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง นุ
ตัง สละนุปัสสิตุง. เอตัง มะมะ เนโสหะมัสสิมิ เนโส เม อตตะตติ.
โน เอตัง ภัณฑะ.

ตัสส์มาติหะ ภิกขะเว, ยังกิญจิจิ รูปิง อะตีสานาคะตะปะปัจจุปปันนัง,
อัสลัตตัง วา พะหิทธา วา, โอฟาริกัง วา สุขุมัง วา, ทีนัง วา ปะณิตัง
วา, ยันทุเร สันติเก วา, สัพพัง รูปิง, เนตัง มะมะ เนโสหะมัสสิมิ
นะ เมโส อตตะตติ. เอวะเมตัง ยะถากุตัง สัมมัมปะปัญญาเย ทัญญัพพัง. ยา
กาจิจิ เวทะนา อะตีสานาคะตะปะปัจจุปปันนา, อัสลัตตา วา พะหิทธา วา,
โอฟาริกา วา สุขุมา วา, ทินา วา ปะณิตา วา, ยา ทุเร สันติเก วา,
สัพพา เวทะนา, เนตัง มะมะ เนโสหะมัสสิมิ นะ เมโส อตตะตติ. เอวะเมตัง
ยะถากุตัง สัมมัมปะปัญญาเย ทัญญัพพัง. ยา กาจิจิ สันญญา อะตีสานาคะตะ-
ปัจจุปปันนา, อัสลัตตา วา พะหิทธา วา, โอฟาริกา วา สุขุมา วา, ทินา
วา ปะณิตา วา, ยา ทุเร สันติเก วา, สัพพา สันญญา, เนตัง มะมะ เนโส-
หะมัสสิมิ นะ เมโส อตตะตติ. เอวะเมตัง ยะถากุตัง สัมมัมปะปัญญาเย
ทัญญัพพัง. เย เกจิจิ สังขารานา อะตีสานาคะตะปะปัจจุปปันนา, อัสลัตตา วา
พะหิทธา วา, โอฟาริกา วา สุขุมา วา, ทินา วา ปะณิตา วา, เย ทุเร
สันติเก วา, สัพเพ สังขารานา, เนตังมะมะ เนโสหะมัสสิมิ นะ เมโส อตตะตติ.

เอวะเมตัง ยะถากุตัง สัมมปปีญญาเย ทักขัฬพพัง. ยังกัญจิ วิญญาณัง
อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง, อัจฉัตตัง วา พะหิทธา วา, โอพาริกัง
วา สุขุมัง วา, ทีนัง วา ปะณัตตัง วา, ยันทุเร สันติเก วา, สัพพัง
วิญญาณัง, เมตัง มะมะ เมโสหะมัสสิมิ นะ เมโส อตตะตติ. เอวะเมตัง
ยะถากุตัง สัมมปปีญญาเย ทักขัฬพพัง.

เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว สุตะวา อะริยะสาวะโก, รุปัสสังปิ
นิพพินทะตติ. เวทะนายะปิ นิพพินทะตติ. สันญญาเยปิ นิพพินทะตติ.
สังขาเรสุปิ นิพพินทะตติ. วิญญาณัสสังปิ นิพพินทะตติ. นิพพินทัง
วิรัชชะตติ. วิราคะ วิมุจจะตติ. วิมุตตัสสังปิ วิมุตตะมิตติ ญาณัง โหติ.
ซีณา ชาตติ, วุสิตัง พรัทมะจะริยัง, กะตัง กะระณียัง, นาปะรัง
อิถัตตายาตติ ปะชานาตติ. อิทะมะโวจะ กะคะวา. อตตะมะนา
ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ กะคะวะโต ภาสิตัง อะภินันทุง. อิมัสสิญจะ
ปะนะ เวยยากะระณัสสังปิ ภาญญะมานะ, ปัญจะวัคคิยานัง ภิกขุณัง
อะนุปาทาเย, อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสุตติ.

.....

คาเม วา ยทิวารณเณ   นินเน วา ยทิวา ณะ
ยตถ อรหันโต วิหรนติ   ตัง ภูมิจามเณยยกัง

พระอรหันต์ทั้งหลาย อยู่ในที่ใด
คือบ้านก็ตาม ป่าก็ตาม ที่ลุ่มก็ตาม ที่ดอนก็ตาม
ที่นั่นย่อมเป็นภูมิจามเณย.

พ.ศ. ๒๕๔/๓๗.

อาทิตตะปะริยาเยสุตตัง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, คะยายัง วิหะระตี คะยา-
สีเส, สัทธัง ภิกขุสะหังสะเนะ. ตัตถะ โข ภะคะวา ภิกขุ อามัมเตสิ.

สัพพัง ภิกขะเว อาทิตตัง. กิญจะ ภิกขะเว สัพพัง อาทิตตัง.
จักขุ ภิกขะเว อาทิตตัง. รูปา อาทิตตา. จักขุวิญญาณัง อาทิตตัง.
จักขุสัมผัสโส อาทิตโต. ยัมปีทัง จักขุสัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ
เวทะยิต्तัง, สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา, ตัมปี อาทิตตัง.
เกนะ อาทิตตัง. อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา, อาทิตตัง
ชาติยา ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
อุปาयाเสหิ อาทิตตันทิ ะทามิ. โสตัง อาทิตตัง. สัททา อาทิตตา.
โสตะวิญญาณัง อาทิตตัง. โสตะสัมผัสโส อาทิตโต. ยัมปีทัง โสตะ-
สัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิต्तัง, สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะ-
สุขัง วา, ตัมปี อาทิตตัง. เกนะ อาทิตตัง. อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา
โมหคคินา, อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ
ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปาयाเสหิ อาทิตตันทิ ะทามิ. ฆานัง อาทิตตัง.
คันธา อาทิตตา. ฆานะวิญญาณัง อาทิตตัง. ฆานะสัมผัสโส อาทิตโต.
ยัมปีทัง ฆานะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิต्तัง, สุขัง วา
ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา, ตัมปี อาทิตตัง. เกนะ อาทิตตัง.
อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา, อาทิตตัง ชาติยา
ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
อุปาयाเสหิ อาทิตตันทิ ะทามิ. ชิวหา อาทิตตา. ะสา อาทิตตา.

ชีวหาวิญญูณัง อาทิตตัง. ชีวหาสัมผัสโส อาทิตโต. ยัมปิทัง ชีวหา-
 สัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิต्तัง, สุขัง วา ทุกขัง วา
 อะทุกขะมะสุขัง วา, ตัมปิ อาทิตตัง. เกณะ อาทิตตัง. อาทิตตัง
 ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา, อาทิตตัง ชาตียา ชะรามะระณณะ,
 โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ
 วะทามิ. กาโย อาทิตโต. โผฏฐัพพา อาทิตตา. กายะวิญญูณัง
 อาทิตตัง. กายะสัมผัสโส อาทิตโต. ยัมปิทัง กายะสัมผัสสะปัจจะยา
 อุปปีชชะติ เวทะยิต्तัง, สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา,
 ตัมปิ อาทิตตัง. เกณะ อาทิตตัง. อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา
 โมหคคินา, อาทิตตัง ชาตียา ชะรามะระณณะ, โสเกหิ ประริเทเวหิ
 ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ. มะโน อาทิตโต.
 ธัมมา อาทิตตา. มะโนวิญญูณัง อาทิตตัง. มะโนสัมผัสโส อาทิตโต.
 ยัมปิทัง มะโนสัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิต्तัง, สุขัง วา
 ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา, ตัมปิ อาทิตตัง. เกณะ อาทิตตัง.
 อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา, อาทิตตัง ชาตียา
 ชะรามะระณณะ, โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ
 อาทิตตันติ วะทามิ.

เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว สุตตะวา อะริยะสาวะโก, จักขุส്മิงปิ
 นิพพินทะติ. รูเปสุปิ นิพพินทะติ. จักขุวิญญูณาณปิ นิพพินทะติ.
 จักขุสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ. ยัมปิทัง จักขุสัมผัสสะปัจจะยา
 อุปปีชชะติ เวทะยิต्तัง, สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา,
 ตัสสึงปิ นิพพินทะติ. โสตัสสึงปิ นิพพินทะติ. สัทเทสุปิ นิพพินทะติ.

โสตะวิญญาณปิ นิพพินทะติ. โสตะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ.
ยัมปิทัง โสตะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง วา ทุกขัง
วา อะทุกขะมะสุขัง วา, ตัสสังปิ นิพพินทะติ. ฆานัสสังปิ นิพพินทะติ.
คัมเสะปิ นิพพินทะติ. ฆานะวิญญาณปิ นิพพินทะติ. ฆานะสัมผัส
เสปิ นิพพินทะติ. ยัมปิทัง ฆานะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ
เวทะยิตัง, สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา, ตัสสังปิ นิพพินทะติ.
ชีว์หาเยปิ นิพพินทะติ. ระเสสะปิ นิพพินทะติ. ชีว์หาวิญญาณปิ
นิพพินทะติ. ชีว์หาสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ. ยัมปิทัง ชีว์หาสัมผัสสะ-
ปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง
วา, ตัสสังปิ นิพพินทะติ. กายัสสังปิ นิพพินทะติ. โผฏฐัพพะสะปิ
นิพพินทะติ. กายะวิญญาณปิ นิพพินทะติ. กายะสัมผัสเสปิ
นิพพินทะติ. ยัมปิทัง กายะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปีชชะติ เวทะยิตัง,
สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา, ตัสสังปิ นิพพินทะติ,
มะนัสสังปิ นิพพินทะติ. ฐัมเมสะปิ นิพพินทะติ. มะโนวิญญาณปิ
นิพพินทะติ. มะโนสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ. ยัมปิทัง มะโนสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปีชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา, ตัสสังปิ
นิพพินทะติ. นิพพินทัง วิรัชชะติ. วิราคา วิมุจจะติ. วิมุตตัสสัง
วิมุตตะมิตติ ญานัง โหติ. ชีณา ชาติ, วุสิตัง พรัหมะจะริยัง, กะตัง กะ ระณียัง,
นาปะรัง อิตถัตตยาติ ปะชานาตีติ. อิทะมะโวจะ ภาคะวา. อัตตะมะนา
เต ภิกขุ ภาคะวะโต ภาสีตัง อะภินันตุง. อิมัสสมิถุจะ ปะนะ
เวยยากะระณัสสัง ภาณูญะมานะ, ตัสสะ ภิกขุสะหัสสัสสะ อะนุปาทาเย,
อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสุติ.

ธัมมะนิยามะสูตรตั้ง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สāvattiyā viharati,
เขตตะวะเน อะนาถะปิณฑิกัสสะ, อาราม. ตัตถะ โข ภะคะวา ภิกขุ
อามันเตสิ ภิกขะโวติ. ภะทันเตติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสูง.
ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปาทา วา ตะถา-
คะตานัง, ฐิตาวะ สā ฐาตุ ธัมมัญญิตฺตทา ธัมมะนิยามะตา, สัพเพ
สังขารā อะนิจจาติ. ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพูชณะติ อะภิสะเมติ,
อะภิสัมพูชณิตฺวา อะภิสะเมตฺวา อัจจิกขะติ เทเสติ, ปญญะเปติ
ปญฺญะเปติ, วิหะระติ วิหะชะติ อุตตานีกะโรติ, สัพเพ สังขารā อะนิจจาติ.
อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปาทา วา ตะถา-
คะตานัง, ฐิตาวะ สā ฐาตุ ธัมมัญญิตฺตทา ธัมมะนิยามะตา, สัพเพ
สังขารā ทุกขาติ. ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพูชณะติ อะภิสะเมติ,
อะภิสัมพูชณิตฺวา อะภิสะเมตฺวา อัจจิกขะติ เทเสติ, ปญญะเปติ
ปญฺญะเปติ, วิหะระติ วิหะชะติ อุตตานีกะโรติ, สัพเพ สังขารā ทุกขาติ.
อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปาทา วา ตะถาคะตานัง,
ฐิตาวะ สā ฐาตุ ธัมมัญญิตฺตทา ธัมมะนิยามะตา, สัพเพ ธัมมา อะนัตตาคี.
ตัง ตะถาคะโตอะภิสัมพูชณะติ อะภิสะเมติ, อะภิสัมพูชณิตฺวา
อะภิสะเมตฺวา อัจจิกขะติเทเสติ, ปญญะเปติ ปญฺญะเปติ, วิหะระติ
วิหะชะติ อุตตานีกะโรติ, สัพเพ ธัมมา อะนัตตาคี.

อิทะมะโมจะ ภะคะวา. อตตะมานา เต ภิกขุ ภะคะวะโต ภาสีตัง,
อะภินันทุนติ.

โลกะธัมมะสุดตัง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สāvattiyā viharati,
cetavāne aññāpīyānāssa, āramā. tāttha yo bhaddhā bhikkhu
āmaññesi bhikkhvatī. bhaddhā te bhikkhu bhaddhā pīyānāssa.
ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

อัญญิเม ภิกขเว โลกะธัมมา โลกัง อะนุปะริวัตตันติ. โลก
จะ อัญญะ โลกะธัมเม อะนุปะริวัตตะติ. กะตะเม อัญญะ. ลาโภ จะ
อะลาโภ จะ, ยะโส จะ อะยะโส จะ, นินทา จะ ปะสังสา จะ, สุขัญจะ
ทุกขัญจะ. อิม โข ภิกขเว อัญญะ โลกะธัมมา โลกัง อะนุปะริวัตตันติ.
โลก จะ อิม อัญญะ โลกะธัมเม อะนุปะริวัตตะติ. อัสสุตตะวะโต
ภิกขเว ปุชฺชชะนัสสะ, อุปปัชชะติ ลาโภปิ อะลาโภปิ, ยะโสปิ
อะยะโสปิ, นินทาปิ ปะสังสาปิ, สุขังปิ ทุกขังปิ, สุตตะวะโตปิ
ภิกขเว อริยะสวาระกัสสะ, อุปปัชชะติ ลาโภปิ อะลาโภปิ, ยะโสปิ
อะยะโสปิ, นินทาปิ ปะสังสาปิ, สุขังปิ ทุกขังปิ, ตัตถะ ภิกขเว โภ
วิเสโส โภ อะธิปปายะโส กิง นานากะระณัง, สุตตะวะโต อริยะ-
สวาระกัสสะ อัสสุตตะวะตา ปุชฺชชะเนนาติ. ภะคะวังมุละกา โน ภันเต
ธัมมา ภะคะวังเนตติกา ภะคะวังปะภิสสะระณา, สาธุ วะตะ ภันเต
ภะคะวันตังเยวะ ปะภุภาตุ เอตัสสะ ภาสิตัสสะ อตโถ, ภะคะวะโต
สุตฺวา ภิกขุ ชาเรสสันตีสิ. เตนะหิ ภิกขเว สุณาถะ สาธุกัง มะณะสิ-
กะโรถะ ภาสิตสามีสิ. เอวัมภันเตติ โข เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสสัสสุ.
ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

อัสสุตวะระโต ภิกขะเว ปุถุชชะนัสสะ, อุปปัชชะติ ลาโภ,
 โส นะ อิติ ปะภุสฺสญฺจิกขะติ, อุปปันโน โข เม อะยัง ลาโภ, โส จะ
 โข อะนิจฺโจ ทุกฺโข วิปะริณามะธัมมโมติ, ยะถากุตฺตํ นัปปะชานาติ.
 อุปปัชชะติ อะลาโภ, โส นะ อิติ ปะภุสฺสญฺจิกขะติ, อุปปันโน โข
 เม อะยัง อะลาโภ, โส จะ โข อะนิจฺโจ ทุกฺโข วิปะริณามะธัมมโมติ.
 ยะถากุตฺตํ นัปปะชานาติ. อุปปัชชะติ ยะโส, โส นะ อิติ ปะภุสฺสญฺ-
 จิกขะติ, อุปปันโน โข เม อะยัง ยะโส, โส จะ โข อะนิจฺโจ ทุกฺโข
 วิปะริณามะธัมมโมติ. ยะถากุตฺตํ นัปปะชานาติ. อุปปัชชะติ อะยะโส.
 โส นะ อิติ ปะภุสฺสญฺจิกขะติ, อุปปันโน โข เม อะยัง อะยะโส, โส จะ
 โข อะนิจฺโจ ทุกฺโข วิปะริณามะธัมมโมติ. ยะถากุตฺตํ นัปปะชานาติ.
 อุปปัชชะติ นินทา, โส นะ อิติ ปะภุสฺสญฺจิกขะติ, อุปปันนา โข เม
 อะยัง นินทา, สฺวา จะ โข อะนิจฺจา ทุกฺขา วิปะริณามะธัมมาติ. ยะถากุตฺตํ
 นัปปะชานาติ. อุปปัชชะติ ปะสังสา, โส นะ อิติ ปะภุสฺสญฺจิกขะติ.
 อุปปันนา โข เม อะยัง ปะสังสา, สฺวา จะ โข อะนิจฺจา ทุกฺขา
 วิปะริณามะธัมมาติ. ยะถากุตฺตํ นัปปะชานาติ. อุปปัชชะติ
 สุขัง, โส นะ อิติ ปะภุสฺสญฺจิกขะติ, อุปปันนัง โข เม อิทัง สุขัง,
 ตฺถุจะ โข อะนิจฺจํ ทุกฺขัง วิปะริณามะธัมมณฺติ. ยะถากุตฺตํ
 นัปปะชานาติ. อุปปัชชะติ ทุกฺขัง, โส นะ อิติ ปะภุสฺสญฺจิกขะติ, อุปปันนัง
 โข เม อิทัง ทุกฺขัง, ตฺถุจะ โข อะนิจฺจํ ทุกฺขัง วิปะริณามะธัมมณฺติ.
 ยะถากุตฺตํ นัปปะชานาติ. ตัสสะ ลาโภปิ จิตฺตัง ปะริยาทายะ
 ติฏฺฐะติ. อะลาโภปิ จิตฺตัง ปะริยาทายะ ติฏฺฐะติ. ยะโสปิ จิตฺตัง
 ปะริยาทายะ ติฏฺฐะติ. อะยะโสปิ จิตฺตัง ปะริยาทายะ ติฏฺฐะติ. นินทาปิ

จิตตั้ง ปะริยาทายะ ติญฺฐะติ. ปะสังสาปิ จิตตั้ง ปะริยาทายะ ติญฺฐะติ.
สุขังปิ จิตตั้ง ปะริยาทายะ ติญฺฐะติ. ทุกขังปิ จิตตั้งปะริยาทายะ
ติญฺฐะติ. โส จะ อุปปีนนัง ลากัง อะนุรุชณะติ อะลาเภ ปะฏิวิรุชณะติ.
อุปปีนนัง ยะสัง อะนุรุชณะติ อะยะเส ปะฏิวิรุชณะติ. อุปปีนนัง
ปะสังสัง อะนุรุชณะติ นินทายะ ปะฏิวิรุชณะติ. อุปปีนนัง สุขัง
อะนุรุชณะติ ทุกเข ปะฏิวิรุชณะติ. โสเอวัง อะนุโรธะวิโรธะสะมาปโน,
นะ ปะริมุจจะติ ชาติยา ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ
โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ, นะ ปะริมุจจะติ ทุกขัสมาติ วะทามิ.

สุตตะวะโต จะ โข ภิกขะเว อะริยะสาวะกัสสะ, อุปปีชชะติ ลาโภ,
โส อิติ ปะฏิสัจฺจิกขะติ, อุปปีนโน โข เม อะยัง ลาโภ, โส จะ โข
อะนิจฺโจ ทุกโข วิปะริณามะธัมมโติ. ยะถากุตัง ปะชานาติ. อุปปีชชะติ
อะลาโภ, โส อิติ ปะฏิสัจฺจิกขะติ, อุปปีนโน โข เม อะยัง อะลาโภ,
โส จะ โข อะนิจฺโจ ทุกโข วิปะริณามะธัมมโติ. ยะถากุตัง ปะชานาติ.
อุปปีชชะติ ยะโส, โส อิติ ปะฏิสัจฺจิกขะติ, อุปปีนโน โข เม
อะยัง ยะโส, โส จะ โข อะนิจฺโจ ทุกโข วิปะริณามะธัมมโติ. ยะถากุตัง
ปะชานาติ. อุปปีชชะติ อะยะโส, โส อิติ ปะฏิสัจฺจิกขะติ, อุปปีนโน โข
เม อะยัง อะยะโส, โส จะ โข อะนิจฺโจ ทุกโข วิปะริณามะธัมมโติ.
ยะถากุตัง ปะชานาติ. อุปปีชชะติ นินทา, โส อิติ ปะฏิสัจฺจิกขะติ,
อุปปีนนา โข เม อะยัง นินทา, สจ จะ โข อะนิจฺจา ทุกขา วิปะริณามะ-
ธัมมาติ. ยะถากุตัง ปะชานาติ. อุปปีชชะติ ปะสังสา, โส อิติ
ปะฏิสัจฺจิกขะติ, อุปปีนนา โข เม อะยัง ปะสังสา, สจ จะ โข อะนิจฺจา
ทุกขา วิปะริณามะธัมมาติ. ยะถากุตัง ปะชานาติ. อุปปีชชะติ

สุขัง, โส อิติ ปะฐิสัญญิกขะติ, อุปปีนมัง โข เม อิทัง สุขัง, ตัญจะ โข
 อะนิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมันติ. ยะถาภูตัง ปะชานาติ.
 อุปปีชชะติ ทุกขัง, โส อิติ ปะฐิสัญญิกขะติ, อุปปีนมัง โข เม อิทัง
 ทุกขัง, ตัญจะ โข อะนิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมันติ. ยะถาภูตัง
 ปะชานาติ. ตัสสะ ลาโภปิ จิตตัง นะ ปะริยาทายะ ติญฺฐะติ. อะลาโภปิ
 จิตตัง นะ ปะริยาทายะ ติญฺฐะติ. ยะโสปิ จิตตัง นะ ปะริยาทายะ
 ติญฺฐะติ. อะยะโสปิ จิตตัง นะ ปะริยาทายะ ติญฺฐะติ. นินทาปิ จิตตัง
 นะ ปะริยาทายะ ติญฺฐะติ. ปะสังสาปิ จิตตัง นะ ปะริยาทายะ ติญฺฐะติ.
 สุขังปิ จิตตัง นะ ปะริยาทายะ ติญฺฐะติ. ทุกขังปิ จิตตัง นะ ปะริยาทายะ
 ติญฺฐะติ. โส จะ อุปปีนมัง ลามัง นานุรุชณะติ อะลาเภ นัปปะฐิวีรุชณะติ.
 อุปปีนมัง ยะสัง นานุรุชณะติ อะยะเส นัปปะฐิวีรุชณะติ. อุปปีนมัง
 ปะสังสัง นานุรุชณะติ นินทายะ นัปปะฐิวีรุชณะติ. อุปปีนมัง สุขัง
 นานุรุชณะติ ทุกเข นัปปะฐิวีรุชณะติ. โส เอวัง อะนุโรธะวิโรธะ-
 วิปปะทีโน, ปะริมุจจะติ ชาติยา ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ
 ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ, ปะริมุจจะติ ทุกขัสมาติ วะทามิ.
 อะยัง โข ภิกขะเว วิเสโส อะยัง อะธิปปายะโส อิทัง นานากะระณัง,
 สุตตะวะโต อะริยะสาวะกัสสะ อัสสุตตะวะตา ปุตุชชะเนนาติ. อิทะมะโวจะ
 ภะคะวา. อิทัง วัตฺถวณะ สุตตะโต, อะถาปะรัง เอตะทะโวจะ สัตถา.

ลาโภ อะลาโภ อะยะโส ยะโส จะ,
 นินทา ปะสังสา จะ สุขัง จะ ทุกขัง,
 เอเต อะนิจจา มะนุเชสุ ธัมมา,
 อะสัสสะตาวิปะริณามะธัมมา.

เอเต จะ ญัตฺวา สะติมา สุเมโธ,
 อะเวกขะตี วิปะริณามะธัมเม,
 อิกฺกัจฺจัสสะ ธัมมา นะ มะถนติ จิตฺตัง,
 อะนิกฺกัจฺจะโต โน ปะฏิฆาตะเมติ.
 ตัสสานุโรธา อะถะวา วิโรธา,
 วิธูปิตา อັตถะคะตา นะ สันติ,
 ปะทัญจะ ญัตฺวา วิระชัง อะโสกัง,
 สัมมัมปะชานาติ ภาะวีสสะ ปาระคฺคูติ.

.....

น ยีหํ ภิกฺขเว พุทฺทมจฺริยํ	วุสฺสติ ชนฺกฺขนฺตํ
น ชนฺตปนฺตํ	น ตาภสฺสกาการสีโลกาณิสฺสฺสฺตํ
น อิติ วาหปโมกฺขาณิสฺสฺสฺตํ	น อิติ มํ ชโน ชานาตุติ
อลโย อหํ ภิกฺขเว	พุทฺทมจฺริยํ วุสฺสติ
สํวรฺตํ ปทานฺตํ	วิราตฺตํ นิโรธฺตํ.

ตูก่อนนิกขุทั้งหลาย การประพฤติพุทธมจรรย์นี้
 มีไซ้เพื่อหลอกลวงคน มีไซ้เพื่อให้คนบ่นเพื่่อถึง
 มีไซ้เพื่อลามและสักการะ และการสรรเสริญของชาวโลก
 มีไซ้เพื่อเป็นหัวหน้าศิสาปาโมกข์ หรือว่าเพื่อให้คนรู้จักเรา
 แท้จริงแล้ว พุทฺทมจรรย์นี้ประพฤติ เพื่่อสำรวมระวัง
 เพื่่อละๆ เพื่่อคลาย เพื่่อความดับสนิท (หลุดพ้น) ฯ

พุทธ.

มหาสมะยะสุดตั้ง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สักเกสุ วิหะระติ
กะปิละวัตถุสฺมิง มะหาเวเน, มะหะตา ภิกขุสังฆेเน สัทธิง ปญฺจะ
มะตเตหิ ภิกขุสเสหิ สัพเพหะวะ อะระหันเตหิ. ทะสะหิ จะ โลก
ธาคูหิ เทวะตา เยภุยเณนะ สันนิปะติตา โหนติ ภะคะวันตัง
ทิสสะนายะ ภิกขุสังฆัญจะ. อะถะโข จะตุนนัง สุททาวาสะ-
กายิกานัง เทวานัง เอตะทะโหสิ. อะยัง โข ภะคะวา สักเกสุ วิหะระติ
กะปิละวัตถุสฺมิง มะหาเวเน, มะหะตา ภิกขุสังฆेเน สัทธิง
ปญฺจะมะตเตหิ ภิกขุสเสหิ สัพเพหะวะ อะระหันเตหิ, ทะสะหิ จะ
โลกธาคูหิ เทวะตา เยภุยเณนะ สันนิปะติตา โหนติ ภะคะวันตัง
ทิสสะนายะ ภิกขุสังฆัญจะ, ยันนุนะ มะยัมปิ เยนะ ภะคะวา เตนุ-
ปะสังกะเมยยามะ, อุปะสังกะมิตฺวา ภะคะวะโต สันติเก ปัจเจกะ-
คาถา ภาเสยยามาติ. อะถะโข ตา เทวะตา, เสยยะถาปี นามะ พะละวา
ปุริโส สัมมิญฺชิตัง วา พาทัง ปะสาเรยยะ ปะสาริตัง วา พาทัง
สัมมิญฺชเยยะ, เอวะเมวะ สุททาวาเสสุ เทเวสุ อันตะระหิตา ภะคะวะโต
ปุระโต ปาตุระหังสุ. อะถะโข ตา เทวะตาภะคะวันตัง อะภิวาเทตฺวา
เอกะมันตัง อัญฺจิสฺสุ. เอกะมันตัง ฐิตา โข เอกา เทวะตา ภะคะวะโต
สันติเก อิมัง คาถัง อะภาสิ.

มหาสมะโย ปะวะนัสฺมิง   เทวะกายา สมะคะตา,
อาคะตัมหะ อิมัง อัมมะสมะยัง
ทักขิตาเยวะ อะปะราชาตตะสังฆันติ.

อะถะโข อะปะระทา เทวะตา ภะคะวะโต สันติเก อิมัง คาถัง
อะภาสี.

ตัสสะระ ภิกขะโว สะมาทะหังสุ,
จิตตัง อัสสะโน อุกุกะมะกังสุ,
สาระถีวะ เมตตามิ คะเพตฺวา
อินทฺริยานิ รักขันติ ปิณฑิตาติ.

อะถะโข อะปะระทา เทวะตา ภะคะวะโต สันติเก อิมัง คาถัง
อะภาสี.

เอตฺวา ขีลัง เอตฺวา ปะสีจฺัง,
อินทะขีลัง โหทฺถะมะเนชา,
เต จะรันติ สุทฺธา วิมะลา
จกฺขุมะตา สุทฺตันตา สุสุ นาคาติ.

อะถะโข อะปะระทา เทวะตา ภะคะวะโต สันติเก อิมัง คาถัง
อะภาสี.

เย เกจิ พุทฺธัง สาระณฺัง คะตา เส,
นะ เต คะมิสสันติ อะปายะภูมิง,
ปะหายะ มานุสฺัง เทหัง
เทวะกายัง ปะริปุเรสสันตีติ.

อะถะโข ภะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ, เยภุยเยนะ ภิกขะเว ทะสะสุ
โลกะธาตฺสุ เทวะตา สันนิปะติตา โทหนติ ตะถาคะตฺัง ทัสสะนายะ
ภิกขุสฺังชฺญะจะ, เยปิ เต ภิกขะเว อะเหสุง อะตีตะมัทธานัง อะระหันโต
สัมมาสัมพุทฺธา, เตสฺมปิ ภะคะวันตานิ เอตะปะระมาเยวะ เทวะตา

สันนิปะติตา อะเทสุง. เสยยะถาปี มัย्हัง เอตะระหิ, เยปี เต
 ภิกขะเว ภะวิสสันติ อะนาคะตะมัทธานัง อะระหันโต สัมมา-
 สัมพุทธา, เตส്മปี ภะคะวันตานัง เอตะปะระมาเยวะ เทวะตา
 สันนิปะติตา ภะวิสสันติ. เสยยะถาปี มัย्हัง เอตะระหิ, อาจิกขิสสามิ
 ภิกขะเว เทวะกายานัง นามามิ, กิตตะยิสสามิ ภิกขะเว เทวะ-
 กายานัง นามามิ, เทสิสสามิ ภิกขะเว เทวะกายานัง นามามิ, ตัง
 สุณาถะ สาธุกัง มะนะสิกะโรถะ ภาตีสสามีติ. เอวัมภันเตติ โข เต
 ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสุง. ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

สิโลกะมะนุกัสสามิ
 เย สิตา คิริคัพพะรัง
 ปุณฺณ สีนาวะ สัลลีนา
 โอทาทะมะนะสา สุทธา
 ภิกโข ปญฺจะสะเต ญัตฺวา
 ตะโต อามันตะยิ สัตถา
 เทวะกายา อะภิกกันตา
 เต จะ อาคัปปะมะกะรุง
 เตส്മปาตุระนุ ญานัง
 อัปปะเก สะตะมัททักขุง
 สะตัง เอเก สะหัสสานัง
 อัปปะเกนันตะมัททักขุง
 ตัญจะ สัพพัง อะภิญญาเย
 ตะโต อามันตะยิ สัตถา

ยัตถะ ภูมมา ตะหัสสิตา,
 ปะหิตตตะตา สะมาหิตา.
 โลมะหังสาภิสัมภุโน,
 วิปปะสันนะมะนาวิลา.
 วะเน กาปีละวัตถะเว,
 สาวะเก สาสะเน ระเต.
 เต วิชานาถะ ภิกขะโว,
 สุตฺวา พุทธัสสะ สาสะนัง.
 อะมะนุสสานะ หัสสะนัง,
 สะหัสสัง อะถะ สัตตะริง.
 อะมะนุสสานะมัททะสูง,
 ทิสสา สัพพา ญญา อะหุง.
 วะวักขิตฺวานะ จักขุมา,
 สาวะเก สาสะเน ระเต.

เทวะกายา อะภิกกันตา
 เย โวหัง กิตตะยิสสามิ
 สัตตะสะหัสสา วะ ยักขา
 อธิมันโต ชุติมันโต
 โมทะมานา อะภิกกามุง
 อะสะหัสสา เหมะวะตา
 อธิมันโต ชุติมันโต
 โมทะมานา อะภิกกามุง
 สาทาคิรา ทิสสะหัสสา
 อธิมันโต ชุติมันโต
 โมทะมานา อะภิกกามุง
 อัจเจเต โสพะสะสะหัสสา
 อธิมันโต ชุติมันโต
 โมทะมานา อะภิกกามุง
 เวสสามิตตา ปญจะสะตา
 อธิมันโต ชุติมันโต
 โมทะมานา อะภิกกามุง
 กุมภโร ราชะคะหิโก
 ภยโย นัง สะตะสะหัสสัง
 กุมภโร ราชะคะหิโก
 ปุริมัญจะ ทิสัง ราชา
 คันธัพพานัง อาธิปะติ

เต วิชานาถะ ภิกขะโว,
 คิราหิ อะนุปุพพะโส.
 ภูมมา กापิละวัตถะวา,
 วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
 ภิกขุณัง สะमितัง วะนัง.
 ยักขา นานัตตะวัณณิโน,
 วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
 ภิกขุณัง สะमितัง วะนัง.
 ยักขา นานัตตะวัณณิโน,
 วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
 ภิกขุณัง สะमितัง วะนัง.
 ยักขา นานัตตะวัณณิโน,
 วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
 ภิกขุณัง สะमितัง วะนัง.
 ยักขา นานัตตะวัณณิโน,
 วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
 ภิกขุณัง สะमितัง วะนัง.
 เวปุลลัสสะ นิเวสะนัง,
 ยักขานัง ปะยิริปาสะติ,
 โสปาคะ สะमितัง วะนัง.
 ณะตะรัฏฐุ ปะสาสะติ,
 มะหาราชา ยะสัสสิ โส,

ปุศตปิ ตัสสะ พะพะโว
 อิติมันโต ชุติมันโต
 โมทะมานา อะภิกกามุง
 ทักขินัญจะ ทิสัง ราชา
 กุมภันทานัง อาธิปะติ
 ปุศตปิ ตัสสะ พะพะโว
 อิติมันโต ชุติมันโต
 โมทะมานา อะภิกกามุง
 ปัจฉิมัญจะ ทิสัง ราชา
 นาคานัง อาธิปะติ
 ปุศตปิ ตัสสะ พะพะโว
 อิติมันโต ชุติมันโต
 โมทะมานา อะภิกกามุง
 อุตตะรัญจะ ทิสัง ราชา
 ยักขานัง อาธิปะติ
 ปุศตปิ ตัสสะ พะพะโว
 อิติมันโต ชุติมันโต
 โมทะมานา อะภิกกามุง
 ปุริมะทิสัง ฐะตะรัญโฐ
 ปัจฉิเมนะ วิรูปักโข
 จัตตาริ เต มหาราชา
 ทัททลละมานา อัญญังสุ

อินทะนามา มะหัพพะลา.
 วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
 ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
 วิรุฬโห ตัปปะสาสะติ,
 มหาราชา ยะสัสสิ โส,
 อินทะนามา มะหัพพะลา.
 วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
 ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
 วิรูปักโข ปะสาสะติ,
 มหาราชา ยะสัสสิ โส,
 อินทะนามา มะหัพพะลา.
 วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
 ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
 กุเวโร ตัปปะสาสะติ,
 มหาราชา ยะสัสสิ โส,
 อินทะนามา มะหัพพะลา.
 วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
 ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
 ทักขิณนะ วิรุฬโหโก,
 กุเวโร อุตตะรัง ทิสัง.
 สะมันตา จะตุโร ทิสา,
 วะเน กาปีละวัตตะเว.

เศสััง มายาวิโน ทาสา
มายา กุณฺณทฺฑ เวณฺณทฺฑ
จันตะโน กามะเสฏฺฐโฐ จะ
ปะนาโท โอบะมัญญโญ จะ
จิตตะเสโน จะ คันธัพพะ
อาคฺค ปัญจะสิโข เจวะ
เอเต จัญญเญ จะ ราชาโน
โมทะมานา อะภิกกามุง
อะถาคฺค นากะสา นาคา
กัมพะลัสสะตะธา อาคฺค
ยามุนา ณะตะรัฏฺฐา จะ
เอราวัณโณ มะหानาโค

อาคฺค วัณฺจะนิกา สะฐฺฐา,
วิญฺจะ วิญฺจโตะ สะหะ.
กิณนุขัณทฺฑ นิขัณทฺฑ จะ,
เทวะสุโต จะ มาตะลิ.
นะโฬราชา ชะโนสะโภ,
ติมพะรุ สุริยะวัจจะสา.
คันธัพพา สะหะ ราชุกิ,
ภิกขุณัง สะมิติง วัณฺง.
เวสาลา สะหะตัจจะกา,
ปายาคา สะหะ ญาคิภิ.
อาคฺค นาคา ยะลัสสิโน,
โสปาคะ สะมิติง วัณฺง.

เย นาคะธาเซ สะหะสา หารันตี,
ทิพพา ทิชา ปักขิ วิสุทตะจักขุ,
เวทายะสา เต วัณฺนะมัชณะปัตตา,
จิตฺตรา สุปฺปณฺณา อิติ เตสสะ นามัง.
อะภะยัันตะธา นาคะธาชานะมาสิ,
สุปฺปณฺณะโต เขมะมะกาสิ พุทฺโธ,
ลัณฺหาทิ วาจาทิ อุปะวัหะยัันตา,
นาคา สุปฺปณฺณา สะระณะมะกังสุ พุทฺธัง.

ชิตา วัชชะหัตตะถะ
ภาตะโร วัสะวัสเสเต

สะมุทฺทัง อะสุธา ลิตา,
อิทธิมันโต ยะลัสสิโน.

กาละกัญชา มหาภิสมา
เวปะจิตติ สุกจิตติ จะ
สตัญจะ พะลิตุตตานัง
สันนัยหิต์วา พะลึง เสนัง
สะมะโยทานิ ภัททันเต

อาโป จะ เทวา ปะฐะวี จะ
วะรุณา วาธุณา เทวา
เมตตาคะรุณากายิกา
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
เวณชุง จะ เทวา สะหะลี จะ
จันท์สสุปะนิสา เทวา
สุริยัสสุปะนิสา เทวา
นักขัตตานิ ปุรักขิต์วา
วะสุมัง วาสะโว เสฏโฐ
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
อะถาคู สะหะญู เทวา
อะริญฺฐะกา จะ โรชา จะ
วะรุณา สะหะธัมมา จะ

อะสุรา ทานะเวณะสา,
ปะหาราโท นะมุจี สะหะ.
สัพเพ เวโรจะนามะกา,
ราหุภัททะมุปาคะมุง,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
เตโซ วาโย ตะทาคะมุง,
โสโม จะ ยะสะสา สะหะ.
อาคฺคู เทวา ยะสัสสิโน.
สัพเพ นานัตตะวัณณิโน,
วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
อะสะมา จะ ทูเว ยะมา,
จันทะมาคฺคู ปุรักขิตา.
สุริยะมาคฺคู ปุรักขิตา,
อาคฺคู มันทะวะลาทะกา.
สั๊กโกปาคะ ปุรินทะโท,
สัพเพ นานัตตะวัณณิโน.
วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
ชะละมັคคิสิขาริวะ,
จุมมา ปุปะนะนิภาสิโน.
อัจจุตา จะ อะเนชะกา,

สุลยยะรุจิรา อาคฺ
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
สะมานา มะหาสะมานา
ชิตฺทาปะทุสิกา อาคฺ
อะถาคฺ หาระโย เทวา
ปาระคา มะหาปาระคา
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
สุกกา กะรุหมฺหา อะรุณา
โธทาตะคฺยฺหา ปาโมกขา
สะทามิตฺตา ทาระคะชา
ถนะยัง อาคา ปะชุนโน
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
เขมิยา ตฺลุติตา ยามา
ลัมพิตะกา ลามะเสฏฺฐา
นิมมานะระติโน อาคฺ
ทะเสเต ทะสะธา กายา

อาคฺ วาสะวะเนสิโน.
สัพเพ นานิตตะวณฺณิโน,
วณฺณะวันโต ยะสฺสสิโน,
ภิกขุณฺัง สะมิติง วะนฺัง.
มานุสา มานุสฺสุตตะมา,
อาคฺ มะโนปะทุสิกา.
เย จะ โลหิตะวาสิโน,
อาคฺ เทวา ยะสฺสสิโน.
สัพเพ นานิตตะวณฺณิโน,
วณฺณะวันโต ยะสฺสสิโน,
ภิกขุณฺัง สะมิติง วะนฺัง.
อาคฺ เวฆะนะสา สะหะ,
อาคฺ เทวา วิจักขะณา.
มิสสะกา จะ ยะสฺสสิโน,
โย ทิสสา อะภิวัสสะติ.
สัพเพ นานิตตะวณฺณิโน,
วณฺณะวันโต ยะสฺสสิโน,
ภิกขุณฺัง สะมิติง วะนฺัง.
กัฏฐะกา จะ ยะสฺสสิโน,
โชตินา มา จะ อาสะวา,
อะถาคฺ ปะระนิมมิตา.
สัพเพ นานิตตะวณฺณิโน,

อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
    สัฏฐุเต เทวะนิกายา
นามันวะเยนะ อาคัณฺฑุง
ปะวุดถะชาติมกขีลัง
ทักเขโมฆะตะรัง นาคัง
สุพรั้มมา ประระมัตโต จะ
สันนังกุมารโ ทิสโส จะ
สะหัสสะพรั้มมะโลกานัง
อุปะป็นโน ชุติมันโต
ทะเสตถะ อีสสะธา อาคฺ
เตสัณฺจะ มัชฌะโต อาคา
เต จะ สัฟเพ อะภิกกัณฺเต
มาระเสนา อะภิกกามี
เอถะ กัณ्हะถะ พันธะถะ
สะมันตา ปะริวาระถะ
อิติ ตัตถะ มะหาเสโน
ปาณินา ตะละมาหัจจะ
ยะถา ปาวุสสะโก เมโฆ
ตะทา โส ปัจจุทาวัตติ
ตัณฺจะ สัฟพัง อะภิญญาเย
ตะโต อามันตะยิ สัตถา

วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง.
สัฟเพ นานัตตะวัณณินโน,
เย จัญญะ สะทิสสา สะหะ.
โอมะติณณะมะนาสะวัง,
จันทังวะ อะสิตาติตัง.
ปุตตะ อิทธิมะโต สะหะ,
โสปาคะ สะมิติง วะนัง.
มะหาพรั้มมาภิติฏฐะติ,
ภิสัมากาโย ยะสัสสิ โส.
ปัจเจกะวะสะวัตติโน,
หาริโต ปะริวาริโต.
สินเท เทเว สะพรั้มมะเก,
ปัสสะ กัณ्हัสสะ มันทิยัง.
ราเคนะ พันธะมัตถุ โว,
มา โว มุญฺจิตถะ โกจิ นัง.
กัณ्हะเสนัง อะเปสะยิ,
สะรัง กัตถวานะ เภระวัง.
ถะนะยันโต สะวิชชุโก,
สังกุทโธ อะสะยังวะเส.
วะวัคขิตถามะ จักขุมา,
สาวะเก สาสะเน ระเต.

มาระเสนา อะภิกกัณฺธา
เต จะ อาคัปปะมะกะรุณ
วีตะราเคหิ ปีกกามุณ
สัพเพ วิชิตะสังคามา
โมหันติ สะหะ ภูเตหิ

เต วิชานาถะ ภิกขะโว,
สุตฺตวา พุทฺธิสสะ สาสะนัง.
เนสัง โลมัมปิ อิญฺชะยุณ,
ภะยาตีตา ยะสัสสิโน,
สาวะกา เต ชะเนสุตาติ.

.....

จาตุรงคมหาปธาน :

ความเพียร ๔ ของพระพุทธเจ้า

กามํ ตโจ นาทารุ จ	อญฺเฐ จ อวสัสสติ
อวสุสฺสตุ เม สรีเร	สพฺพนตํ มัสโสหิตนฺติฯ
ยนตํ มหาปุริสฺทาเมน	มหาปุริสฺวิริเยน ปตฺตพฺพํ
น ตํ อปตฺวา วิริยสฺส	สณฺฐานํ ภวิสฺสนฺติฯ

เลือดและเนื้อในกายของเราทั้งหมด จงเหือดแห้งไป

เหลือไว้แต่หนัง เอ็น กระดูก ก็ตามที

ตราบไตที่เรายังไม่บรรลุนิพพาน

ด้วยกำลังแห่งมหาบุรุษ ด้วยความเพียรแห่งมหาบุรุษ

เราจักไม่ลุกขึ้น ฯ

พุทธ.

มาติกา

ธัมมะสังคินีมาติกาปาโร

กุสะลา ธัมมา อะกุสะลา ธัมมา อัปฺยาคะตา ธัมมา.

สุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตฺตา ธัมมา ทุกขายะ เวทะนายะ
สัมปะยุตฺตา ธัมมา อะทุกขะมะสุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตฺตา
ธัมมา.

วิปากา ธัมมา วิปากะธัมมะธัมมา เนวะวิปากะนะวิปากะ
ธัมมะธัมมา.

อุปาตินนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาตินนุปาทานิยา ธัมมา
อะนุปาตินนानุปาทานิยา ธัมมา.

สังกิลิฏฐะสังกิลีสิกา ธัมมา อะสังกิลิฏฐะสังกิลีสิกา ธัมมา
อะสังกิลิฏฐาสังกิลีสิกา ธัมมา.

สะวิตฺกกะสะวิจารณ์า ธัมมา อะวิตฺกกะวิจารณ์ัตตธา ธัมมา
อะวิตฺกกาวิจารณ์า ธัมมา.

ปีติสะหะคะตา ธัมมา สุขะสะหะคะตา ธัมมา อุเปกขา สะหะคะตา
ธัมมา.

ทิสสะเนนะ ปะหาตีพฺพา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตีพฺพา ธัมมา
เนวะทิสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตีพฺพา ธัมมา.

ทิสสะเนนะ ปะหาตีพฺพะเหตุกา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตีพ-
พฺพะเหตุกา ธัมมา เนวะทิสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตีพฺพะเหตุกา
ธัมมา.

อาจะยะคามิโน ธัมมา อะปะจะยะคามิโน ธัมมา เนาจะยะคามิโน
นาปะจะยะคามิโน ธัมมา.

เสกขา ธัมมา อะเสกขา ธัมมา เนาจะเสกขานาเสกขา ธัมมา.

ปะริตตา ธัมมา มะหัคคะตา ธัมมา อัปปะมาณา ธัมมา.

ปะริตตารัมมะณา ธัมมา มะหัคคะตารัมมะณา ธัมมา อัปปะ-
มาณารัมมะณา ธัมมา.

หีนา ธัมมา มัชฌิมา ธัมมา ปะณีตา ธัมมา.

มิจฉัตตะนียะตา ธัมมา สัมมัตตะนียะตา ธัมมา อะนียะตา ธัมมา.

มัคคารัมมะณา ธัมมา มัคคะเหตุกา ธัมมา มัคคาธิปะตีโน ธัมมา.

อุปปันนา ธัมมา อะนุปปันนา ธัมมา อุปปาทีโน ธัมมา.

อะตีตา ธัมมา อะนาคะตา ธัมมา ปัจจุปปันนา ธัมมา.

อะตีตารัมมะณา ธัมมา อะนาคะตารัมมะณา ธัมมา ปัจจุป-
ปันนารัมมะณา ธัมมา.

อัชฉัตตา ธัมมา พะหิทธา ธัมมา อัชฉัตตะพะหิทธา ธัมมา.

อัชฉัตตารัมมะณา ธัมมา พะหิทธารัมมะณา ธัมมา อัชฉัตตะ-
พะหิทธารัมมะณา ธัมมา.

สะนิตฺตสะนะสัปปะภูงา ธัมมา อะนิตฺตสะนะสัปปะภูงา ธัมมา
อะนิตฺตสะนาปปะภูงา ธัมมา.

.....

วิปัสสนาภูมิปาฐุ

ปัญจกัณฐธา. รุปกัณฐธา, เวทนะกัณฐธา, สันญญากัณฐธา, สังขารกัณฐธา, วิญญานกัณฐธา.

ท้าวทะสายะตะนามิ. จักขัวยะตะนัง รูปายะตะนัง, โสตายะตะนัง สัททายะตะนัง, ฆานายะตะนัง คันธายะตะนัง, ชิว्हายะตะนัง ระสายะตะนัง, กายายะตะนัง โผฏฐัพพะายะตะนัง, มะนายะตะนัง อัมมายะตะนัง.

อัญญาธะสา ธาตุโย. จักขุธาตุ รูปะธาตุ จักขุวิญญานะธาตุ, โสตะธาตุ สัททะธาตุ โสตะวิญญานะธาตุ, ฆานะธาตุ คันธะธาตุ ฆานะวิญญานะธาตุ, ชิว्हะธาตุ ระสะธาตุ ชิว्हะวิญญานะธาตุ, กายะธาตุ โผฏฐัพพะธาตุ กายะวิญญานะธาตุ, มะโนธาตุ อัมมะธาตุ มะโนวิญญานะธาตุ.

พาวีสะตินท์รียานิ. จักขุนท์รียัง โสตินท์รียัง ฆานินท์รียัง ชิว्हินท์รียัง กายินท์รียัง มะนินท์รียัง, อิตถินท์รียัง ปุริสสินท์รียัง ชิวิตินท์รียัง, สุขินท์รียัง ทุกขินท์รียัง โสมะนัสสินท์รียัง โทมะนัสสินท์รียัง อุเปกขินท์รียัง, สัทธินท์รียัง วิริยินท์รียัง สะตินท์รียัง สะมาธินท์รียัง ปัญญินท์รียัง, อะนัญญะตัญญัสสามิตินท์รียัง อัญญินท์รียัง อัญญาตาวินท์รียัง.

จัตตาริ อะริยะสัจจานิ. ทุกขัง อะริยะสัจจัง, ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจัง, ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง, ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง.

ปะฎิจจะสะมุปปาทะปาโรฐ

อะวิชชาปัจจะยา สังขารา, สังขาระปัจจะยา วิญญาณัง,
วิญญาณะปัจจะยา นามะรูปัง, นามะรูปะปัจจะยา สะพายะตะนัง,
สะพายะตะนะปัจจะยา ผัสโส, ผัสสะปัจจะยา เวทะนา, เวทะนาปัจจะยา
ตัณหา, ตัณหาปัจจะยา อุปาทานัง, อุปาทานะปัจจะยา ภาโว,
ภาวะปัจจะยา ชาติ, ชาติปัจจะยา ชะรามะระณัง โสกะปะริเทวะ-
ทุกขะโทมะนัสสุปายาสา สัมภะวันติ. เอวะเมตัสสะ เภวะลัสสะ
ทุกขัขันธัสสะ, สะมุทะโย โหติ.

อะวิชชาเยเตวอะ อะเสสะวิราคะนิโรธา สังขาระนิโรโธ,
สังขาระนิโรธา วิญญาณะนิโรโธ, วิญญาณะนิโรธา นามะรูปะ-
นิโรโธ, นามะรูปะนิโรธา สะพายะตะนะนิโรโธ, สะพายะตะนะ-
นิโรธา ผัสสะนิโรโธ, ผัสสะนิโรธา เวทะนานิโรโธ, เวทะนานิโรธา
ตัณหานิโรโธ, ตัณหานิโรธา อุปาทานะนิโรโธ, อุปาทานะนิโรธา
ภาวะนิโรโธ, ภาวะนิโรธา ชาตินิโรโธ, ชาตินิโรธา ชะรามะระณัง
โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสา นิรุชฌันติ. เอวะเมตัสสะ
เภวะลัสสะ ทุกขัขันธัสสะ, นิโรโธ โหติ.

.....

ผู้มีขันติ ชื่อว่าทำตามคำสอนของพระศาสดา
และผู้มีขันติ ชื่อว่าบูชาพระชินเจ้าด้วยการบูชาอันยิ่ง
พุทธ.

ปฏิธานะมาติกาปาฐ

เหตุปัจจัยโย, อารัมมณะปัจจัยโย, อะธิปะติปัจจัยโย, อะนั-
ตตะปัจจัยโย, สมะนัตตะปัจจัยโย, สะหะชาตะปัจจัยโย,
อัญญะมัญญะปัจจัยโย, นิสสะยะปัจจัยโย, อุปะนิสสะยะปัจจัย
โย, ปุเรชาตะปัจจัยโย, ปัจฉาชาตะปัจจัยโย, อาเสวะนะปัจจัยโย,
กัมมะปัจจัยโย, วิปากะปัจจัยโย, อาหาระปัจจัยโย, อินทริยะปัจจัยโย,
ฌานะปัจจัยโย, มัคคะปัจจัยโย, สัมปะยุตตะปัจจัยโย, วิปปะยุตตะ-
ปัจจัยโย, อตฺถิปัจจัยโย, นัตถิปัจจัยโย, วิคะตะปัจจัยโย, อะวิคะตะ-
ปัจจัยโย.

.....

สีลํ เสตุ มหะสกุโ

สลํ วิเสปนํ เสฏฺฐํ

สีลํ ทนฺโต อุนฺตฺตโร

เขน วาติ ทิโส ทิสํ.

ศีลเป็นสะพานอันสำคัญ
ศีลเป็นกลิ่นที่ไม่มีกลิ่นอื่นยิ่งกว่า
ศีลเป็นเครื่องอุปโล้อันประเสริฐสุด
เพราะศีล (มีกลิ่น) ขจรไปทั่วทุกทิศ.

พ.เถร. ๒๖/๓๕๘.

พระอภิธรรม ๗ คัมภีร์

พระสังคินี

กุสะลา อัมมา อะกุสะลา อัมมา อัฟยาคะตา อัมมา. กะตะเม
อัมมา กุสะลา. ยัสสัมมัง สะมะเย กามาวะจะรัง กุสะลัง จิตตัง อุปปีนมัง
โหติ, โสมะนัสสะสะหะคะตัง ญานะสัมปะยุตตัง, รูปารัมมะณัง วา
สัททารัมมะณัง วา, คันธารัมมะณัง วา ระสารัมมะณัง วา, โผฏฐัพพา-
รัมมะณัง วา อัมมารัมมะณัง วา, ยัง ยัง วา ปะนารัพพะ, ตัสสัมมัง
สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ, เย วา ปะนะ ตัสสัมมัง สะมะเย
อัญญะปิ อตถิ ปะฐิจจะสะมุปปันนา, อะรูปิโน อัมมา, อิเม อัมมา กุสะลา.

พระวิภังค์

ปีญจักขันธา. รูปักขันโธ, เวทะนากขันโธ, สันญญากขันโธ,
สังขารักขันโธ, วิญญานักขันโธ. ตัตถะ กะตะโม รูปักขันโธ.
ยังกัญจิ รูปัง อะตีตนาคะตะปัจจุปปันมัง, อัชฉัตตัง วา พะหิทธา วา,
โอฬาริกัง วา สุขุมัง วา, หนีง วา ปะณีตัง วา, ยัง ทูเร วา
สันติเก วา, ตะเทกัชฉัง อะภิสันญญหิต์วา อะภิสังขิปิต์วา, อะยัง
วุจจะติ รูปักขันโธ.

.....

พระธาตุงกะถา

สังคะโท อะสังคะโท. สังคะหิเตนะ อะสังคะหิตัง, อะสังคะ-
หิเตนะ สังคะหิตัง, สังคะหิเตนะ สังคะหิตัง, อะสังคะหิเตนะ
อะสังคะหิตัง. สัมปะโยโค วิปปะโยโค. สัมปะยุตเตนะ วิปปะยุตตัง,
วิปปะยุตเตนะ สัมปะยุตตัง, อะสังคะหิตัง.

พระปุคคะละปัญญาตติ

อะ ปัญญาตติโย, ชันธะปัญญาตติ, อายะตนะปัญญาตติ,
ธาตูปัญญาตติ, สัจจะปัญญาตติ, อินทริยะปัญญาตติ, ปุคคะละ-
ปัญญาตติ. กิตตาวะตา ปุคคะลานัง ปุคคะละปัญญาตติ. สมะยะวิมุตโต
อะสมะยะวิมุตโต, กุปปะธัมโม อะกุปปะธัมโม, परिหานะธัมโม
อะ परिหานะธัมโม, เจตนะภัพโพ อะนุรักขนะภัพโพ, ปุชชะโน
โคตฺตระภู, ภาชูปะระโต อะภาชูปะระโต, ภัพพาอะมะโน อะภัพพา-
อะมะโน, นิยะโต อะนิยะโต, ปะฏิป็นนะโก ฉะเล จ्ञูโต, อะระหา
อะระหิตตายะ ปะฏิป็นโน.

ในกาลใดๆ ภิกษุพิจารณาความเกิดขึ้นและความเสื่อมไป
แห่งชั้นทั้งหลาย ในกาลนั้นๆ เธอย่อมได้ปีติปราโมทย์
ชื่อนั้นเป็นอมตะของบัณฑิตผู้รู้ทั้งหลาย

พุทธ.

พระกะถาวัตถุ

ปุกคะโล อุปะลัฟกะติ, สัจฉิกัตถะปะระมัตถะนาตี. อามันตา.
โย สัจฉิกัตถะโก ปะระมัตถะโก, ตะโต โส ปุกคะโล อุปะลัฟกะติ,
สัจฉิกัตถะปะระมัตถะนาตี. นะ เหวัง วัตตัพเพ. อาชานาตี นิคคะหัง
หัตถุจิ, ปุกคะโล อุปะลัฟกะติ, สัจฉิกัตถะปะระมัตถะนะ, เตะนะ
วะตะ เร วัตตัพเพ, โย สัจฉิกัตถะโก ปะระมัตถะโก, ตะโต โส ปุกคะโล
อุปะลัฟกะติ, สัจฉิกัตถะปะระมัตถะนาตี. มิจฉา.

.....

พระยะมะกะ

เย เกจิ กุสะลา อัมมา, สัพเพ เต กุสะละมุลา. เย วา
ปะนะ กุสะละมุลา, สัพเพ เต อัมมา กุสะลา. เย เกจิ กุสะลา อัมมา,
สัพเพ เต กุสะละมุเลนะ เอกะมุลา. เย วา ปะนะ กุสะละมุเลนะ
เอกะมุลา, สัพเพ เต อัมมา กุสะลา.

.....

ยานิ โสทานิ โลกสมิ   สติ เตสึ นินวารณั
โสดานั สัวรึ พุรัมมิ   ปญญาเยเต ปิตักขเร.

กระเสเหล้าใดมีอยู่ในโลก สติเป็นเครื่องกั้นกระเสเหล้านั้น
และกระเสเหล้านั้นจะละได้ด้วยปัญญา

พุทธ.

พระมหาปัญญา

เหตุปัจจัยโย, อารัมมณะปัจจัยโย, อธิปัตติปัจจัยโย, อนัน-
ตาระปัจจัยโย, สมนันตาระปัจจัยโย, สหชาตปัจจัยโย,
อัญญะมัญญะปัจจัยโย, นิสสยะปัจจัยโย, อุปนิสสยะปัจจัยโย,
ปุเรชาตปัจจัยโย, ปัจฉาชาตปัจจัยโย, อาเสวะนะปัจจัยโย,
กัมมะปัจจัยโย, วิปากะปัจจัยโย, อาหาระปัจจัยโย, อินทรีย์ะปัจจัยโย,
ฌานะปัจจัยโย, มัคคะปัจจัยโย, สัมปะยุตตะปัจจัยโย, วิปปะยุตตะ-
ปัจจัยโย, อัคคิปัจจัยโย, นัตถิปัจจัยโย, วิคคะปัจจัยโย, อะวิคคะ-
ปัจจัยโย.

.....

บังสุกุลตาย

อนิจจา วัชระ สังขารา	อุปปาทวะระยะธัมมิโน,
อุปปีชชิต์วา นิรุชฌันติ	เตสัง วูปะสะโม สุโข.
สัพเพ สัตตา มะรันติ จะ	มะริงสุ จะ มะริสสะเร,
ตะเถวาหัง มะริสสามิ	นัตถิ เม เอตถะ สังสะโย.

.....

บังสุกุลเป็น

อะจันัง วัชระยัง กาโย	ปะฐะวัง อะธิเสสสะติ,
อุทโท อะเปตะวิญญาโณ	นิรัตถังวะ กะลิงคะรัง.

.....

คาถาต่างๆ

ภัทเทกะรัตตะคาถา

อะตีตัง นามวาคะเมยยะ
ยะทะตีตัมปะหีนันตัง
ปัจจุปปันนัญจะ โย รัมมัง
อะสังหิรัง อะสังกุปปัง
อัสเซวะ กิจจะมาตัมปัง
นะ ทิ โน สังคะรัมเตนะ
เอวัง วิหาริมาทาปัง
ตัง เว ภัทเทกะรัตโตติ

นัมปะภูกัังเข อะนาคะตัง,
อัปปีตัตถุจะ อะนาคะตัง.
ตัตถะ ตัตถะ วิปัสสะติ,
ตัง วิทธา มะนุพฺรุธะเย.
โก ชัญญา มะระณัง สุเว,
มะหาเสเนนะ มัจจุณา.
อะโหรัตตะมะตัมหิตัง,
สันโต อาจิกขะเต มุนีติ.

ติล็กชะณาทีคาถา

สัพเพ สังขารา อะนิจจาติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข
สัพเพ สังขารา ทุกชาติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข
สัพเพ รัมมา อะนัตตาติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข
อัปปะกา เต มะนุสเสสุ
อะถายัง อิตะรา ปะชา

ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ,
เอสะ มัคโค วิสุทฺธิยา.
ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ,
เอสะ มัคโค วิสุทฺธิยา.
ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ,
เอสะ มัคโค วิสุทฺธิยา.
เย ชะนา ปาระคามิโน,
ตีระเมวานุธาวะติ.

เย จะ โข สัมมะทักขาเต
เต ชะนา ปาระเมสสันติ
กัณ्हัง อัมมัง วิปปะทายะ
โองกา อะโนกะมาคัมมะ
คัคฺคราภิระติมิจเจยยะ
ปะริโยทะเปยยะ อุตตานัง
เยสัง สัมโพธิยังเคสุ
อาทานะปะฏิณิสสัคเค
ชีณาสะวา ชุติมันโต

อัมเม อัมมานุวัตติโน,
มัจจุเธยยัง สุทุตตะรัง.
สุกกัง ภาเวถะ ปันทิตโต,
วิเวเก ยัตถะ ทูระมัง.
หิตฺวา กามะ อะภิญจะโน,
จิตตักฺกเลเสหิ ปันทิตโต.
สัมมา จิตตัง สุภาวิตัง,
อะนุปาทายะ เย ระตา,
เต โลเก ปะรินิพพุตาติ.

.....

สี่ลุตเตสะปาโร

ภาสิตะมิทัง เตนะ ภาคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
สัมมาสัมพุทเธนะ, สัมปันนะสีลา ภิกขะเว วิหะระถะ สัมปันนะ-
ปาฏิโมกขา, ปาฏิโมกขะสังวะระระสังวุตา วิหะระถะ อาจาระโคจะระ-
สัมปันนา, อะณุมัตเตสุ วัชเชสุภะยะทัสสาวิ สะมาทายะ สิกขะถะ
สิกขาปะเทสุติ. คัสสมาติหัมเหมหิ สิกขิตฺัพพัง, สัมปันนะสีลา วิหะริส-
สามะ สัมปันนะปาฏิโมกขา, ปาฏิโมกขะสังวะระระสังวุตา วิหะริสสามะ
อาจาระโคจะระสัมปันนา, อะณุมัตเตสุ วัชเชสุภะยะทัสสาวิ สะมาทายะ
สิกขิสสามะ สิกขาปะเทสุติ, เอวัญหิ โน สิกขิตฺัพพัง.

ตายะณะคาถา

ฉินทะ โสตั้ง ประรักกัมมะ
นัปปะทายะ มุณี กามะ
กะยิรา เจ กะยิราเถนัง
สทธิโล ทิ ประวิพพาไซ
อะกะตั้ง ทุกกะฐัง เสยโย
กะตัญจะ สุกะตั้ง เสยโย
กุโส ยะธา ทุดคะหิโต
สามัญญัง ทุปะรามัตถัง
ยังกัญจ สติลัง กัมมัง
สังกัสสะรัง พรั้มมะจะริยัง

กามะ ปะนุทะ พรั้มมะณะ,
เนกัตตะมุปะปัชชะติ.
ทัฬหะเมนัง ประรักกะเม,
ภियโย อากิระเต ระชัง.
ปัจฉา ตัปปะติ ทุกกะฐัง,
ยัง กัตถวา นานุตัปปะติ.
หัตตะเมวานุกันตะติ,
นิระยายูปะกัทณะติ.
สังกิลัญญัญจะ ยัง วะตั้ง,
นะ ตั้ง โหติ มะหัพพะลันติ.

โมกขุपाเยคาถา

สัพพะวัตถุตตะมัง นัตถวา
เชคฺจฉะกายะมัจฉานัง
ปาฏิโมกขัง ปุเรตัพพัง
อาชีวัสสะ อะโถ สุทธิ
จาตุปารีสุทธิสีลัง
กะระณากะระณเหวะ
พุทธานุสสะติ เมตตา จะ
อิจจิมะ จะตุรารักขา

พุทเธธัมมะคะณัตตะยัง,
โมกขุพายัง ะทามิหัง.
อะโถ อินทริยะสังวะโร,
อะโถ ปัจจะยะนิสสีตั้ง.
กาตัพพัง ะ สุนิมมะลัง,
ภิกขุมา โมกขะเมสิณา.
อะสุภัง มะระณัสสะติ,
กาตัพพา จะ วิปัสสะนา.

วิสุทธะธัมมะสันตานิ
โยคะโต จะ ปะโพธา จะ
นะรานะระติริจฉานะ
สัพเพปิ สุขิโน โทนตุ
เกสละโลมาทีฉะวานัง
กาโย สัพโพปิ เชคฺจโ
ชีวิตินท์ริยุปัจฉะ
สัพเพสัจฉิปิระ ปาณีนัง
อะวิชชาทีหิ สัมภูตา
อะเถ สันญญา จะ สังขารา
อุปัชฌันติ นิรุชฌันติ
เอเต ธัมมา อะนิจจาถะ
ปุณฺ์ปุณฺ์ ปิพิตฺตตา
เต ทุกขา ะ อะนิจจา เย
วะเส อะวัตตะนาเยวะ
สุญฺญิตฺตสสามิกฺกิตฺตา จะ
เอวัง สันเต จะ เต ธัมมา
ทฺทณะเคหะสะมาเยวะ
ปิญฺจกฺขันธะมิมัง ทุกขัง
ตฺสสา นิโรโธ นิพพานัง
เอตตะกานังปิ ปาฐานัง
ปะฏิปัชเชถะ เมธาวี

อะนุตตะรายะ โพธิยา,
พุทฺโธ พุทฺโธติ ญายะเต.
เภตา สัตตา สุขะสิโน,
สุขิตฺตตา จะ เขมิโน.
อะยะเมวะ สะมุสสะโย,
วัณณาทีโต ปะฏิกกุโล.
สังขาตะมะระณัง สียา,
ตฺถุหิ ฐุวัง นะ ชีวิตัง.
รูปุญจะ เวทะนา ตะธา,
วิญญานัญญาติ ปิญฺจิเม.
เอวัง หุตฺวา อะภาวะโต,
ตาวะกาลิกะตาทีโต.
อุปปาเทนะ ะเยนะ จะ,
อะถะ สันตฺตตะตาทีโต.
อิตตะวิปิกขะภาวะโต,
เต อะนิตฺตาติ ญายะเร.
นิพพินทิตฺตัพพะภาวะโต,
อะลัง โมกขัง คะเวสิตฺตุง.
ตฺถมหา สะมุททะโย ภาเว,
มคฺโค อัญฺจิกการิโย.
อิตถัง ญิตฺวา ะถาระหัง,
ปีตตุง สังขาระนิพพุตินติ.

สุชาภิยาจะนะคาถา

ยัง ยัง เทวะมนุสสามัง
ศีลสะ ศีลสถานุภาเวนะ
เย เย อารักขะภา เทวา
อิมินา ธีมมะทานเนนะ
สะทา ภัทธานิ ปีสสันตุ
อัปปะมัตตา จะ อัมहेสุ
ยัญจะ โน ภาสสมาเนหิ
ตันโน เทวานุโมทันตุ
เย วา ชะลาพุชฌณะชา
อะเวรา โทนตุ สัพเพ เต
ปีสสันตุ อะนะวัชชานิ
จิจัง คิณฺฐันตุ โลกัสสัมมิง
ทัสเสนตัง โสตะวันตุนัง
ยวาระ พุทโธติ นามัมปิ
สัมมาเทสิตะธีมัสสะ
ปะสันนา โทนตุ สัพเพปิ
สัมมา ธารัง ปะเวจันโต
วุฑฒิกาวายะ สัตตานิ
มาตาปิตา จะ อัตระชัง
เอวัง ธีมเมนะ ราชาโน

มังคะลัตถายะ ภาสีตัง,
โหตุ ราชะกุเล สุขัง.
ตัตถะ ตัตถาธิวาสิโน,
สัพเพ อัมเหติ ปุชิตา.
สุขิตา โทนตุ นิพพะยา,
สัพเพ รักขันตุ โน สะทา.
กุสะลัง ปะสุตัง พะหุง,
จิจัง คิณฺฐันตุ สาตะตัง.
สังเสทะโขปะปาติกา,
อะนีฆา นิรุปีททะวา.
มา จะ สาวัชชะมาคะมา,
สัมมาสัมพุททะสาสะมัง.
มัคคัง สัตตะวิสุทเธยา,
โลกะเชกฺขณฺฐัสสะ สัตถุโน.
ปะวัตตะติ มะเหลิโน,
ปาณิโน พุททะสาสะเน.
กาเล เทโว ปะวัสสะตุ,
สะมิทัง เนตุ เมทะนิง.
นิจัจัง รักขันติ ปุตตะกัง,
ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา.

โอวาทะปาฏิโมกขาทิปาฐะ

อุททีฏฐัง โข เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
สัมมาสัมพุทธะเณ. โอวาทะปาฏิโมกขัง ตีหิ คาทาหิ.

ขันตี ประระมัง ตะโป ตีติกขา,
นิพพานัง ประระมัง วัตันตี พุทธา,
นะ หิ ปัพพะชิตโต ประรูปะฆาตี,
สะมะโณ โหติ ประัง วิหะฐะยันโต.

สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง	กุสะลัสสุปะสัมปะทา,
สะจิตตะปะริโยทะปะนัง	เอตัง พุทธานะ สาสะนัง.
อะนูปะวาโท อะนูปะฆาโต	ปาฏิโมกเข จะ สังวะโร,
มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสสัง	ป็นัตถุจะ สะยะนาสะนัง,
อะธิจิตเต จะ อาโยโค	เอตัง พุทธานะ สาสะนันตี.

อะเนกะปะริยาเณนะ โข ปะนะ เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา
ปัสสะตา อะระหะตา สัมมาสัมพุทธะเณ, สีสัง สัมมะทักขาตัง
สะมาธิ สัมมะทักขาโต ปญญา สัมมะทักขาตา.

กะถัญจะ สีสัง สัมมะทักขาตัง ภะคะวะตา. เภฏฐิเมนะปิ
ปะริยาเณนะ, สีสัง สัมมะทักขาตัง ภะคะวะตา. อุปะริเมนะปิ
ปะริยาเณนะ, สีสัง สัมมะทักขาตัง ภะคะวะตา. กะถัญจะ
เภฏฐิเมนะ ปะริยาเณนะ, สีสัง สัมมะทักขาตัง ภะคะวะตา. อีระ
อะริยะสาวะโก ปาณาติปาตา ปะฏิวิระโต โหติ, อะทินนาทานา
ปะฏิวิระโต โหติ, กามะสุ มิจฉาจारा ปะฏิวิระโต โหติ, มุสาวาธา

ปะฏิวิระโต โหติ, สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา ปะฏิวิระโต โหตีติ.
เอวัง โข เภฏฐิเมณะ ปะริยาเยนะ, สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา.
กะถัญจะ อุปะริเมณะ ปะริยาเยนะ, สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา.
อิธะ ภิกขุ สีละวา โหติ, ปาฏิโมกขะสังวะระระสังวุโต วิหะระติ
आजारะโคจะระสัมปันโน, อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ ภายะทัสสาวิ
สะมาทายะ สิกขะติ สิกขาปะเทสุติ. เอวัง โข อุปะริเมณะ ปะริยาเยนะ,
สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา.

กะถัญจะ สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. เภฏฐิเมณะปิ
ปะริยาเยนะ, สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. อุปะริเมณะปิ
ปะริยาเยนะ, สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. กะถัญจะ
เภฏฐิเมณะ ปะริยาเยนะ, สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. อิธะ
อะริยะสาวะโก โวสัสสะคคารัมมะณัง กะริตฺวา, ละภะติ สะมาธิง
ละภะติ จิตตัสเสกคคะตฺนติ. เอวัง โข เภฏฐิเมณะ ปะริยาเยนะ,
สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. กะถัญจะ อุปะริเมณะ ปะริยาเยนะ,
สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. อิธะ ภิกขุ วิวิจเจวะ กาเมหิ
วิวิจจะ อะกุสะเลหิ อัมเมหิ, สะวิตักกัง สะวิจารณ์ัง วิเวกะขัมปีติสุขัง
ปะฐะมัง ฌานัง อุปะสัมปะชชะ วิหะระติ. วิตักกะวิจารณ์ัง วุปะสะมา,
อัสสัตตัง สัมปะสาทะนัง เจตะโส เอโกทิภาวัง อะวิตักกัง อะวิจารณ์ัง,
สะมาธิขัมปีติสุขัง ทุติยัง ฌานัง อุปะสัมปะชชะ วิหะระติ. ปีติยา จะ
วิราคา อุเปกขะโก จะ วิหะระติ สะโต จะ สัมปะชาโน, สุขัญจะ กาเยนะ
ปะฏิสังเวเทติ, ยันตัง อะริยา อาจิกขันติ อุเปกขะโก สะติมา
สุขะวิหารีติ, ตะติยัง ฌานัง อุปะสัมปะชชะ วิหะระติ. สุขัสสะ

จะ ปะหามา ทุกข์สสะ จะ ปะหามา, ปุพเพวะ โสมนัสสะโทมะ-
นัสตานัง อัสถังคะมา, อะทุกขะมะสุขัง อุเปกขาสะติปาริสุทธิง,
จะตฺตถัง ฌานัง อุปะสัมปัสสะ วิหะระตีติ. เอวัง โข อุปะริเมนะ
ปะริยาเยนะ, สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา.

กะถัญจะ ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. เภฏฐิเมนะปิ
ปะริยาเยนะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. อุปะริเมนะปิ
ปะริยาเยนะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. กะถัญจะ
เภฏฐิเมนะ ปะริยาเยนะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. อีธะ
อะริยะสาวะโก ปัญญะวา โหติ, อุททะยัตถะคามินิยา ปัญญาเย
สะมันนาคะโต, อะริยาเย นิพเพธิกาเย สัมมา ทุกข์ขะยะคามินิยาติ.
เอวัง โข เภฏฐิเมนะ ปะริยาเยนะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา.
กะถัญจะ อุปะริเมนะ ปะริยาเยนะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา.
อีธะ ภิกขุ อีทัง ทุกข์นติ ยะถาภูตัง ปะชานาติ. อะยัง ทุกขะสะมุ-
ทะโยติ ยะถาภูตัง ปะชานาติ. อะยัง ทุกขะนิโรธะติ ยะถาภูตัง
ปะชานาติ. อะยัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทาติ ยะถาภูตัง
ปะชานาตีติ. เอวัง โข อุปะริเมนะ ปะริยาเยนะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา
ภาคะวะตา.

สีละปะริภาวิโต สะมาธิ มะหัพพะโล โหติ มะหานิสังโส,
สะมาธิปะริภาวิตา ปัญญา มะหัพพะลา โหติ มะหานิสังสา, ปัญญา-
ปะริภาวิตัง จิตตัง สัมมะเทวะ อาสะเวหิ วิมุจจะติ. เสยยะถีทัง.
กามาสะวา ภาวาสะวา อะวิชชาสะวา. ภาสิตา โข ปะมะ ภาคะวะตา
ปะรินิพพานะสะมะเย อะยัง ปัจฉิมะวาจา, หันทะทานิ ภิกขะเว

อามันตะยามิ โว, วะยะธัมมา สังขารา, อัมปะมาเทนนะ สัมปาเทถาคิ.
 ภาสีตัญจิทัง ภะคะวะตา, เสยยะถาปิ ภิกขะเว ยานิ กานิจิ
 ชังคะลานัง ปาณานัง ปะทะชาตานิ, สัพพานิ ตานิ หัตถิปะเท
 สะโมธานัง คัจฉันติ, หัตถิปะทัง เตสัง อัคคะมกขายะติ, ยะทีทัง
 มะหันทัตเตนะ. เอวะเมวะ โข ภิกขะเว เย เกจิ กุสะลา ธัมมา, สัพเพ
 เต อัมปะมาทะมุละกา อัมปะมาทะสะโมสะระณา, อัมปะมาโท เตสัง
 อัคคะมกขายะตีติ. ตัสมาติหัมเหติ สิกขิตัพพัง, ตีพพาเปกขา
 ภะวิสสามะ, อะธิสีละสิกขาสะมาทาเน, อะธิจิตตะสิกขาสะมาทาเน,
 อะธิปัญญาสิกขาสะมาทาเน, อัมปะมาเทนนะ สัมปาเทสสามาติ.
 เอวัญหิ โน สิกขิตัพพัง.

.....

ขตา ฌมฺเภา นิพฺพนธะยฺย พฺนธะยฺยเวยฺว สกํ จิตฺตํ	วจฺจํ หนํ นโร อิต สติยารมณฺเณ ทพฺพหิ
บุคคลผู้จะฝึกจิตของตน พึงผูกอาฆมณไว้ด้วยสติให้มัน เหมือนนายโคบาลผู้จะฝึกโค ผู้กโคไว้ที่หลักด้วยเชือก.	
พุทฺธ.	

คาถาชินบัญชร

๑. ชะยาสะนาคะตา พุทธา   เซตตะวามารัง สะวาพะมัง,
      จะตุสัจจาสะกัง ระสัง   เย ปิวิงสุ นะราสะภา.
๒. ตัมมังกะราทะโย พุทธา   อัญญะวีสะติ นายะภา,
      สัพเพ ปะติภุจฺจิตา มัย्हัง   มัตตะเก เต มุณิสสะรา.
๓. สีเส ปะติภุจฺจิตโต มัย्हัง   พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน,
      สังโฆ ปะติภุจฺจิตโต มัย्हัง   อุเร สัพพะคุณากะโร.
๔. ทะทะเย เม อะนุรุทโธ   สารีปุตโต จะ ทักขิณ,
      โกณฑัญญโอย ปิภุจฺจิกาคัสสมิง   โมคคัลลานโ จะ วามะเก.
๕. ทักขิณ สะวะเน มัย्हัง   อาสุง อามันทะราทุโล,
      กัสสะโป จะ มะทานาโม   อุภาสุง วามะโสตะเก.
๖. เกสันเต ปิภุจฺจิกาคัสสมิง   สุริโย วะ ปะกังกะโร,
      นิสินโน สิริสัมปันโน   โสภิตโต มุณีปุงคะโว.
๗. กุมาระกัสสะโป เถโร   มะเหสี จิตตะวาทะโก,
      โส มัย्हัง วะทะเน นิจจัง   ปะติภุจฺจาสี คุณากะโร.
๘. ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ   อุปาสี นันทะสีวะลี,
      เถรา ปัญจะ อิมะ ชาตา   นะลาญฺหุ ติละกา มะมะ.
๙. เสสาสีติ มะหาเถรา   วิชิตา ชินะสาวะภา,
      เอเตสีติ มะหาเถรา   ชิตะวันโต ชิโนระสา,
      ชะลันตา สีละเตเชนะ   อังกะมังคะสุ สันนิจฺจิตา.

๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสิ ระชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ ๑๑. ชันธะโมระปะริตตัญจะ อากาเส ฉะทะนัง อาสิ ๑๒. ชินะนานาวะระสังยุตตะ วาตะปิตตะทิสัญชาตะ ๑๓. อะเสสะ วินะยัง ยันตุ วะสะโต เม สะกิจเจนะ ๑๔. ชินะปัญชะระมัชฌัมมิ สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ ๑๕. อิจเจวะมันโต ชินานุภาเวนะ ธัมมานุภาเวนะ สังฆานุภาเวนะ สัทธัมมานุภาวะปาลิตโต	ทักษิณเม เมตตะสุตตะกัง, วาเม อังคูลิมาละกัง. อาฏานาฏियะสุตตะกัง, เสสะ ปาการะสังญิตา. สัตตะปาการะลังกะตะ, พาหิรัชฌัตตูปัททะวา. อะนันทะชินะเตชะสะ, สะทา สัมพุททะปัญชะเร. วิหะรันตัง มะหีตะเล, เต มะหาปุริสาสะภา. สุคฺคโต สุรักโข, ชิตฺตูปัททะโว, ชิตฺตาริสังโฆ, ชิตฺตันตะราโย. จะรามิ ชินะปัญชะเรติ.

สมเด็จพระพุทธาจารย์ (โต พรหมรังสี)
ณ บัณฑิตราชภัฏเฉลิมสิทธารามวรวิหาร

ชัยมงคลคาถา (สวดชัย)

นะโม เม พุทธะเตชัสสา
เตชะปะสิทธิ ปะสีเทวา
สิทธิพรัหมา จะ อินทา จะ
สะมุททา ภูตุงคังคา จะ
ชัยะ ชัยะ ฐระณิ ฐระณิ
ชัยะ ชัยะ คะคนละตนะนีสัย
ชัยะ ชัยะ คัมภีระโสภภี
ชัยะ ชัยะ ทุนนิमितตะโรคิ
ชัยะ ชัยะ ะรุธณะมุขะสาตรัรา
ชัยะ ชัยะ คัชชะคนนะตุง
ชัยะ ชัยะ ะรุธณะมุขะยาตรัรา
ชัยะ ชัยะ สุขาสุขาสีวี
ชัยะ ชัยะ ฐระณิสานตินสะทา
ชัยะ ชัยะ ะรุธณะยักเข
ชัยะ ชัยะ พรัหมเมนทะคะณา
ชัยะ ชัยะ ปะฐะวง สัพพัง
ชัยะ ชัยะ มะहेสุโร หะโรหะรินเทวา
ชัยะ ชัยะ นาโค วิรุฬหะโก
อินโท จะ เวนะเตโย จะ
อัคคิ วาโย จะ ปาชุมโห

ระตะนัตตะยะธัมมิกา,
นารายะนระเมสุรา.
จะตุโลกา คัมภีรักชะกา,
สहरัมพะชัยะปะสิทธิ ภาวันตุ เต.
อุทะธิ อุทะธิ นะที นะที,
นิริยัสเสนนะเมรุราชชะพลนระซี.
นาเคนทะนาคิ ปีสาจจะ ภูตะกาลิ,
ชัยะ ชัยะ ลิงคีสุทาทานะมุขะชา.
ชัยะ ชัยะ จัมปาทีนาคะกุละคันถก,
สุธระภูชงสีหะเพี้ยคชะที่ปา.
ชิตะ ชิตะ เสนนาริปุณะสุทธินระคิ,
ชัยะ ชัยะ ฐระณิตะเลสะทาสุชัยยา.
ชัยะ ชัยะ มังกะราชรัญญาภาะวัคเค,
ชัยะ ชัยะ รักชะเส สุธระภูชะเตชา.
ชัยะ ชัยะ ราชาธิราชสาชชัย,
ชัยะ ชัยะ อระหันตา ปัจเจกะพุทธะสาวัง.
วิรุปักโข จันตีมา ระวิ.
กุมเวโร ะรุโณปี จะ,
กุมมาโร ะตะระรัฐฐะโก.

อัญญาระสะ มหาเทวา
 อิติโน สาวะกา สัพพา
 ชัยะ ธัมโม จะ สังโฆ จะ
 เอเตนะ ชัยะ เตเชนะ
 เอเตนะ พุทธะ เตเชนะ
 ชัยโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง
 อุกโข สะยัมโพธิมัญเฑ ปะโมทิตา
 ชัยโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง
 อุกโข สะยัมโพธิมัญเฑ ปะโมทิตา
 ชัยโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง
 อุกโข สะยัมโพธิมัญเฑ ปะโมทิตา
 ชัยโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง
 อุกโข สะยัมโพธิมัญเฑ ปะโมทิตา
 ชัยโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง
 อุกโข สะยัมโพธิมัญเฑ ปะโมทิตา
 ชัยโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง
 อุกโข สะยัมโพธิมัญเฑ ปะโมทิตา
 ชัยโยปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง
 อุกโข สะยัมโพธิมัญเฑ ปะโมทิตา

ชะยันโต โพธิยา มูเล
 เอวัง ตัมมัง วิชะโย โทหิ
 อะปะราชิตะปัลลังกะ
 อะภิสเสเก สัพพะพุทธานัง
 สุนักขัตตัง สุมังคะลัง

สิทิตาปะสะอาทะโย,
 ชัยะ ราโม ภาวันตุ เต.
 ทะสะปาโล จะ ชัยะกัง,
 ชัยะ โสตถิ ภาวันตุ เต,
 โหตุ เต ชัยะมังคะลัง.
 มารัสสะ จะ ปาปิมะโต ปะราชาโย,
 ชัยะ ตะทา พรัหมะคะณา มะเหลสิโน.
 มารัสสะ จะ ปาปิมะโต ปะราชาโย,
 ชัยะ ตะทา อินทะคะณา มะเหลสิโน.
 มารัสสะ จะ ปาปิมะโต ปะราชาโย,
 ชัยะ ตะทา เทวาคะณา มะเหลสิโน.
 มารัสสะ จะ ปาปิมะโต ปะราชาโย,
 ชัยะ ตะทา สุปีณณะคะณา มะเหลสิโน.
 มารัสสะ จะ ปาปิมะโต ปะราชาโย,
 ชัยะ ตะทา นาคาคะณา มะเหลสิโน.
 มารัสสะ จะ ปาปิมะโต ปะราชาโย,
 ชัยะ ตะทา สหรัหมพะคะณา มะเหลสิโน.
 สักยานัง นันทิวฑณะโน,
 ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล.
 สีเส ปะฐะวีโปกชะเร,
 อัคคัปปิตโต ปะโมทะติ.
 สุปะภาตัง สุขุญฺฐิตัง,

สุขะโณ สุขุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

เต อิตถะลัทธา สุขิตา
อะโรคา สุขิตา โหถะ

สุณันตุ โภโกโต เย เทวา
ทีฆายุกา สะทา โหนตุ
รักขันตุ สัพพะสัตตตานัง
ยา กาจิ ปัตถะนา เตสัง
ยุตตะกาเล ปะวัสสันตุ
โรคาจุปัททะวา เตสัง
กายะสุขัง จิตฺติสุขัง

อิติ จุลละชัยะมังคะลัง สะมันตัง.

สุยัญ्ञัง ฬริหฺมะจาริสฺสุ.
วาจากัมมัง ปะทักขิณัง,
ปะณิธี เต ปะทักขิณา,
ละกันตฺตเถ ปะทักขิเณ.
วิรุฬฺหา พุทฺธะสาสะเน,
สะหะ สัพเพหิ ญาคิภิ.
อัสสิมิง ฐาเน อะธิคะตา
สุขิตา โหนตุ สัพพะทา
รักขันตุ ชินะสาสะนัง,
สัพเพ ปุเรนตุ มะโนระถา.
วัสสัง วัสสา วะลาหะกา,
นิวาเรนตุ จะ สัพพะทา,
อะระหันตุ ยะถาระหัง.

มตฺตาสฺสุปริจจาตา   ปสเส เจ วิปฺลฺลํ สุขํ
จเช มตฺตาสฺสุํ ธิโร   สมปสเส วิปฺลฺลํ สุขํ.

ถ้าพึงเห็นสุขอันไพบูรณ์ เพราะยอมเสียสละสุขส่วนน้อย
ผู้มีปัญญาเห็นสุขอันไพบูรณ์ ก็ควรรสละสุขส่วนน้อยเสีย.

พุทธ.

บารมี ๓๐ ทิศ

๑. ทานะปारะมี สัมปันโน ทานะอุปะปारะมี สัมปันโน

ทานะประระมัตถะปारะมี สัมปันโน, เมตตะ มาตริ กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ปारะมี สัมปันโน อิติปิโส ภะคะวา.

๒. สีละปारะมี สัมปันโน สีละอุปะปारะมี สัมปันโน

สีละประระมัตถะปारะมี สัมปันโน, เมตตะ มาตริ กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ปारะมี สัมปันโน อิติปิโส ภะคะวา.

๓. เนกขัมมะปारะมี สัมปันโน เนกขัมมะอุปะปारะมี สัมปันโน

เนกขัมมะประระมัตถะปारะมี สัมปันโน, เมตตะ มาตริ กรุณา มุทิตา
อุเบกขา ปारะมี สัมปันโน อิติปิโส ภะคะวา.

๔. ปัญญาปारะมี สัมปันโน ปัญญาอุปะปारะมี สัมปันโน

ปัญญาประระมัตถะปारะมี สัมปันโน, เมตตะ มาตริ กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ปारะมี สัมปันโน อิติปิโส ภะคะวา.

๕. วิริยะปारะมี สัมปันโน วิริยะอุปะปारะมี สัมปันโน

วิริยะประระมัตถะปारะมี สัมปันโน, เมตตะ มาตริ กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ปारะมี สัมปันโน อิติปิโส ภะคะวา.

๖. ขันติปारะมี สัมปันโน ขันติอุปะปारะมี สัมปันโน

ขันติประระมัตถะปारะมี สัมปันโน, เมตตะ มาตริ กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ปारะมี สัมปันโน อิติปิโส ภะคะวา.

๗. สัจจะปारะมี สัมปันโน สัจจะอุปะปारะมี สัมปันโน

สัจจะประระมัตถะปारะมี สัมปันโน, เมตตะ มาตริ กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ปारะมี สัมปันโน อิติปิโส ภะคะวา.

๘. อธิษฐานนะปาระมี สัมปันโน อธิษฐานะอุปะปาระมี สัมปันโน
อธิษฐานะประระมัตถะปาระมี สัมปันโน, เมตตา ไมตรี กรุณา มุทิตา
อุเบกขา ปาระมี สัมปันโน อิติปิโส ภาคะวา.

๙. เมตตาปาระมี สัมปันโน เมตตาอุปะปาระมี สัมปันโน
เมตตาประระมัตถะปาระมี สัมปันโน, เมตตา ไมตรี กรุณา มุทิตา อุเบกขา
ปาระมี สัมปันโน อิติปิโส ภาคะวา.

๑๐. อุเบกขาปาระมี สัมปันโน อุเบกขาอุปะปาระมี สัมปันโน
อุเบกขาประระมัตถะปาระมี สัมปันโน, เมตตา ไมตรี กรุณา มุทิตา
อุเบกขา ปาระมี สัมปันโน อิติปิโส ภาคะวา. ทะสะปาระมี สัมปันโน
ทะสะอุปะปาระมี สัมปันโน ทะสะประระมัตถะปาระมี สัมปันโน, เมตตา
ไมตรี กรุณา มุทิตา อุเบกขา ปาระมี สัมปันโน อิติปิโส ภาคะวา.

พระคาถาป้องกันภัยทั้งสิบทิศ

บูรพารัสมิง พระพุทธะคุณัง, บูรพารัสมิง พระธัมเมตตัง,
บูรพารัสมิง พระสังฆานัง, ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณชัยเย, สัพพะทุกข์
สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณชัยเย,
สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภาวันตุ เม, รักขันตุ สุรักขันตุ.

อาคะเนย์รัสมิง พระพุทธะคุณัง, อาคะเนย์รัสมิง พระธัมเมตตัง,
อาคะเนย์รัสมิง พระสังฆานัง, ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณชัยเย, สัพพะทุกข์
สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณชัยเย,
สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภาวันตุ เม, รักขันตุ สุรักขันตุ.

ทักษิณรัสมิง พระพุทธะคุณัง, ทักษิณรัสมิง พระธัมเมตตัง,

อากาศวิรัสมิง พระพุทธะคุณัง, อากาศวิรัสมิง พระธัมเมตตัง,
อากาศวิรัสมิง พระสังฆามัง, ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณชัยเย, สัพพะทุกขั
สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภย สัพพะเคราะห์ เสนียคัจญโร วิวัณชัยเย,
สัพพะธะมัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม, รักขันตุ สุรักขันตุ.

ปะฐะวีรัสมิง พระพุทธะคุณัง, ปะฐะวีรัสมิง พระธัมเมตตัง,
ปะฐะวีรัสมิง พระสังฆามัง, ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณชัยเย, สัพพะทุกขั
สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภย สัพพะเคราะห์ เสนียคัจญโร วิวัณชัยเย,
สัพพะธะมัง สัพพะลาภัง ภะวันตุ เม, รักขันตุ สุรักขันตุ.

พระคาถามงคลจักรวาลแปดทิศ

อิหมัสมิงมงคลจักรวาลทั้งแปดทิศ, ประสิทธิจึงมาเป็น
กาแพงแก้วทั้งเจ็ดชั้น, มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่ว อนัตตา,
ราชา เสมอมา เขตเต สมนันตา, สะตะโย ชะนะ สะตะสะหัสสานิ,
พุทธะชาละปะริกเขตเต, รักขันตุ สุรักขันตุ.

อิหมัสมิงมงคลจักรวาลทั้งแปดทิศ, ประสิทธิจึงมาเป็นกาแพงแก้ว
ทั้งเจ็ดชั้น, มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่ว อนัตตา, ราชา เสมอมา
เขตเต สมนันตา, สะตะโย ชะนะ สะตะสะหัสสานิ, ธัมมะชาละปะริก-
เขตเต, รักขันตุ สุรักขันตุ.

อิหมัสมิงมงคลจักรวาลทั้งแปดทิศ, ประสิทธิจึงมาเป็นกาแพงแก้ว
ทั้งเจ็ดชั้น, มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอนัตตา, ราชา เสมอมา
เขตเต สมนันตา, สะตะโย ชะนะ สะตะสะหัสสานิ, ปัจเจกะพุทธะชาละ
ปะริกเขตเต, รักขันตุ สุรักขันตุ.

อิมัสมีมมงคลจักกะวาฬทั้งแปดทิศ, ประสิทธิจึงมาเป็นกาแพงแก้ว
ทั้งเจ็ดชั้น, มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่ว อนันตตา, ราชา เสมานา
เขตเต สัมมัตตา, สะตะโย ชะนะ สะตะสะหัสธานี, สังฆะชาละปะริกเขตเต,
รักขันตุ สุรักขันตุ.

ภาระสุตตะคาถา

ภารา หะเว ปัญจักขันธา
ภาราทานัง ทุกขัง โลเก
นิกขิปิต์วา คะรุง ภารัง
สะมุลัง ตัณ्हัง อัพพุน्हะ

ภาระหาโร จะ ปุคคะโล,
ภาระนิกเขปะนัง สุขัง.
อัญญัง ภารัง อะนาทียะ,
นิจฉาโต ปะรินิพพุตติ.

.....

อัญญังคิกะมัคคะคาถา

มัคคานัญญังคิกเ สญญู
วิราโค สญญู อัมมานัง
เอเสวะ มัคโค นัตถัญญู
เอตัญฺหิ ตุมฺเห ปะฏิปัสสะถะ
เอตัญฺหิ ตุมฺเห ปะฏิป็นนา
อักขาโต โว มะยา มัคโค
ตุมฺเหหิ กิจจัง อาตปโป
ปะฏิป็นนา ปะโมกขันติ

สังจามัง จะตุโร ปะทา,
ทีปะทานัญญจะ จักขุมา.
ทัสสะนัสสะ วิสุทธิยา,
มาระเสนปปะโมทะนัง.
ทุกขัสสันตัง กะริสสะถะ,
อัญญาเย สัลละสัถะนัง.
อักขาตาโร ตะถาคะตา,
ณายิโน มาระพันธะนาติ.

.....

พิธีฉันทน์

ถวายพรพระ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะ-
สัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา-
เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ. สักกขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,
สันติภูริโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ-
วิญญูหิติ. สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุกุปะฏิปันโน
ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ-
ปุริสะยุดาณิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเณยโย อัญชะลิกะระณเณยโย, อะนุตตะรัง
ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

พาหุง สะหัสสะมะภินิมิตตะสาธุธันตัง,
คัมภีเมชะลัง อุติตะโฆระสะเสนะมารัง,
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.*

* ถ้าสวดทำนอง มคอ เปลี่ยนเป็น ชะยะมังคะลัคคัง

มาราติเรกะมะภิกขุชณิตะสัพพะรัตติง,
โฆรัมปะนาพะวะกะมักขะมะถัทธะยักขัง,
ขันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

นาฬาคิริง คะชะวะรัง อะตัมมัตตะภูตัง,
ทาวักคิจักกะมะสะนีวะ สุทธารุณันตัง,
เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

อุกขิตตะชัคคะมะตีหัตตะสุทธารุณันตัง,
ธาวันติโยชณะปะถังคูลิมาละวันตัง,
อิทธิภิสังขะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

กัถ்வานะ กัฏฐะมุทะรัง อิวะ คัพภินียา,
จิญจาเย ทูฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชเณ,
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

สัจจัง วิทายะ มะตีสัจจะกะวาทะเกตุง,
วาทาภิโรปีตะมะนัง อะตีอันธะภูตัง,
ปีญญาปะทีปะชะลิโต ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

นันทโปกมันทะภุชะคัง วิพุรัง มะหิทธิง,
ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต,

อิทธิประเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

ทุคคาหะทีฏฐิภูชะเคนะ สุทัฏฐะหัตถัง,
พีร์ห์มัง วิสุทธิชุตติมิทธิพะกาภิธานัง,
ญานาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท,
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

เอตปิ พุทธะชะยะมังคะละอัฏฐะคาถา,
โย วาจะโน ทินะทีเน สระเต มะตันที,
หิต์วานะเนกะวิวิธานิ จุปีททะวานิ,
โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ.

มะหาการุณิโก นาโถ
ปุเรต์วา ปาระมี สัพพา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

ชะยันโต โพธิยา มูเล
เอวัง ตัง วิชโย โทหิ
อะปะราชิตะเปลลังเก
อะภิสเสเก สัพพะพุทธานัง
สุนักขัตตัง สุมังคะลัง
สุชะโณ สุมุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

หิตายะ สัพพะปาณินัง,
ปีตโต สัมโพธิมุตตะมัง,
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง.
สักยานัง นันทิวฑฒะโน,
ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล.
สีเส ปะฐะวีโปกชะเร,
อัคคัปปีตโต ปะโมหะติ.
สุปะภาตัง สุนุฏฐิตัง,
สุยิฏฐัง พีร์ห์มะจาริสุ.
วาจกัมมัง ปะทักขิณัง,
ปะณิธี เต ปะทักขิณา,
ละภันตัตเถ ปะทักขิเณ.

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะพุทธานุภาเวนะ

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะธัมมานุภาเวนะ

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะสังฆानุภาเวนะ

รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.

รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.

รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.

.....

อนุโมทนาพิธี

(นำ) ยะถา วาริเวหา ปุรา
เอวะเมวะ อิตโต ทินนัง
อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง
สัพเพ ปุเรนตุ สังกัปปา

(รับ) สัพพีตโย วิวัชขันตุ
มา เต ภะวัตวันตะรายो

อะภิวาทะนะสีลิสสะ
จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ

ปะริปุเรนติ สาคะรัง,
เปตานิัง อูปะกัปปะติ.
ชิปปะเมวะ สะมิชณะตุ,
จันโท ปิณณะระโส ยะถา,
มะณิ โชติระโส ยะถา.
สัพพะโรโค วินัสสะตุ,
สุชี ทีฆายุกะ ภะวะ.

(๓ ทน)

นิจัจัง วุฑฒาปะจายิโน,
อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.

มงคลจักกวางไพญ์

สิริธิติมะติเตโชชะยะสิทธิมะหิทธิมะหาคุณาปะริมิตะปุญญา-
ธิกาธัสสะ สัพพันตะรายะนิวาระณะสะมัตถัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต
สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ท้าวตติงสะมะหาปุริสะลักขะณานุกาเวณะ อะสีตยา-
นุพฺพียัญชะนากาเวณะ อัญจุตตะระสะตะมังคะลานุกาเวณะ ฉัพพะณะ-
รังสิยานุกาเวณะ เกตุมาลานุกาเวณะ ทะสะปะระมิตานุกาเวณะ ทะสะอุปะ-
ปะระมิตานุกาเวณะ ทะสะปะระมัตตะปะระมิตานุกาเวณะ สีละสะมาธิ
ปิญญานุกาเวณะ พุทธานุกาเวณะ อัมมานุกาเวณะ สังฆานุกาเวณะ
เตชานุกาเวณะ อิทธานุกาเวณะ พะลานุกาเวณะ เญยยะอัมมานุกาเวณะ
จะตุราสีตติสะหัสสะอัมมิกขันธานุกาเวณะ นะวะโลกุตตะระอัมมานุกาเวณะ
อัญจัญจิกะมัคคานุกาเวณะ อัญจฐานะปะตติยานุกาเวณะ ฉะพะภิญญา-
นุกาเวณะ จะตุสัจจะญาณานุกาเวณะ ทะสะพะละญาณานุกาเวณะ
สัพพะปัญญะตตะญาณานุกาเวณะ เมตตากรุณามุทิตาอุเปกขานุกาเวณะ
สัพพะปะริตตานุกาเวณะ ระตะนัตตะยะสะระณานุกาเวณะ ศุຍ्हัง สัพพะโร
คะโสกุปัททะวะทุกะโหมมะนัสสุปายาสา วินัสสันตุ สัพพะอันตะรายาปิ
วินัสสันตุ สัพพะสังกัปปา ศุຍ्हัง สะมิขณันตุ, ทีฆายุตตา ศุຍ्हัง โทศุ,
สะตะวัสสะชีเวณะ สะมังคิโก โทศุ สัพพะทา. อากาสะปะัพพะตะวะนะ-
ภูมิตังคามาสะมุททา อารักขะกา เทวะตา สะทา ตุมเห อะนุรักขันตุ.

มงคลจักษกวาฬน้อย

สัพพะพุทธานุภาเวนะ สัพพะธัมมานุภาเวนะ สัพพะสังฆา-
นุภาเวนะ พุทธะระตะนัง ธัมมะระตะนัง สังฆะระตะนัง ตินณัง
ระตะนानัง อานุภาเวนะ จะตุราสีตีสะหัสสะธัมมิกขันธานุภาเวนะ
ปีฎะกัตตะยานุภาเวนะ ชินะสาวะกานุภาเวนะ สัพเพ เต โรคา
สัพเพ เต ภะยา สัพเพ เต อันตะรายา สัพเพ เต อุปีททะวา สัพเพ
เต ทุนนิमितตา สัพเพ เต อะวะมังคะลา วินัสสันตุ,

• อายุวัฑฒะโก ฐานะวัฑฒะโก สิริวัฑฒะโก ยะสะวัฑฒะโก
พะละวัฑฒะโก วัณณะวัฑฒะโก สุขะวัฑฒะโก โทศุ สัพพะทา.

ทุกขะโรคะภะยา เวรา	โสกา สัตตุ อุปีททะวา,
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ จะ เตชะสา.
ชะยะสิทธิ ะนัง ลาภัง	โสตถิ ภาคัยัง สุขัง พะลัง,
สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ	โกคัง วุฑฒี จะ ยะสะวา,
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ	ชีวะสิทธิ ภะวันตุ เต.

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัิง าลา

(มงคลจักษกวาฬน้อย ตั้งแต่ อายุวัฑฒะโก ถึง โทศุ สัพพะทา นั้น
ถ้าผู้รับพรเป็นสตรี ท่านนิยมเปลี่ยนดังนี้ อายุวัฑฒะกา ฐานะวัฑฒะกา
สิริวัฑฒะกา ยะสะวัฑฒะกา พะละวัฑฒะกา วัณณะวัฑฒะกา
สุขะวัฑฒะกา โทศุ สัพพะทา. นอกนั้นเหมือนกัน)

เกณียานุโมทนาคาถา

อัคคินุตตัง มุขา ยัญญา
ราชา มุขัง มะนุสสานัง
นักรชิตตานิ มุขัง จันโท
ปุญญะมากังขะมานานัง
ภะณิสสามะ มะยัง คาคา
เอตา สุณันตุ สักกัจจัง

สาวิตติ ฉันทะโส มุขัง,
นะทีนัง สาคะโร มุขัง.
อาทิจโจ ตะปะตัง มุขัง,
สังโฆ เว ยะชะตัง มุขัง.
กาละทาน์ปะปะทีปกา,^{*}
ทายะกา ปุญญะกามิโน.

กาละทานะสูตตะคาถา

กาเล ทะทันติ สะปัยญา
กาเลนะ ทินนัง อะริเยสุ
วิปปะสันนะมะนา ตัสสะ
เย ตัตถะ อะนุโมตันติ
นะ เตะนะ ทักขินา โอนา
ตัสมา ทะเท อัมปะภูวานะจิตโต
ปุญญาณี ปะระโลกัสสิมิง

วะทัญญู วิตะมัจฉะรา,
อุชฺฐุเตสุ ตาทิสู.
วิปูลา โหติ ทักขินา,
เวຍยาวัจจัง กะโรนติ วา.
เตปิ ปุญญัสสะ ภาคิโน,
ยัตถะ ทินนัง มะหัพพะลัง,
ปะติฏฐา โหนติ ปาณินันติ.

---

* วิหาระทานะทีปกา ใช้นำบทวิหาระทานะคาถา

วิหาระทานะคาถา

สีตัง อูณ์หัง ปะฏิหันตี
สีริงสะเป จะ มะกะเส
ตะโต วาตาตะโป โฌโร
เลณัตถัญจะ สุขัตถัญจะ
วิหาระทานัง สังฆัสสะ
ตัสมา ทิ ปีนทิตโต โปโส
วิหาเร การะเย รัมเม
เตสัง อัมมัญจะ ปานัญจะ
ทะเทยยะ อุกกุเตสุ
เต ตัสสะ อัมมัง เทเสนตี
ยัง โส อัมมะมิธัญญาเย

ตะโต วาพะมิกานิ จะ,
สีสิเร จาปี วุญฺจโย.
สัจฺจชาโต ปะฏิหัญญะตี,
ณายิตุง จะ วิปีสสิตุง.
อัครัง พุทเธหิ วัณณิตัง,
สัมปัสสัง อิตถะมัตตะโน.
วาสะเยตถะ พะหุสสุเต,
วัตถะเสนาสะนามิ จะ.
วิปปะสันเนนะ เจตตะสา,
สัพพะทุกขาปานูทะนัง,
ปะรินิพพาตยะนาสะโวติ.

โกสขุํ ภายโต ทิสฺวา   วิริยาธมฺภยงฺ ฌมโต
ฮารทฺวิริยา โทถ   เอสํ พุทฺธาสาสนี.

ท่านทั้งหลายจงเห็นความเกียจคร้านเป็นภัย
และเห็นการปราศจากความเพียรเป็นความปลอดภัย
แล้วปราศจากความเพียรเถิด นี่เป็นพุทธานุศาสนี.

บุ.จ.รียา. ๒๒/๕๑๕.

ติโรกฺุฑฑะกัณฑะสุตตะคาถา (ย่อ)

อะทาสี เม อะกาสิ เม	ญาติमितตา สะขา จะ เม,
เปตานัง ทักขินัง ทัชชา	ปุพเพ กะตะมะนุสสะรัง.
นะ ทิ รุณณัง วา โสโก วา	ยา วัณฺญา ปะริทเวนา,
นะ ตัง เปตานิรมิตถายะ	เอวัง คิณฺฐันติ ญาตะโย.
• อะยฺญจะ โข ทักขินา ทินนา	สังฆัมหิ สุปะติณฺฐิตา,
ทีฆะรัตตัง ทิตายัสสะ	ฐานะโส อูปะกัปปะติ.

โส ญาติธัมโม จะ อะยัง นิตฺถลิต,

เปตานิ ปุชา จะ กะตา อุนาริ,

พะลัณฺจะ ภิกขุณะมะนุสสะปะทินนัง,

ตุมฺเหหิ ปุณฺณัง ปะสุตฺตัง อะนัปปะกัณฺติ.

.....

โกชะนะทานานุโมทะนาคาถา

อายุโท พะละโท ธีโร	วัณฺณะโท ปะฏิภาณะโท,
สุขัสสะ ทาตา เมธาวิ	สุขัง โส อะธิกฺจจะติ.
อายุง ทักฺวา พะลัง วัณณัง	สุขัณฺจะ ปะฏิภาณะโท,
ทีฆายุ ยะสะวา โหติ	ยัตถะ ยัตถุปะปัชชะตีติ.

.....

อัคร์ปะปะสาทะสุตตะคาถา

อัคร์คะโต เว ปะสันนาณัง
อัคร์เค พุทเธ ปะสันนาณัง
อัคร์เค อัมเม ปะสันนาณัง
อัคร์เค สังฆะ ปะสันนาณัง
อัคร์คัสสัมมิง ทานัง ทะทะตัง
อัคร์คัง อายุ จะ วัฒนโณ จะ
อัคร์คัสสะ ทาตา เมธาวิ
เทวะภูโต มะนุสโส วา

อัคร์คัง อัมมัง วิชานะตัง,
ทักขิณเยเย อะนุตตะเร.
วิราคุปะสะเม สุขะ,
ปุญญักเขตเต อะนุตตะเร.
อัคร์คัง ปุญญัง ปะวัฑฒะติ,
ยะโส กิตติ สุขัง พะลัง.
อัคร์คะอัมมะสะมาหิโต,
อัคร์คัปปัตโต ปะโมหะตีติ.

เทวะตาทิสสะทักขินานุโมทะนาคาถา

ยัสสัมมิง ปะเทเส กัปปเปติ
สีละวันเตตถะ โภเชตฺวา
ยา ตฺตถะ เทวะตา อาสูง
ตา ปุชิตา ปุชะยันติ
ตะโต นัง อะนุกัมปันติ
เทวะตานุกัมปิโต โปโส

वासिं ปิณฑิตะชาติโย,
สัณญะเต พริทฺมะจาริโน.
ตาสัง ทักขิณะมาหิเส,
มานิตา มานะยันติ นัง.
มาตา ปุตตังวะ โอระสัง,
สะทา ภัทฺธานิ ปัสสะตี.

สังคะหะวัตถุคคาถา

ทานัญญจะ เปยยะวัชชัญญจะ
สะมานัตตะตา จะ อัมเมสุ
เอเต โข สังคะหา โลเก
เอเต จะ สังคะหา นาสสุ
ละเภถะ มานัง ปุชัง วา
ยัสมา จะ สังคะหา เอเต
ตัสมา มะหัตตัง ปโปปนติ

อิตถะจะรียา จะ ยา อิธะ,
ตัตถะ ตัตถะ ยะถาระหัง.
ระถัสสาณิวะ ยายะโต,
นะ มาตา ปุตตะการะณา,
ปิตา วา ปุตตะการะณา.
สะมะเวกขันติ ปิณฑิตา,
ปาสังสา จะ ภะวัณติ เตติ.

อาทियะสุตตะคคาถา

ภุตตา โภคา ภะฐา ภัจจา
อุทธัคคา ทักขินา ทินนา
อุปปัญฐิตา สีละวันโต
ยะหัตถัง โภคะมิจเจยยะ
โส เม อัตถโถ อะนุปปิตโต
เอตัง อะนุสสะรัง มัจโจ
อิเธวะ นัง ปะสังสันติ

วิติณณา อาปะทาสุ เม,
อะโถ ปัญจะ พะสี กะตา.
สัณญะตา พรั้มมะจาริโน,
ปิณฑิตโถ ฆะระมาวะสัง.
กะตัง อะนะนุตาปิยัง,
อะริยะอัมเม ฐิตโถ นะโร.
เปจจะ สัคเค ปะโมทะตติ.

ระตนะรัตตะยานุภาวาทิคาลา

ระตนะรัตตะยานุภาวณะ
ทุกขะโรคะภะยา เวรา
อะเนกา อัมตะรายาปี
ชะยะสิทธิ ฐะนัง ลากัง
สิริ อายุ จะ วัฒนโณ จะ
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง าลา

ระตนะรัตตะยะเตชะสา,
โสกา สัตตุ จุปีททะวา.
วิมัสสันตุ อะเสสสะโต,
โสตถิ ภาคังยัง สุขัง พะลัง.
โมคัง วุฑฒิ จะ ยะสะวา,
ชีวะสิทธิ ภะวันตุ เต.

โส อตถะลัทโธ

โส อตถะลัทโธ สุขิโต
อะโรโค สุขิโต โหติ
สา อตถะลัทธา สุขิตา
อะโรคา สุขิตา โหติ
เต อตถะลัทธา สุขิตา
อะโรคา สุขิตา โหถะ

วิรุฬโห พุทธะสาสะเน,
สะหะ สัพเพหิ ญาตถิ.
วิรุฬหา พุทธะสาสะเน,
สะหะ สัพเพหิ ญาตถิ.
วิรุฬหา พุทธะสาสะเน,
สะหะ สัพเพหิ ญาตถิ.

เทวະตาทิสัมมันตะนะคาถา

ยามีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ,
ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข,
สัพเพ วะ ภูตา สุมะนา ภาวันตุ,
อะโถปิ สักกัจจะ สุนันตุ ภาสิตัง.
สุภาสิตัง กิญจิปิ โว ภาณมุ,
ปุญญะ สะตุปปาทะกะรัง อะปาปิง,
ธัมมุปะเทสัง อานุการะกานัง,
ตัสมา ทิ ภูตานิ สะเมนตุ สัพเพ.
เมตตัง กะโรถะ มานุสิยา ปะชายะ,
ภูเตสุ พาน्हัง กะตะภัตติกายะ,
ทิวา จะ รัตโต จะ หารันติ เย พะลิง,
ปัจโจปะการัง อะภิกังขะมาณา.
เต โข มะนุสสา ตะนุกานุกาธา,
ภูตา วิเสเสนะ มะหิทธิกา จะ,
อะทิสสะมานา มะนุเชหิ ญาตา.
ตัสมา ทิ เน รักษะถะ อัมปะมัตตา.

.....

.... สัทธะมัตถุ สัทธะมัตถุ	สัทธะมัตถุ อิทัง ณะลัง.
เอตัสสิมิง ระตะนัตตะยัสสิมิง	สัมปะสาทะนะเจตะโส.

.....

บทท่ายสวดมนต์และบทแผ่เมตตาต่างๆ

อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐะ

ชะราธัมโมมฺหิ ชะรัง อะนะตีโต,

เรามีความแก่เป็นธรรมดา จักล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้,

พะยาธัมโมมฺหิ พะยาธิง อะนะตีโต,

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จักล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้,

มะระณะธัมโมมฺหิ มะระณัง อะนะตีโต,

เรามีความตายเป็นธรรมดา จักล่วงพ้นความตายไปไม่ได้,

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว,

เราจักละเว้นเป็นต่างๆ คือว่าจะต้องได้พลัดพรากจากของรัก
ของเจริญใจทั้งสิ้นไป,

กัมมัสสะโกมฺหิ กัมมะทายาโท กัมมะโยนิ กัมมะพันธุ กัมมะ-
ปะฏิสะระโณ,

เรามีกรรมเป็นของของตน, มีกรรมเป็นผู้ให้ผล, มีกรรมเป็นแดนเกิด,
มีกรรมเป็นผู้ติดตาม, มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย,

ยัง กัมมัง ภาวิสสามิ กัลลยานัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาโท
ภาวิสสามิ,

เราจักทำกรรมอันใดไว้, เป็นบุญหรือเป็นบาป, เราจักเป็นทายาท
คือว่า จะต้องได้รับผลของกรรมนั้นสืบไป,

เอวัง อัมเหหิ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพัง.

เราทั้งหลายควรพิจารณาอย่างนี้ ทุกวันๆเถิด.

กายคตาสติภาวนา

อะยัง โข เม กาโย

อุทัง ปาทะตะลา

อะโธ เกสะมัตตะกา

ตะจะปะริยันโต

ปุโร นนัมปะการัสสะ อะสุจิโน,

อัสถิ อิมัสมิง กาเย

เกสา คือ ผมทั้งหลาย,

นะชา คือ เล็บทั้งหลาย,

ตะโจ คือ หนัง,

นะหารู คือ เอ็นทั้งหลาย,

อัญญิมิณฺขัง เยื่อในกระดูก,

หะทะยัง หัวใจ,

กิโลมะกัง พังผืด,

ปีปผาสัง ปอด,

อันตะคฺณัง ใส่น้อย,

กะรีสัง อาหารเก่า,

มัตตะเก มัตตะลฺงคัง

ปิตตัง น้ำดี,

ปุพฺโพ น้ำเหลือง,

กายของเรา^{นี้}แล

เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา

เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป

มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุตรอบ

เต็มไปด้วยของไม่สะอาด

มีประการต่างๆ

มีอยู่ในกาย^{นี้}

โลมา คือ ขนทั้งหลาย,

ทันตา คือ ฟันทั้งหลาย,

มังสัง คือ เนื้อ,

อัญญี คือ กระดูกทั้งหลาย,

วิกัง ม้าม,

ยะกะนัง ตับ,

ปีหะกัง ไต,

อันตัง ใสใหญ่,

อุทะริยัง อาหารใหม่,

เยื่อในสมองศีรษะ,

เสมหะ น้ำเสลด,

โลหิต น้ำเลือด,

เสโท น้ำเหงื่อ,
อัสสุ น้ำตา,
เขโผ น้ำลาย,
ละสิกา น้ำไขข้อ,

เอวะมะยัง เม กาโย
อุทธิง ปาทะตะลา
อะโร เกสะมัตตะกา
ตะจะปะริยันโต
ปุโร นามัปปะการัสสะ
อะสุจันโน.

เมโท น้ำมันข้น,
วะสา น้ำมันเหลว,
สิงฆาณิกา น้ำมูก,
มุตตัง น้ำมูล.

กายของเรานี้แบบนี้,
เป็องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา,
เป็องต่ำแต่ปลายผมลงไป,
มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุตรอบ,
เต็มไปด้วยของไม่สะอาดมี
ประการต่างๆ อย่างนี้แล.

.....

อนิถุทธเรถ กุลยาณเณ   ปาปา จิตตํ นิวารเย
หนธึ หิ กรโต ปุณณั   ปาปสมิ รมตี มโน.

พึงรีบขวนขวายในความดี พึงห้ามจิตจากความชั่ว
เพราะเมื่อทำความดีเข้าไป ใจจะหันไปยินดีในบาป

ป.ธ.

คำนมัสการรอยพระพุทธรูป

(นำ) หันตะ มะยัง ปาทะลัญชณะปาฐัง ภาณามะ เส.

วันทามิ พุทธัง ภาวะปาระติณณัง,

ข้าพเจ้าขอนมัสการพระพุทธเจ้า ผู้ข้ามพ้นฝั่งแห่งภพ,

ดีโลกะเกตุง ตีภะเวกะนาถัง,

ผู้เป็นธงชัยของไตรโลก ผู้เป็นนาถะอันเอกของไตรภพ,

โย โลกะเสฏฐุ สกะละลัง กิเลสลัง, เจตฺวานะ โพเธสิ ชะนัง อะนันทัง.

ผู้ประเสริฐในโลก ตัดกิเลสทั้งสิ้นได้แล้ว ช่วยปลุกชนหาที่สุคติได้
ให้ตรัสรู้มรรคผลและนิพพาน.

ยัง นัมมะทายะ นะทียา ปุริเน จะ ตีเร,

รอยพระบาทใด อันพระพุทธรองค์ได้ทรงแสดงไว้ ในหาดทราย
แทบฝั่งแม่น้ำนมมะทา,

ยัง สัจจะพันธะคิริเก สุมะนา จะ ลัคเค,

รอยพระบาทใด อันพระพุทธรองค์ได้ทรงแสดงไว้ เหนือเขาสัจจะพันธ์และ
เหนือยอดเขาสุมะนา,

ยัง ตัตถะ โยนะกะปุเร มุณีโน จะ ปาทัง,

รอยพระบาทใด อันพระพุทธรองค์ได้ทรงแสดงไว้ ในเมือง โยนะกะ,
ตั้ง ปาทะลัญชณะมะหัง สิระสา นะมามิ.

ข้าพเจ้าขอนมัสการพระบาท และรอยพระบาทนั้นๆ ของพระมุณี
ด้วยเศียรเกล้า.

สุวัณณะมาลิกะ สุวัณณะปัพพะเต, สุมะนะกุญเญ โยนะกะปุเร นัมมะ-
ทายะ นะทียา, ปัญจะปาทวะรัง ฐานัง อะหัง วันทามิ ทูระโต.

ข้าพเจ้าขอนมัสการสถานที่มีรอยพระบาทอันประเสริฐ ๕ สถานที่
แต่ที่ไกล, คือที่เขาสุวรรณมาลิกะ ๑, ที่เขาสุวรรณะบรรพต ๑, ที่ยอดเขา
สุมะนะกุญ ๑, ที่โยนะกะบุรี ๑, ที่แม่น้ำ นัมมะทา ๑.

อิจจะวะมัจฉิมตนะมัสสะเนยยัง, นะมัสสะมานิ ระตะนัตตะยัง ยัง,

ข้าพเจ้าขอนมัสการอยู่ซึ่งพระรัตนตรัยใด, อันบุคคลควร ไหว้โดย
ส่วนยิ่ง, อย่างนี้ ด้วยประการฉะนี้.

ปุญญาภิสันทัง วิปลัง อะลิตถัง,

ได้แล้วซึ่งกองบุญอันไพบูรณ์,

ศีลสถานุภาวณะ หะตัมตะราโย.

ขออำนาจแห่งพระรัตนตรัยนั้น จงกำจัดภัยอันตราย เสียเถิด.

อามันตะยามิ โว ภิกขะเว,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราขอเตือนท่านทั้งหลาย,

ปะฏิเวทะยามิ โว ภิกขะเว,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เราขอให้ท่านทั้งหลายทราบไว้ว่า,

ขะยะวะยะธัมมา สังขารา,

สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา.

อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถาคี.

ขอท่านทั้งหลายจงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน, ให้ถึงพร้อม
ด้วยความไม่ประมาทเถิด, ด้วยประการฉะนี้แล.

.....

พรหมวิหาร

(เมตตาคตน)

อะหัง สุขีโต โหมิ,   นิตทุกโข โหมิ,
อะเวโร โหมิ,   อัปฺยาปฺชโณ โหมิ,
อะนีโฆ โหมิ,   สุขี อุตฺตานิัง ปะริหะรามิ.

.....
(เมตตาสรรพสัตว์)

(เมตตา) สัพเพ สัตตา สุขิตา โหนตุ, สัพเพ สัตตา อะเวรา โหนตุ,
สัพเพ สัตตา อัปฺยาปฺชณา โหนตุ, สัพเพ สัตตา อะนีฆา โหนตุ, สัพเพ
สัตตา สุขี อุตฺตานิัง ปะริหะรันตุ,

(กรุณา) สัพเพ สัตตา สัพพะทุกขา ปะมุจจันตุ,

(มุทิตา) สัพเพ สัตตา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคฺจจันตุ,

(อุเบกขา) สัพเพ สัตตา กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี กัมมะ
พันธุ กัมมะปะฏิสัระรณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ กัลยาณัง วา ปาปะกัง
วา ตัสสะ ทายาทา ภาวิสสันติ.

เมตตಾಯังกัญจิ

ยังกัญจิ กุสะลัง กัมมัง สัพเพหิ กะเตหิ กะตัง ปุญญัง โน,
อะนุโมทนต์ุ สุนันตุ โภจนโต เย เทวา อัสมิง ฐาเน อะธิตะตา ที่ฆายุกา
สะทา โหนตุ สุขิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุญจันตุ, มาตาปิตา สุขิตา
โหนตุ ทุกขา ปะมุญจันตุ, สัพเพ ญาติกา สุขิตา โหนตุ ทุกขา
ปะมุญจันตุ, สัพเพ อะญาติกา สุขิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุญจันตุ,
สัพเพ ปิตา สัพเพ ยักขา สัพเพ เปตา สุขิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุญจันตุ,
สัพเพ อาจะริยุปัชฌายา สุขิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุญจันตุ, สัพเพ
นักรัตตะตา สุขิตา โหนตุ ทุกขา ปะมุญจันตุ, สัพเพ เทวา สุขิตา โหนตุ
ทุกขา ปะมุญจันตุ, สัพเพ สัมปัตตีมัง สะมิชฌันตุ โว.

เมตตานิสังสะสุตตะปาโร

เอวมเม สุตัง, เอกัง สะมะยัง ภะคะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ,
เชตวะเน อะนาถะปิณฑิกัสสะ, อาราม. ตัตถะ โข ภะคะวา ภิกขุ
อามันเตสิ ภิกขะโวติ. ภะทันเตติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสุ.
ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา, อาเสวิตายะ ภาวิตายะ
พะหุสสิกะตายะ, ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุญจันตายะ ปะริจิตายะ
สุสะมารัทธายะ, เอกาทะสานิสังสา ปาฎิกังขา, กะตะเม เอกาทะสะ.
สุขัง สุปะติ สุขัง ปะฏิพุชณะติ, นะ ปาปะกัง สุปิณัง ปัสสะติ,

มะนุสสานัง ปิโย โหติ อะมะนุสสานัง ปิโย โหติ. เทวะตา รักขันติ,
นาสสะ อัคคิ वा วิสัง वा สัตถัง वा กะมะตี, ตุวะภูง์ จิตตัง สะมาธิยะตี,
मुखะวณโณ วิปปะสีทะตี, อะสัมมุฬ्हो กาลัง กะโรตี, อุตตะริง
อัปปะภูวิฆณันโต ฬ्हรัหมะโลภูปะโค โหติ.

เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา, อาเสวิตายะ ภาวิตายะ
พะหุสีกะตายะ, ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุญ्ञิตายะ परिจิตายะ
สุสะมารัทธายะ, อิเม เอกาทะสานิสังสา ปาฏิกังขาตี. อิทะมะโว จะ
ภะคะวา, อิตตะมะนา เต ภิกขู ภะคะวะโต ภาสีตัง อะภินันทุนตี.

.....

จะตุรฺปปะมัญญาปาโร

อัคริ โข เตนะ ภะคะวะตา ชาตะนา ปัสสะตา อระหะตา
สัมมาสัมพุทเธนะ, จะตฺสโส อัปปะมัญญาโย สัมมะทักขาตา.

อิธะ ภิกขู เมตตาสะหะคะเตนะ เจตะสา เอกัง ทิสัง ฬะริตฺวา
วิหะระตี, ตะธา พุตฺติยัง ตะธา ตะตฺติยัง ตะธา จะตฺตถัง, อิติ อุททะ-
มะโธ ติริยัง สัพพะธิ สัพพัตตะตายะ สัพพาวันตัง โลกัง, เมตตา-
สะหะคะเตนะ เจตะสา, วิปุเลนะ มะหัคคะเตนะ อัปปะมาณนะ
อะเวเรนะ อัพฺยาปฺชเณนะ ฬะริตฺวา วิหะระตี.

กะรุณาสะหะคะเตนะ เจตะสา เอกัง ทิสัง ฬะริตฺวา วิหะระตี,
ตะธา พุตฺติยัง ตะธา ตะตฺติยัง ตะธา จะตฺตถัง, อิติ อุททะมะโธ ติริยัง
สัพพะธิ สัพพัตตะตายะ สัพพาวันตัง โลกัง, กะรุณาสะหะคะเตนะ

เจตตะสา, วิปุเลนนะ มะหัคคะเตนะ อัมปิปะมาณนนะ อะเวเรนะ อัมปิยา-
ปัสสณนนะ ณะริตฺตวา วิหะระตฺติ.

มูทิตาสะหะคะเตนะ เจตตะสา เอกัง ทิสฺยัง ณะริตฺตวา วิหะระตฺติ,
ตะถา ทุตฺติยํ ตะถา ตะตฺติยํ ตะถา จะตฺตถัง, อิติ อุททะมะโธ ติริยํ
สัพพะธิ สัพพัตตะตายะ สัพพะวันตัง โลกัง, มูทิตาสะหะคะเตนะ
เจตตะสา, วิปุเลนนะ มะหัคคะเตนะ อัมปิปะมาณนนะ อะเวเรนะ อัมปิยา-
ปัสสณนนะ ณะริตฺตวา วิหะระตฺติ.

อุเปกขาสะหะคะเตนะ เจตตะสา เอกัง ทิสฺยัง ณะริตฺตวา วิหะระตฺติ,
ตะถา ทุตฺติยํ ตะถา ตะตฺติยํ ตะถา จะตฺตถัง, อิติ อุททะมะโธ ติริยํ
สัพพะธิ สัพพัตตะตายะ สัพพะวันตัง โลกัง, อุเปกขาสะหะคะเตนะ
เจตตะสา, วิปุเลนนะ มะหัคคะเตนะ อัมปิปะมาณนนะ อะเวเรนะ อัมปิยา-
ปัสสณนนะ ณะริตฺตวา วิหะระตฺติ.

อิมา โข เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
สัมมาสัมพุทฺธะนะ, จะตฺตสโส อัมปิปะมัญญาโย สัมมะทักขาตาติ.

.....

ขตฺติยา พฺราหมณา เวสฺสา   สหทา จณฺชาลปุกฺกุสา
อิธ สมฺมํ จริตฺวาน   ภวนฺติ ติหิเว สมา.

กษัตริย์ พราหมณ์ แพทย์ ศูทร จัณชาล และคนงานชั้นต่ำ
ประพฤติธรรมในโลกนี้แล้ว ย่อมเป็นผู้เสมอกันในสวรรค์ชั้นไตรทิพย์
พ.ชา. ๒๗/๒๖/๒๗๕.

ปัดตีทานะคาถา (ย่อ)

ปุณฺณฺยฺสฺสิทานิ กะตฺสสะ
เตสฺสญฺจะ ภาคินฺ โทหนฺตุ
เย ปิยา คุณะวันฺตา จะ
ทิกฺขุณฺหา เม จาปฺยะทิกฺขุณฺหา วา
สฺสิตฺตา ติกฺขุณฺหํติ โลกํสํมิ
ปฺปญฺเจกะจะตุโวการา
ญฺาตํ ยะ ปัดตีทานํเม
เย จิมัง นํปปะชานํติ
มะยา ทินฺนาณะ ปุณฺณฺยานัง
สัพเพ สัตฺตา สะทา โทหนฺตุ
เขมฺปปะทฺสญฺจะ ปิปปิโนนฺตุ

ยานํญฺญานานิ กะตานิ เม,
สฺสิตานํนตาปปะมาณะกา.
มัยฺหัง มาตาปิตาทะโย,
อัญญฺเญ มัชฌํตตะเวรีโน,
เต ภูมมา จะตุโยนิกา,
สํสะรันตา ภาวาระเว.
อะนุโมทํนฺตุ เต สะยัง,
เทวา เตสํ นิเวทะยุง.
อะนุโมทะนะเหตุนา,
อะเวรา สุขะชีวิโน.
เตสาสา สิชณะตัง สุภาวา

.....

ทูลรจกมฺ อเอกจรี

อสรีรี กุหาสย

เย จิตฺตํ สณฺญเมสสนฺติ

โมกฺกขณฺติ มารพฺนธนา.

ผู้ใดสำรวมจิตที่ไปไกล เทียวไปดวงเดียว ไม่มีรูปร่าง
มีถ้ำ (คือกาย) เป็นที่อาศัย, ผู้นั้นจักพ้นจากเครื่องผูกของมารได้.

พ.ศ. ๒๕/๓๙, ๒๐.

อิมิณา ปุญญะกัมเมนาติอาทิกาทิปัตติทานะคาถา

อิมิณา ปุญญะกัมเมนะ
อาจะริยุปะการา จะ

สุริโย จันทิมา ราชา
พรั้มะมารา จะ อินทา จะ
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ
สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ
สุขัง จะ ติวัง เทนตุ

อิมิณา ปุญญะกัมเมนะ
ชิปปาหัง สุละเภ เจวะ
เย สันตานิ ทินา อัมมา
นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ
อุชุตตัง สะติปัญญา
มารา ละภันตุ โนกาสัง
พุทธาติปะวะโร นาโถ
นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ
เตโสตตะมานุภาเวนะ

อุปัชฌายา คุณุตตะรา,
มาตาปิตา จะ ญาตะกา.
(ปิยา มะมัง)

คุณะวันตา นะราปี จะ,
โลกะपालา จะ เทวะตา.
มัชฌัตตา เวริกาปี จะ,
ปุญญานิ ปะกะตานิ เม,
ชิปปัง ปาเปละ โว มะตัง.
อิมิณา อุททิเสนะ จะ,
คัมพุทาทานะเจทะมัง.
ยาวะ นิพพานะโต มะมัง,
ยัตถะ ชาโต ภาเว ภาเว.
สัลเลโข วิริยม์หิณา,
กาตุญจะ วิริเยสุ เม.
อัมโม นาโถ ะรุตตะโม,
สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง,
มาโรกาสัง ละภันตุ มา.*

---

* ถ้าสวดคนเดียวเปลี่ยนเป็น เม

ยาเทวตาทิปัตติทานคาถา

ยา เทวะตา สันติ วิหาระวาสนี,
อุเป ฆะเร โภธิฆะเร ตะหิง ตะหิง,
ตา อัมมะทาเนนะ ภาวันตุ ปุชิตา,
โสตถิง กะโรนเตระะ วิหาระมัตถะเล.
เถรา จะ มัชฌมา นะวะกา จะ ภิกขะโว,
สารามิกา ทานะปะตี อุปาสะกา,
คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อัสสะธา,
สัปปาณะภูตา สุขิตา ภาวันตุ เต.
ชะลาพุชา เยปี จะ อัมมะสัมภะวา,
สังเสทะชาตา อะถะโวปะปาติกา,
นียยานิกัง อัมมะวะรัง ปะภูจจะ เต,
สัพเพปี ทุกขัสสะ กะโรนตุ สังขะยัง.

ฐาตุ จิรัง สะตัง อัมโม
สังโฆ โทตุ สะมัคโค วะ
อัมเห รักษะตุ สัทธัมโม
วุฑฒิง สัมปาปุณเณยยามะ

อัมมัทธะธา จะ ปุคคะลา,
อิตถายะ จะ ทิตายะ จะ.
สัพเพปี อัมมะจารีโน,
อัมเม อะริยัพปะเวทิตะ.

.....
ปจเจกจิตตา ปุณฺณ สัพพสตตา.

ประดาสัตว์ ต่างคนก็แต่ละจิตแต่ละใจ.

๒๗/๑๖๒๗.

ติโลกะวิชะยะราชาปะตติทานะคาถา

ยังกัญจิ กุสะลัง กัมมัง
กาเยนะ วาจาเมนะสา
เย สัตตา สัญญิโน อตถิ
กะตัง ปุญญะพะลัง มัย्हัง
เย ตัง กะตัง สุวิทัง
เย จะ ตัตถะ นะ ชานันติ
สัพเพ โลกัมหิ เย สัตตา
มะนุญญัง โภชะนัง สัพเพ

กัตตัพพัง กิริยัง มะมะ,
ติหะเส สุกะตัง กะตัง.
เย จะ สัตตา อะสัญญิโน,
สัพเพ ภาคี ภะวันตุ เต.
ทินนัง ปุญญะพะลัง มะยา,
เทวา คันตวา นิเวทะยุง.
ชีวันตาหาระเหตุกา,
ละภันตุ มะมะ เจตะสาตี.

สุมังคะละคาถา

โหตุ สัพพัง สุขังคะลัง
สัพพะพุทธานุภาเวนะ
โหตุ สัพพัง สุขังคะลัง
สัพพะธัมมานุภาเวนะ
โหตุ สัพพัง สุขังคะลัง
สัพพะสังฆานุภาเวนะ

รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง.
รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง.
รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง.

วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาหัง

กุลบุตรผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท พึงรับผ้าไตรอุ้มประนมมือ เข้าไปในสังฆสนนิบาต วางผ้าไตรไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวาย พระอุปัชฌายะ แล้วกราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง นั่งคุกเข่าอุ้มผ้าไตร ประนมมือเปล่งวาจา ถึงสรณะและขอบรรพชาด้วยคำมคธหยุดตามจุด จุลภาคว่า

เอสาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สาระณัง คัจฉามิ, อัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ. ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภะคะวะโต, อัมมะวิณะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะหัง.

หุติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สาระณัง คัจฉามิ, อัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ. ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภะคะวะโต, อัมมะวิณะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะหัง.

ตะติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภะคะวันตัง สาระณัง คัจฉามิ, อัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ. ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภะคะวะโต, อัมมะวิณะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะหัง.

อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ. อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปัพพาเซถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

หุติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ. อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปัพพาเซถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ. อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปัพพาเซถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ถ้าบวชเป็นสามเณร ยกคำว่า ละเภยยัง อุปะสัมปะหัง ออกเสีย

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะรับเอาผ้าไตรจากผู้มุ่งบรรพชา วางไว้
ตรงหน้าตัก แล้วกล่าวสอนถึงคุณของพระรัตนตรัยเป็นต้น และบอก
ตะจะปัญจะกะกัมมัฏฐาน ให้ว่าตามไปที่ละบท โดยอนุโลมและปฏิโลม
ดังนี้

เกสา, โลมา, นะขา, ทันตา, ตะโจ. (อนุโลม)

ตะโจ, ทันตา, นะขา, โลมา, เกสา. (ปฏิโลม)

ครั้นสอนแล้ว พระอุปัชฌายะชักอังสะออกจากไตรสวมให้แล้ว
สั่งให้ออกไปครองไตรจีวรตามระเบียบ ครั้นเสร็จแล้วเข้าไปหา พระอาจารย์
รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้ว กราบ ๓ ทน นิ่งคุกเข่า ประนมมือเปล่ง
วาจาขอสรณะและศีล ดังนี้

อะหัง ภันเต, สระณะสึลัง ยาจามิ.

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, สระณะสึลัง ยาจามิ.

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, สระณะสึลัง ยาจามิ.

ลำดับนั้น พระอาจารย์กล่าวคำนมัสการนำให้ผู้มุ่งบรรพชา ว่าตามไป
ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ.

แต่นั้น ท่านจะสั่งด้วยคำว่า “เอวัง วะเทหิ” หรือ “ยะมะหัง
วะทามิ ตัง วะเทหิ” ฟังรับว่า “อามะ ภันเต”

ครั้นแล้วท่านนำไปเปล่งวาจาถึงสรณคมนั้นตามไปที่ละพากย์ ดังนี้

	พุทธีง	สระระณัง	คัจฉามี.
	ธัมมัง	สระระณัง	คัจฉามี.
	สังขัง	สระระณัง	คัจฉามี.
ทุติยัมปิ	พุทธีง	สระระณัง	คัจฉามี.
ทุติยัมปิ	ธัมมัม	สระระณัง	คัจฉามี.
ทุติยัมปิ	สังขัง	สระระณัง	คัจฉามี.
ตะติยัมปิ	พุทธีง	สระระณัง	คัจฉามี.
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	สระระณัง	คัจฉามี.
ตะติยัมปิ	สังขัง	สระระณัง	คัจฉามี.

เมื่อจบแล้ว ท่านบอกว่า “สระระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง” ฟังรับว่า “อามะ ภัมเต” ลำดับนั้นพระอาจารย์จะบอกให้รู้ว่าการบรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จด้วยสรณคมน์เพียงเท่านี้ ที่นั้น ฟังสมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการ ว่าตามท่านไปดังนี้

ปาณาติปาตา เวระมะณี.
 อหิงสาทานา เวระมะณี.
 อพรัหฺมัจะริยา เวระมะณี.
 มุสาวาทา เวระมะณี.
 สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี.
 วิกาละโภชะนา เวระมะณี.
 นัจจะคีตะวาทีตะวิสุกะทัสสะนา เวระมะณี.
 มาลาคันธะวิเลปะนะธารณะมัตถะนะวิสุสะนัฏฐานา เวระมะณี.
 อัจจาสะยะนะมหาสะยะนา เวระมะณี.
 ชาตะรุปะระชะตะปะฏิกคะพะณา เวระมะณี.

อิmani ทะสะ ลิกขาปะทานิ สะมาதியามิ.

(ว่า ๓ ทน)

ในลำดับนั้น สามเณรพึงรับบาตร อุ่มเข้าไปหาพระอุปัชฌายะ ในสังฆสนันนิบาตวางไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายท่าน แล้วกราบ ๓ ทน นิ่งคุกเข่าประนมมือกล่าวคำขอนิสัย ว่าดังนี้

อะหัง ภันเต นิสสะยัง ยาจามิ.

หุติยัมปิ อะหัง ภันเต นิสสะยัง ยาจามิ.

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต นิสสะยัง ยาจามิ.

อุปัชฌาโย เม ภันเต โหติ. (ว่า ๓ ทน)

พระอุปัชฌายะกล่าวว่า โอปาโยกัง, ปะฐูรูปิง, ปาสาทิเกนะ สัมปาเทติ. บทใดบทหนึ่งพึงรับว่า สาธุ ภันเต ทุกบทไป แต่นั้นสามเณร พึงกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านว่าดังนี้

อัสซะตักเคทานิ เถโร, มัย्हัง ภาโร, อะหัมปิ เถรัสสะ ภาโร.

(ว่า ๓ ทน) เสร็จแล้วกราบลง ๓ ทน

ลำดับนั้น พระอุปัชฌายะแนะนำสามเณรไปตามระเบียบแล้ว พระอาจารย์ผู้เป็นกรรมวาจา เอาบาตรมีสายคล้องตัวผู้มุ่งอุปสมบท บอกบาตรและจีวร ผู้มุ่งอุปสมบทพึงรับว่า อามะ ภันเต ๔ ทน ดังนี้

คำบอกบาตรจีวร

คำรับ

๑. อะยัมเต ปัตโต.

อามะ ภันเต.

๒. อะยัง สังฆาญิ.

อามะ ภันเต.

๓. อะยัง อุตตะราสังโก.

อามะ ภันเต.

๔. อะยัง อัมตะระวาสะโก.

อามะ ภันเต.

ต่อจากนั้น พระอาจารย์ท่านบอกให้ออกไปข้างนอกว่า “**คัจฉะ อะมุรฺหิ โอกาเส ติฏฐาหิ**” พึงถอยออกลุกขึ้นเดินไปยืนอยู่ในที่ที่กำหนดไว้ พระอาจารย์ท่านสวดสมมติตนเป็นผู้สอน ช้อมแล้วออกไป สวดถามอันตรายิกรรม พึงรับว่า **นัตถิ ภันเต ๕** หน และ **อามะ ภันเต ๘** หน ดังนี้

ถาม	ตอบ
๑. กุฏัจจ?	นัตถิ ภันเต.
๒. คณโฑ?	นัตถิ ภันเต.
๓. กิลาโส?	นัตถิ ภันเต.
๔. โสโส?	นัตถิ ภันเต.
๕. อะปะมาโร?	นัตถิ ภันเต.
๑. มะนุสโสสี?	อามะ ภันเต.
๒. ปุริโสสี?	อามะ ภันเต.
๓. ภูชิสโสสี?	อามะ ภันเต.
๔. อะนะโณสี?	อามะ ภันเต.
๕. นะสี ราชะกะโฏ?	อามะ ภันเต.
๖. อะนุญญาโตสี มาตปิตุหิ?	อามะ ภันเต.
๗. ปะริปุณณะวีสะตีวัสโสสี?	อามะ ภันเต.
๘. ปะริปุณณันเต ปัตตะจิวะรัง?	อามะ ภันเต.
๑. กินนาโมสี?	อะหัง ภันเต.... ^(๑) .....นามะ.
๒. โก นามะ เต อุปัชฌาย?	อุปัชฌาย เม ภันเต อายัสมา ..... ^(๒) .....นามะ.

ถ้าตอบพร้อมกันให้เปลี่ยน เม เป็น โน

ช่องที่.....^(๑).....ไว้ พระอุปัชฌายะหรืออาจารย์ท่านจะตั้งชื่อของ
อุปสัมปทาเปกขะ กรอกลงช่องให้ไว้ก่อนวันบวช และช่องที่ ....^(๒)...ไว้ใน
ช่องชื่อของพระอุปัชฌาย์ ก็เช่นเดียวกัน ให้กรอกตามชื่อของพระอุปัชฌายะ
ซึ่งท่านจะบอก และกรอกให้ไว้ก่อนวันบวช

ครั้นสวดสอนซ้อมแล้ว ท่านกลับเข้ามาสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปก
ขะเข้ามา อุปสัมปทาเปกขะพึงเข้ามาในสังฆสันนิบาตกราบลงตรงหน้า
พระอุปัชฌายะ ๓ หน แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือเปล่งวาจาขออุปสมบท
ว่าดังนี้

สังฆัมภันเต, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต,
สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

หุติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง
ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ตะติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง
ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ถ้าพร้อมกันให้เปลี่ยน ยาจามิ เป็น ยาจามะ เปลี่ยน มัง เป็น โน

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะกล่าวแต่เพียงสงฆ์แล้ว พระอาจารย์
สวดสมมติตนตามอันตราสิกขธรรม อุปสัมปทาเปกขะพึงรับว่า นัตถิ ภันเต
๕ หน อามะ ภันเต ๘ หน ตอบชื่อตนและชื่ออุปัชฌายะรวม ๒ หน
โดยนัยหนหลัง แต่นั้นพึงนั่งฟังท่านสวดกรรมวาจาอุปสมบทไปจนจบ
ครั้นจบแล้วท่านอาบาตรออกจากตัว ฟังกราบ ๓ หน นั่งพับเพียบประนมมือ
ฟังพระอุปัชฌายะบอก อนุศาสน์ไปจนจบแล้วรับว่า อามะ ภันเต แล้วกราบ
๓ หน

— จบวิธีอุปสมบทแบบเอสาหัง —

หมวดวินัยกรรม

วิธีทำพินทุภักปปะ (๑) (๒) (๔)

ใช้ดินสอดำ หรือสีอย่างอื่นก็ได้ วาดเป็นจุดหรือแวงกลม ที่เอกเทศ
แห่งผ้า ฟังเปล่งวาจา หรือผูกใจในขณะที่ทำอยู่ว่า

“อิมิ พินทุภักปปี กโรมิ”

.....

อธิษฐาน (๑) (๓) (๔)

อธิษฐานมี ๒ คือ

๑. อธิษฐานด้วยกาย เอามือจับหรือลูบปริวารที่จะ อธิษฐานแล้ว
ทำความผูกใจตามคำอธิษฐาน

๒. อธิษฐานด้วยวาจา คือ ลั่นคำอธิษฐาน ไม่ผูกของ ด้วยกาย
ก็ได้ แจกออกเป็น ๒ คือ

๒.๑ อธิษฐานในหัตถปาส ของอยู่ภายใน ๒ ศอกคืบ หรือศอก ๑
ในระหว่าง

๒.๒ อธิษฐานนอกหัตถปาส ของอยู่ห่างตัวเกิน ๒ ศอกคืบ หรือ
ศอก ๑ ในระหว่าง

---

(๑) บุพพสิกขาวรรณนา หน้า ๒๒๗, ๔๔๖-๔๖๖

(๒) วินัยมุข เล่ม ๑ หน้า ๑๖๔-๑๖๕

(๓) วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๑๖๐-๑๖๕

(๔) อุปสมบทวิธี หน้า ๕๑-๕๔

คำอธิษฐานบริหารต่างๆ

คำอธิษฐานบริหารสิ่งเดียวในหัตถบาท ว่าดังนี้

สังฆาฏิ (ผ้าทาบ)	“อิมี สังฆาฏิ อธิษฐานามิ”
อุตตราสงค์ (ผ้าห่ม)	“อิมี อุตตราสงค์ อธิษฐานามิ”
อันตราวาสก (ผ้าถุง)	“อิมี อันตราวาสก อธิษฐานามิ”
บาตร	“อิมี ปตฺตํ อธิษฐานามิ”
ผ้าสีทันนะ (ผ้าปูนั่ง)	“อิมี นิสีทนํ อธิษฐานามิ”
ผ้าปิดฝี	“อิมี กณฺฑุပ္ปฏิจฺฉาที อธิษฐานามิ”
ผ้าอาบน้ำฝน	“อิมี วสฺตีกสาฎิกํ อธิษฐานามิ”
ผ้าปูนอน	“อิมี ปจฺจตุถรมํ อธิษฐานามิ”
ผ้าเช็ดหน้าเช็ดปาก	“อิมี มุขปุณฺณโจลํ อธิษฐานามิ”
ผ้าเป็นบริวาร	“อิมี ปริกฺขารโจลํ อธิษฐานามิ”

ถ้าจะอธิษฐานผ้าหลายผืนควบกัน ให้ว่าดังนี้ :-

ผ้าปูนอน	“อิมานิ ปจฺจตุถรมานิ อธิษฐานามิ”
ผ้าเช็ดหน้าเช็ดปาก	“อิมานิ มุขปุณฺณโจลานิ อธิษฐานามิ”
ผ้าเป็นบริวาร	“อิมานิ ปริกฺขารโจลานิ อธิษฐานามิ”

ถ้าของอยู่ห่างตัว พึงใช้อธิษฐานนอกหัตถบาทสั้นวาจาตามแบบนั้น แต่เปลี่ยนบทว่า “อิมี” เป็น “เอตํ” เปลี่ยนบทว่า “อิมานิ” เป็น “เอตานิ”

เมื่อจะอธิษฐาน ถ้าเป็นปริชาเรที่กำหนดให้มีแต่สิ่งเดียว ของเดิม มีอยู่แล้ว จะเปลี่ยนใหม่ต้องเลิกของเดิมเสียก่อน ยกเลิกปริชาเรเดิมท่าน เรียกว่า **ปัจจุธรรม์** หรือถอนอธิษฐาน มีแบบวางไว้ แสดงผ้าสังฆาฏิเป็น ตัวอย่าง ว่าดังนี้

“อิมิ สงฆาฏิ ปัจจุธรรมิ”

ยกเลิกปริชาเรอื่น พึงเปลี่ยนตามชื่อถ้าเป็นปริชาเรที่จะใช้นุ่งห่ม พึงยอมให้ได้สี่ และทำพินทุกัปปะ ตามแบบอันกล่าวแล้วก่อนจึงอธิษฐาน

.....

วิกัปป (๑) (๒) (๓) (๔)

ฝ้านอกจากของอธิษฐานมีประมาณเพียงยาว ๘ นิ้ว กว้าง ๔ นิ้ว พอเป็นชิ้นใช้ประกอบเป็นจีวรได้ เรียกว่า อติเรกจีวร ภิกษุมิเป็นสิทธิของตนได้เพียง ๑๐ วัน มีเกินกำหนดนั้นไปมีสิกขาบทปรับอาบัติปาจิตตีย์ที่ให้สละของนั้นเสีย ภิกษุปรารธนาจะเอาไว้ใช้ นอกจากการอธิษฐาน พึงทำให้เป็นสอง ๒ เจ้าของในระหว่างตนกับภิกษุอื่น เรียกว่า วิกัปป วิกัปป แก่สามเณรท่านก็อนุญาต แต่ทำกันมากในระหว่างภิกษุด้วยกัน

-
- (๑) บุปผสิกขาวรรณนา หน้า ๔๕๔-๔๖๖
  - (๒) วินัยมุข เล่ม ๑ หน้า ๑๖๖-๑๖๙
  - (๓) วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๑๖๕-๑๖๗
  - (๔) อุปสมบทวิธี หน้า ๕๔-๕๖

วิกัปมี ๒ คือ

๑. วิกัปต่อหน้า คือ วิกัปต่อหน้าผู้รับในหัตถบาส

จีวรผืนเดียว ว่า “อิมิ จีวรํ ศุยกฺขํ วิกัปเปมิ”

จีวรหลายผืน ว่า “อิมานิ จีวรานิ ศุยกฺขํ วิกัปเปมิ”

บาตรใบเดียว ว่า “อิมิ ปตฺตํ ศุยกฺขํ วิกัปเปมิ”

บาตรหลายใบ ว่า “อิเม ปตฺเต ศุยกฺขํ วิกัปเปมิ”

๒. วิกัปลับหลัง คือ วิกัปให้สหธรรมิกรูปใดรูปหนึ่ง ผู้ไม่ได้อยู่เฉพาะหน้าลั่นวาจาต่อหน้าสหธรรมิกรูปอื่น ในที่นี้จักไม่ขอกกล่าวโดยละเอียดในทางปฏิบัติที่ทำกันมา ใช้วิกัปต่อหน้าก็เพียงพอให้สำเร็จประโยชน์ตามต้องการได้แล้ว

วิกัปต่อหน้า ถ้าของอยู่นอกหัตถบาส ให้ว่า

“อิติ” แทน “อิมิ”

“เอตานิ” แทน “อิมานิ”

“เอเต” แทน “อิเม”

จีวรที่วิกัปไว้ จะบริโภคนต้องขอให้ผู้รับก่อน ไม่ทำอย่างนั้นแล้ว บริโภค มีสิกขาบทปรับอาบัติปาจิตตีย์

คำถอนวิกัปต่อหน้า ในหัตถบาส ว่าดังนี้ :-

ผู้ถอนแก่กว่า

จีวรผืนเดียว “อิมิ จีวรํ มยฺหิ สนฺตกํ ปริภุชฺช วา

วิสขุเชหิ วา ยถาปจฺจยํ วา กโรหิ”

จีวรหลายผืน “อิมานิ จีวรานิ มยฺหิ สนฺตกานิ ปริภุชฺช วา

วิสขุเชหิ วา ยถาปจฺจยํ วา กโรหิ”

ผู้ถอนอ่อนกว่า

จิวรผืนเดียว “อิหมิ จิวริ มยหิ สนตกั ปริภุชช วา วิสชเชหิ วา
ยถาปจจยิ วา กโรถ”

จิวรหลายผืน “อิมาหิ จิวราหิ มยหิ สนตกาหิ ปริภุชชถ วา
วิสชเชถ วา ยถาปจจยิ วา กโรถ”

ถ้าถอนนอกหัตถบาส ฟังเปลี่ยน

“เอตฺ” แทน “อิหมิ”

“เอตานิ” แทน “อิมาหิ”

นอกนั้นคงว่าอย่างเดียวกันกับถอนในหัตถบาส

บาตรที่วิกัปไว้แล้ว ไม่มีกำหนดให้ถอนก่อนจึงบริโภค ฟังใช้เป็นของ
วิกัปเถิด แต่เมื่อจะอธิษฐานฟังให้ถอนก่อน คำที่จะฟังใช้เปลี่ยนแปลงไป
ตามชื่อของกัตี ตามจำนวนของกัตี ตามฐานะที่ของตั้งอยู่กัตี ฟังเทียบเคียง
กับคำถอนวิกัปจิวรเถิด

.....

คำเสียดสละไตรจิวรล่วงราตรี (๑)

จิวรเป็นนิสสัคคีย์ เพราะอยู่ปราศจากเขตล่วงราตรีนั้น ฟังสละแก่
สงฆ์ก็ได้ แก่คณะก็ได้ แก่บุคคลก็ได้

คำเสียดสละแก่บุคคล ว่าดังนี้ :-

“อิหิ เม ภนฺเต จิวริ รตฺตวิปฺปวฺตถิ อญฺญตฺร ภิกฺขุ สมฺมตฺติยา
นิสฺสัคคฺยิ, อิมาหิ อายสฺมโต นิสฺสชฺชามิ”

---

(๑) วินัยมูข เล่ม ๑ หน้า ๘๔-๘๕

ถ้าเสียสละจิวร ๒ ผืน ว่า “ทวิจิวรี”

ถ้าเสียสละทั้ง ๓ ผืน ว่า “ติจิวรี”

ถ้าผู้เสียสละแก่กว่า ฟังว่า “อาวุโส” แทน “ภนุเต”

จิวรเป็นนิสสัคคีย์ ยังไม่ได้สละ บริโภคต้องทุกกฏ สละแล้วได้คืนมา
ยังปรารถนาอยู่ ฟังอธิษฐานเป็นไตรจิวรใหม่

เมื่อสละนั้น ฟังตั้งใจสละให้ขาด แล้วจึงแสดงอาบัติ ภิกษุผู้รับ
เสียสละนั้น หากจะถือเอาเสียที่เดียวเจ้าของเดิมก็ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่จะเรียก
คืนได้ แต่เป็นธรรมเนียมอันดีของเธอ เมื่อรับแล้วคืนให้เจ้าของเดิม ไม่ทำ
อย่างนั้นต้องทุกกฏ

คำคืนให้ ว่าดังนี้ :-

จิวรผืนเดียว “อิมิ จิวรี อายสมโต ทมมิ”

จิวรหลายผืน “อิมานิ จิวรานิ อายสมโต ทมมิ”

.....

คำเสียสละอติเรกจิวรล่วง ๑๐ วัน

คำเสียสละแก่บุคคล ของอยู่ในหัตถบาส ว่าดังนี้ :-

จิวรผืนเดียว “อิหิ เม ภนุเต จิวรี ทสาหาติกุกนุติ นิสสัคคีย์,

อิมานิ อายสมโต นิสสชชามิ”

จิวรหลายผืน “อิมานิ เม ภนุเต จิวรานิ ทสาหาติกุกนุตานิ

นิสสัคคียนิ, อิมานานิ อายสมโต นิสสชชามิ”

ถ้าสละของอยู่นอกหัตถบาสว่า

“เอติ” แทน “อิหิ”

“เอตาคี” แทน “อิมาคี”

“เอตานิ” แทน “อิมานิ”

“เอตานาคี” แทน “อิมานาคี”

ถ้าผู้เสียสละแก่พระราชากว่าผู้รับให้ว่า “อาวุโส” แทน “ภนุเต”

คำคืนให้ ว่าดังนี้ :-

จิวรผีนเดียว “อิมิ จิวริ อายสมโต ทมมิ”

จิวรหลายผีน “อิมานิ จิวรานิ อายสมโต ทมมิ”

ถ้าของอยู่นอกหัตถบาต พึงเปลี่ยนโดยนัยดังกล่าวแล้วนั้น

.....

คำเสียสละอติเรกบาตรล่วง ๑๐ วัน

บาตร เป็นของทรงอนุญาตให้เป็นบริวารของภิกษุเฉพาะใบเดียว เรียกบาตรอธิษฐาน บาตรตั้งแต่ใบที่ ๒ ขึ้นไป เรียก อติเรกบาตร ภิกษุให้ล่วง ๑๐ วันไป เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์

คำเสียสละแก่บุคคล ของอยู่ในหัตถบาต ว่าดังนี้ :-

บาตรใบเดียว “อัย เม ภนุเต ปตฺโต ทสาหาคิกฺกนฺโต

นิสสคฺคิโย, อิมาคี อายสมโต นิสฺสชฺชามิ”

ถ้าผู้เสียสละแก่พระราชากว่าผู้รับให้ว่า “อาวุโส” แทน “ภนุเต”

คำคืนให้ ว่าดังนี้ :-

บาตรใบเดียว “อิมิ ปตฺตํ อายสมโต ทมมิ”

.....

วิธีแสดงอาบัติ

โทษที่เกิดเพราะความละเมิด ในข้อที่พระพุทธเจ้าห้ามเรียกว่าอาบัติ โดยต้นเค้าแบ่งเป็น ๒

๑. **อเทกัจฉาบัติ** เป็นอาบัติที่แก้ไขไม่ได้ เรียกโดยชื่อว่า **ปาราชิก** ต้องเข้าแล้ว เป็นขาดจากภิกษุภาพไม่มีสังวาสกับสงฆ์อีก

๒. **สเทกัจฉาบัติ** เป็นอาบัติที่ยังแก้ไขได้ แจกออกไปเป็น ๒ ประการ คือ

๒.๑ **ครุกาบัติ** เป็นอาบัติหนัก โดยชื่อว่า **สังฆาติเสส** มีวิธีปลดเปลื้องสำเร็จด้วยสงฆ์

๒.๒ **ลหุกาบัติ** เป็นอาบัติเบา ต่างโดยชื่อว่า **กุลลัจฉัย ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนีเย** ทุกกฎ **หุพภาสิต** เบากว่ากันลงมาโดยลำดับ มีวิธีปลดเปลื้องด้วยการแสดง คือ เปิดเผยแก่ภิกษุอื่นแม้เพียงรูปเดียวได้

วิธีแสดงอาบัติ ๓ อย่าง คือ

๑. แสดงอาบัติตัวเดียว วัตถุอย่างเดียว
๒. แสดงอาบัติหลายตัว วัตถุเดียวกัน
๓. แสดงอาบัติหลายตัว ต่างวัตถุกัน

๑. แสดงอาบัติตัวเดียว วัตถุอย่างเดียว

ผู้แสดง { แก่กว่า } ว่า { “อหิ อาวุโส ” }
{ อ่อนกว่า } { ภนุเต }

เอกิ.....อาปตฺตี อาปนฺโน ตํ ปฏฺิเทสฺมิ.”

ที่ลงจุดไว้สำหรับออกชื่ออาบัติดังต่อไปนี้ :-

มุลลัจฉัย	สำหรับอาบัติ	มุลลัจฉัย
นิสสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ	" "	ปาจิตฺติยํที่ให้สละของ
ปาจิตฺติยํ	" "	ปาจิตฺติยํล้วน
ทุกกฏํ	" "	ทุกกฏ
ทุพฺภาสิตํ	" "	ทุพฺภาสิต

๒. แสดงอาบัติหลายตัว วัตถุเดียวกัน

ผู้แสดง { แก่กว่า } ว่า "อหิ { อาวุโส }
{ อ่อนกว่า }

สมฺพหุลา.....อาปตฺติโย อาปนฺโน ตา ปฏฺิเทเสมิ"

ที่ลงจุดไว้สำหรับออกชื่ออาบัติดังต่อไปนี้ :-

มุลลัจฉายาโย	สำหรับอาบัติ	มุลลัจฉัย
นิสสคฺคิยาโย ปาจิตฺติยาโย	" "	ปาจิตฺติยํที่ให้สละของ
ปาจิตฺติยาโย	" "	ปาจิตฺติยํล้วน
ทุกกฏาโย	" "	ทุกกฏ
ทุพฺภาสิตาโย	" "	ทุพฺภาสิต

๓. แสดงอาบัติหลายตัว ต่างวัตถุกัน

ผู้แสดง { แก่กว่า } ว่า "อหิ { อาวุโส }
{ อ่อนกว่า }

สมฺพหุลา นานาวตฺตกาโย...อาปตฺติโย อาปนฺโน ตา ปฏฺิเทเสมิ"

ที่ลงจุดไว้สำหรับออกชื่ออาบัติ ใช้ชื่ออย่างเดียวกับที่ใช้ในวิธีแสดงที่ ๒ ยกเว้นอาบัติทุพฺภาสิต ซึ่งต้องเพราะพูดล้อกันอย่างเดียว ไม่มีต่างวัตถุใช้แสดงแบบอาบัติหลายตัว วัตถุเดียวกัน

วิธีแสดงอาบัติทั้ง ๓ วิธี จะต่างกันเฉพาะตอนผู้แสดงว่าออกชื่ออาบัติ
 ในประโยคแรกเท่านั้น ประโยคต่อไปว่าเหมือนกัน ดังนี้ :-

ผู้รับ	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“ปสฺสตี อาวุโส”
		อ่อนกว่า	ฟังว่า	“ปสฺสถ ฆนฺเต”
ผู้แสดง	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“อาม อาวุโส ปสฺสสามิ”
		อ่อนกว่า	ฟังว่า	“อาม ฆนฺเต ปสฺสสามิ”
ผู้รับ	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“อายตี อาวุโส สํวเรยฺยาตี”
		อ่อนกว่า	ฟังว่า	“อายตี ฆนฺเต สํวเรยฺยาถ”
ผู้แสดง	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“สาธุ สฺกุจฺจ อาวุโส สํวริสฺสามิ”
		อ่อนกว่า	ฟังว่า	“สาธุ สฺกุจฺจ ฆนฺเต สํวริสฺสามิ”

อาบัติวัตถุเดียวกัน ภิกษุต้องเหมือนกัน เช่น มือติเรกจีวรล่วง ๑๐ วัน
 ด้วยกัน เรียกว่า **สภาคาบัติ** แปลว่า อาบัติมีส่วนเสมอกัน ห้ามไม่ให้แสดง
 ห้ามไม่ให้รับต่อกัน ถ้าขึ้นทำท่านปรับทุกกฎทั้งผู้แสดงและผู้รับ แต่ท่าน
 ยอมรับว่าอาบัตินั้นเป็นอันแสดงแล้ว

อนึ่ง การแสดงอาบัติ ท่านให้แสดงโดยควรแก้ชื่อแก้วัตถุแก้จำนวน
 แสดงผิดชื่อใช้ไม่ได้ แสดงผิดวัตถุ และผิดจำนวน ช้ามากแสดงเป็นน้อย
 ใช้ไม่ได้ ช้าน้อยพลั้งเป็นมาก เช่น อาบัติ ตัวเดียว แสดงว่า “สมฺพนุลา”
 หรือวัตถุเดียว แสดง “นํนํวตฺตฎฺกาโย” เช่นนี้ใช้ได้

.....

อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติมี ๖ อย่างคือ

๑. ต้องด้วยไม่ละอาย
๒. ต้องด้วยไม่รู้ว่าเป็นอาบัติ
๓. ต้องด้วยสงสัยแล้วจึงทำ
๔. ต้องด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร
๕. ต้องด้วยสำคัญว่าไม่ควรในของที่ควร
๖. ต้องด้วยลืมสติ

.....

นิสสัย (๑) (๒) (๓)

ภิกษุมีพรรษาหย่อน ๕ จัดเป็นนวกะผู้ใหม่ ต้องถือภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง เป็นอุปัชฌายะ และอาศัยภิกษุรูปนั้นอยู่รับโอวาทอนุศาสน์ของภิกษุนั้น ในครั้งแรกที่ทรงอนุญาตอุปัชฌายะ ภิกษุผู้อุปสมบทอยู่แล้ว แต่หย่อน ๕ พรรษา ก็จำถืออุปัชฌายะ

คำขอนิสสัยอุปัชฌายะ ว่าดังนี้ :-

“อุปชฌายโ เม ภนุเต โหติ” ๓ ทน

---

(๑) บุปผสิกขาวรรณนา หน้า ๓๙๓-๔๐๑

(๒) วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๔๒-๕๑

(๓) อุปสมบทวิธี หน้า ๑๐

เมื่อภิกษุผู้ที่นวกะนั้นขออาศัยรับว่า “สาธุ”, “ลหุ” “โอปาโยกั”, “ปฏฐูปั”, “ปาสาทิเกณ สมปาเทหิ” บทใดบทหนึ่ง ๓ ครั้ง เว้นระยะให้ ภิกษุผู้ขอนิสัยตอบรับว่า “สาธุ ภนุเต” ทุกบทไป เป็นอันถืออุปัชฌายะแล้ว ภิกษุผู้รับให้ฟังฟังได้ชื่อว่า “อุปัชฌายะ” ภิกษุผู้ฟังฟังได้ชื่อว่า “สัทธิวหาริก” กิริยาที่ฟังฟังเรียกว่า “นิสัย”

แต่นั้นผู้ขอนิสัยฟังกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านสืบไปว่า

“อชชตคคเททมิ เถโร, มยุหิ ภาโร, อหุมปิ เถรสสุ ภาโร” ๓ ทน

ภิกษุผู้ไม่ได้อยู่ในปกครองของอุปัชฌายะ ต้องถือภิกษุอื่นเป็น อาจารย์ และอาศัยท่านแทนอุปัชฌายะ

วิธีถืออาจารย์ก็เหมือนกับวิธีถืออุปัชฌายะ ต่างแต่คำขอว่า

“อาจริโย เม ภนุเต โหหิ, आयसुमโต निससय वज्जामि” ๓ ทน

ภิกษุผู้รับให้ฟังฟังได้ชื่อว่า “อาจารย์” ภิกษุผู้อิงอาศัยได้ชื่อว่า “อันเตวาสิก” ภิกษุมีพรรษาหย่อน ๕ เป็นนวกะอยู่ แม้เป็นผู้มีความรู้ ทรงธรรมทรงวินัย จะไม่ถือนิสัยอยู่ในปกครองของอุปัชฌายะหรือของ อาจารย์ไม่ชอบ ทรงห้ามไว้ ภิกษุเดินทาง ภิกษุผู้ใจี ภิกษุผู้เข้าป่าเพื่อ เจริญสมณธรรมชั่วคราวในที่ใด หาท่านผู้ให้นิสัยไม่ได้ และมีเหตุขัดข้อง ที่จะไปอยู่ในที่อื่นไม่ได้ จะอยู่ในที่นั้นด้วยผูกใจว่า เมื่อใดมีท่านผู้ให้นิสัยได้ มาอยู่ จักถือนิสัยในท่านนั้นก็ใช้ได้

ภิกษุผู้มีพรรษาได้ ๕ แล้ว แต่ยังหย่อน ๑๐ มีองค์สมบัติ พอรักษาตน ผู้อยู่ตามลำพังได้ ทรงพระอนุญาตให้พ้นจากนิสัย อยู่ตามลำพังได้เรียกว่า “นิสสัยมุตตะกะ” ฝ่ายภิกษุผู้มีความรู้ไม่พอจะรักษาตนแม้พ้น ๕ พรรษา แล้ว ก็ต้องถือนิสัย

จำพรรษา

เป็นธรรมเนียมของภิกษุ เมื่อถึงฤดูฝน หยุดอยู่ที่เดียวไม่เที่ยวไปไหน ๓ เดือนต้นฤดู เรียกว่า จำพรรษา ถึงวัน เข้าพรรษา ฟังเข้าไปประชุม อธิษฐานพรรษาพร้อมด้วยสงฆ์ในอุโบสถ หรือในวิหาร

คำอธิษฐานพร้อมกัน ว่าดังนี้

“อิมสมิ อวาเส, อิมิ เตมาส, วสสึ อูเปม”

คำอธิษฐานทีละรูป ว่าดังนี้

“อิมสมิ อวาเส, อิมิ เตมาส, วสสึ อูเปมิ”

เมื่ออธิษฐานฟังผูกใจว่าจักอยู่ค้างคืนในเขตอาวาสตลอด ๓ เดือน ถ้าภิกษุทำกุญ้อยู่จำพรรษาในป่าเฉพาะรูป ควรกำหนดเขตเฉพาะกุญกับ บริเวณแล้วกล่าวคำอธิษฐานพรรษา ว่า

“อิมสมิ วิหาเร, อิมิ เตมาส, วสสึ อูเปมิ”

ถึงวันเข้าพรรษา ไม่เข้าพรรษา เที่ยวเร่ร่อนไปเสีย ไม่สมควร เข้าพรรษาแล้วต้องอยู่แรมคืนตลอด ๓ เดือน ถ้ามีเหตุจำเป็นทรงอนุญาต ให้ไปได้ แต่ให้กลับมาภายใน ๗ วัน เรียกว่าไปด้วยสัตตาทกณียะ เช่น นี้พรรษาไม่ขาด ถ้าไปเสียด้วยไม่คิดกลับ หรือคิดจะกลับแต่เกิน ๗ วันไป พรรษาขาด ไม่เข้าพรรษาหรือขาดพรรษาเพราะมีเหตุไม่จำเป็น ถือเป็นการ ละเมิดธรรมเนียม ถูกปรับอาบัติทุกกฏ

.....

คำสัตตาทะ

สตุตาทกรณียํ กิจจํ เม อตุถิ, ตสฺมา มยา คนฺตพฺพํ, อิมสฺมิ
สตุตาทพฺพนฺตเร นีวตฺติสฺสามิ.

แปลว่า กิจที่ต้องทำสัตตาทะของผมมีอยู่ เพราะฉะนั้น ผมจำต้องไป
ผมจักกลับมาภายใน ๗ วันนี่

อานิสงส์จำพรรษา

ภิกษุผู้อยู่จำพรรษาลอดกาลจนได้ปวารณาแล้ว ย่อมได้อานิสงส์
แห่งการจำพรรษา นับแต่วันปาฏิบพไปเดือนหนึ่ง คือ

๑. เทียวไปไม่ต้องบอกลา ตามสิกขาบทที่ ๖ แห่งอเจลกวรรค
ในปาจิตตियกัณฑ์

๒. เทียวจาริกไปไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบสำหรับ

๓. ฉ้นคนโกชน์ และปรัมปรโกชน์ได้

๔. เก็บอติเรกจีวรไว้ได้ตามปรารณา

๕. จีวรอันเกิดขึ้นในที่นั้น เป็นของได้แก่พวกเธอทั้งหลาย

ทั้งได้โอกาสเพื่อจะกรานกฐินและได้รับอานิสงส์ ๕ ข้างต้นนั้นเพิ่ม
ออกไปอีก ๔ เดือนตลอดฤดูเหมันต์

ระเบียบ

คำขอขมาโทษต่อท่านผู้ควรเคารพ

คำขอขมาพระรัตนตรัย

ระตนะรัตตะเย ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตั้ง, สัพพัง
อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภัณเต.

คำขอขมาพระเถระ

เถเร ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตั้ง, สัพพัง อะปะราธัง
ขะมะตุ โน ภัณเต.

คำขอขมาพระอุปัชฌาย์

อุปัชฌายเ ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตั้ง, สัพพัง อะปะราธัง
ขะมะตุ โน ภัณเต.

คำขอขมาพระอาจารย์

อาจารย์เย ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตั้ง, สัพพัง อะปะราธัง
ขะมะตุ โน ภัณเต.

คำขอขมาพระสงฆ์

สังเฆ ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตั้ง สัพพังอะปะราธัง
ขะมะตุ โน ภัณเต.

คำขอขมาบุคคลทั่วไป

อ้ายส์มันเต ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, สัพพัง
อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเต.

คำขอขมาโทษบิดามารดา

มาตาปิตะเร ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, สัพพัง
อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเต

(ถ้าว่าคนเดียว คำว่า ขะมะตุ โน เป็น ขะมะถะ เม)

คำขอขมารวม

ระตะนัตตะเย ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, สัพพัง
อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเต.

อาจะริเย ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, สัพพัง
อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเต.

มาตาปิตะเร ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, สัพพัง
อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเต.

กรรมชั่วอันใดที่เป็นบาปอกุศล อันข้าพเจ้าได้ประมาทพลาดพลั้ง
ล่วงเกินในคุณพระพุทธรเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ในครูบาอาจารย์ ตลอด
ทั้งบิดามารดา ปู่ย่า ตายาย สามเณรภรรยา ของข้าพเจ้า ด้วยกาย วาจา ใจ
ทั้งต่อหน้าและลับหลัง จำได้หรือจำไม่ได้ก็ดี ทั้งที่มีเจตนาหรือหาเจตนา
ไม่ได้ ขอให้ท่านผู้มีพระคุณทั้งหลายเหล่านั้นจงลู่แกโทษไปรดอโหสิกรรม

ให้ข้าพเจ้า เพื่อไม่ให้เป็นบาป เป็นเวร เป็นกรรมต่อไปอีก ขอความสุข
ความเจริญ ความปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เสนียด จัญไร อันตรายใดๆ
อย่าได้มาพ้องพาน ความมีโชค มีชัย จงเกิดจงมีแก่ข้าพเจ้า ตั้งแต่วันนี้
เป็นต้นไป ตลอดกาลนานเทอญฯ สาธุ

เมื่อจะขอขมาโทษจากผู้ใด ให้กราบ ๓ ครั้งก่อน แล้วว่า นโม
๓ จบ ต่อกไปกล่าวคำขอขมา ๓ จบ แล้วหมอบลงว่า “ขะมามะ ภันเต”
ตามระยะคำบาลีท่านอธิษฐานว่า “อะหัง ขะมามิ ตุมฺเหหิปี เม ขะमितฺตพฺพัง”

.....

ขอขมา

ในพระพุทธศาสนา มักนิยมว่า ผู้ใดทำล่วงเกินผู้อื่น ผู้นั้นไม่ควรทำ
เลยตามเลย เมื่อรู้สึกตัวแล้วพึงขอโทษ เรียกว่า **ขอขมา** แปลว่า ขอให้
อดโทษ และผู้ใดถูกล่วงเกิน และได้รับขอขมา ผู้นั้นไม่ควรถือโกรธไม่รู้หาย
พึงรับขมา ยอมอดโทษให้ การขอขมาจึงเป็นธรรมเนียมทำกันสืบมา
ในวันเข้าพรรษา และในวันต่อจากนั้น ตามกาล อยู่ในวัดเดียวกันหรือใน
ต่างวัด เป็นกิจอันผู้น้อยทำแก่ผู้ใหญ่ แม้ไม่เคยได้ล่วงเกินกันก็ยังสามารถทำอยู่

คำขอขมา ว่าดังนี้ :-

ผู้ขอขมารูปเดียว

“เอเว ปมาเทน, ทวารตฺตเยน กตฺถิ,

สพฺพํ อปราริํ ขมถ เม ภนฺเต”

ผู้รับขมาว่า

“อหิ ขมามิ, ตยาปิ เม ขมิตฺตพฺพัง”

ผู้ขอขมารูปเดียวรับว่า

“ขมามิ ภนฺเต”

ผู้ขอขมาหลายรูปว่า “เถเร ปมาเทน, ทวารตตเยน กตฺ,
สพฺพํ อปฺราธํ ขมตฺ โน ภาณเต”

ผู้รับขมาว่า “อหํ ขมามิ, ตุมฺเหติปิ เม ขมิตพฺพํ”

ผู้ขอขมาหลายรูปรับว่า “ขมาม ภาณเต”

ถ้าผู้รับขมา เป็นพระมหาเถระผู้มีอาวุโสมาก พึงใช้คำว่า “มหาเถเร”
รองจากนั้นลงมาว่า “เถเร” รองลงมาอีกว่า “อาจริเย” ต่ำกว่านั้นว่า
“อายุสมฺนุเต” พึงเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับบุคคล ผู้รับขมา

เป็นธรรมเนียมที่ผู้รับขมาต้องกล่าวคำให้พร ฉะนั้นเมื่อขอขมาแล้ว
ผู้ขอขมาพึงหมอบรอรับพรจากท่าน เมื่อท่านให้พรจบ รับว่า “สาธุ
ภาณเต”

คำให้พรเมื่อมีผู้ขอขมา

เอวํ โทศฺ เอวํ โทศฺ, โย จ ปุพฺเพ ปมชฺชิตฺวา ปจฺฉา โส
นปฺปมฺุจฺจติ, โสมี โลกํ ปภาเสติ อภา มุตฺโต ว จนฺติมา, ยสฺส ปาปํ
กตํ กมฺมํ กุสเลน ปทียฺยติ, โสมี โลกํ ปภาเสติ อภา มุตฺโต ว
จนฺติมา, อภิวาทนสฺสึสฺส นิจจํ วุฑฺฒาปจายิโน, จตฺตาริ ธมฺมา
วฑฺฒนฺติ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ.

อุโบสถ ^{(๑) (๒)}

อุโบสถ ว่าโดยบุคคลผู้ทำมี ๓

๑. สังฆอุโบสถ คือ ภิกษุประชุมกันตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป มีพระพุทธานุญาตให้สวดปาฏิโมกข์

ภิกษุผู้จะเข้าฟังปาฏิโมกข์ต้องชำระตนให้บริสุทธิ์จากอาบัติที่เป็นเทศนาคามินี คือแก้ได้ด้วยการศึกษา ส่วนอาบัติที่เป็นวุฒฐานะ-คามินี จะพ้นได้ด้วยอยู่กรรมคือ สังฆาทิเสส ท่านให้บอกไว้แก่ภิกษุแม้รูปหนึ่งว่า ข้าพเจ้าต้องอาบัติสังฆาทิเสส มีวัตถุอย่างนั้นๆ แล้วฟังปาฏิโมกข์ได้

กำลังสวดปาฏิโมกข์ค้างอยู่ มีภิกษุพวกอื่นมาถึงเข้า ถ้ามมากกว่า ภิกษุผู้ชุมนุมอยู่ ท่านให้สวดตั้งต้นใหม่ แต่ถ้าเท่ากันหรือน้อยกว่า ให้เธอผู้มาใหม่ฟังส่วนที่ยังเหลือต่อไป ถ้าสวด จบแล้ว จึงมีภิกษุอื่นมา แม้มากกว่า ไม่ต้องกลับสวดอีก ให้เธอผู้มาใหม่ฟังบอกปารีสุทธิในสำนักผู้สวดผู้ฟังปาฏิโมกข์แล้ว

คำแสดงปารีสุทธิเป็นการสงฆ์ ว่าดังนี้ :-

ปารีสุทธิ อหิ ภนฺเต, ปารีสุทธิติ มํ สงฺโฆ ธาเรตุ.

ถ้าผู้แสดงมีพรรษาแก่กว่าภิกษุทั้งหมด ใช้คำว่า “อาวุโส” แทน “ภนฺเต”

---

(๑) บุปผสิกขาธรรมนา หน้า ๔๙๑-๕๐๑

(๒) วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๙๐-๑๐๗

คำขอโอกาสสวดปาฏิโมกข์และตั้งญัตติปวารณา

ก่อนจะขึ้นอาสนะเพื่อสวดปาฏิโมกข์หรือตั้งญัตติปวารณา ผู้สวดต้องนั่งกระโหรงประนมมือต่อหน้าคณะสงฆ์ กล่าวว่

โอกาสั เม ภนุเต เถโร เทตุ, ปาฏิโมกข์ อุกุเทสิตุ. (ปาฏิโมกข์)

หรือ โอกาสั เม ภนุเต เถโร เทตุ, วินยกถิ กเถตุ. (ปาฏิโมกข์)

โอกาสั เม ภนุเต เถโร เทตุ, ปวารณาตติ ฐเปตุ. (ปวารณา)

ถ้าในคณะสงฆ์นั้นไม่มีภิกษุเกิน ๑๐ พรรษา อาจจะไปเปลี่ยน “เถโร” เป็น “สงฺโฆ” ก็ได้ และเมื่อสวดบุพพกิจจบต้องให้ผู้อาวุโส ในที่นั้น กล่าวคำอัมเมสนาเสียก่อนจึงจะเริ่มสวดได้ ถ้าสวดโดยไม่มี ผู้กล่าวเชิญผู้สวดจะต้องอาบัติทุกกฏ

.....

อานนทเอย! ฟังประกาศให้ทราบโดยทั่วกันว่า
ธรรมวินัยอันใดที่เราได้แสดงแล้ว บัญญัติแล้ว
ขอให้ธรรมวินัยอันนั้น จงเป็นศาสดาของพวกเธอแทนเราต่อไป
เธอทั้งหลายจงมีธรรมวินัยเป็นที่พึ่งเถิด
อย่าได้มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย

พุทธโอวาทก่อนปรินิพพาน

วิธีสวดปาฏิโมกข์ย่อ ^{(๑) (๒)}

สวดนิทานอุทเทสตั้งแต่ สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ, ไปจนถึง ฆาสฺ โหติ.
แล้วสวด

อุทฺทิฏฺฐํ โข อายสฺมนุโต นิทานํ,

ตตฺถายสฺมนุเต ปุจฺฉามิ : กจฺจิตฺถ ปฺริสฺสุทฺธา?

ทฺหิตฺถมฺปิ ปุจฺฉามิ : กจฺจิตฺถ ปฺริสฺสุทฺธา?

ตตฺถิมฺปิ ปุจฺฉามิ : กจฺจิตฺถ ปฺริสฺสุทฺธา?

ปฺริสฺสุทฺเธตฺถายสฺมนุโต : ตสฺมา ตฺถุณฺทึ, เอวเมตฺถํ ฐารยามิ.

จบนิทานอุทเทสตั้งนี้แล้ว อุทเทสนอกนั้นประกาศเอาด้วยสุตตะ ว่า

สุตฺตา โข อายสฺมนุเตหิ จตฺตฺตฺวาโร ปาราชิกกา ฐมฺมา,

สุตฺตา โข อายสฺมนุเตหิ เตรสฺส สงฺฆาติเสสสา ฐมฺมา,

สุตฺตา โข อายสฺมนุเตหิ เทว อนฺนิตฺตา ฐมฺมา,

สุตฺตา โข อายสฺมนุเตหิ ทิสฺส นิสฺสคฺคฺคฺยา ปาจิตฺตฺติยา ฐมฺมา,

สุตฺตา โข อายสฺมนุเตหิ เทวณฺวฺตฺติ ปาจิตฺตฺติยา ฐมฺมา,

สุตฺตา โข อายสฺมนุเตหิ จตฺตฺตฺวาโร ปาฏิเทสนียา ฐมฺมา,

สุตฺตา โข อายสฺมนุเตหิ เสขิยา ฐมฺมา,

สุตฺตา โข อายสฺมนุเตหิ สตฺตฺตฺตฺวาโร ฐมฺมา,

เอตฺตํ กํ ตสฺส ภควโต สุตฺตฺตฺตฺวาโร สุตฺตฺตฺตฺวาโร อนฺวตฺตฺตฺตฺมาสํ

อุทฺเทสํ อากจฺจติ, ตตฺถ สพฺเพเทว สมคฺคฺคฺคฺหิ สมฺโมทฺตฺมาเนหิ อวิว-
ทฺตฺมาเนหิ สิกฺขิตฺตฺตฺตฺตฺ.

---

(๑) บุปผสิกขาธรรมนา หน้า ๔๙๗-๔๙๙

(๒) วินัยมูข เล่ม ๒ หน้า ๑๐๒-๑๐๔

อนึ่ง ไม่มีอันตราย ถ้าสวดปาฏิโมกข์โดยย่อ ท่านปรับอาบัติทุกกฎ อุทเทสไตสวดค้างอยู่ อันตรายมีมา แม้อุทเทสนั้นฟังประกาศด้วยสุตะ แต่นิทานุทเทสสวดยังไม่จบ อย่าฟังประกาศด้วยสุตะ ฟังสวดให้จบ เสียก่อน อุทเทสนอกนั้นฟังประกาศด้วยสุตะ เมื่อไม่มีอันตราย ฟังสวด โดยพิสดารจนจบ

๒. คณะอุโบสถ คือ มีภิกษุเพียง ๓ รูป ๒ รูป ท่านห้ามไม่ให้สวด ปาฏิโมกข์ ให้บอกความบริสุทธิ์ของตนแก่กันและกัน ถ้าภิกษุอยู่ด้วยกัน ๓ รูป ให้รูปหนึ่งสวดประกาศด้วยญัตติว่า

สุณนตุ เม ภนฺเต อายสฺมนฺตา, อชฺชูปฺสโร ปณฺณโรโส, ยทาย-
สฺมนฺตานํ ปตฺตกฺกํ, มยํ อญฺญมญฺญํ ปาริสฺสุทฺธิอุโปสฺสํ กเรยฺยาม.

ถ้าท่านผู้สวดแก่กว่าเพื่อน ฟังกล่าวว่า “อาวุโส” แทน “ภนฺเต” ถ้าเป็นวัน ๑๔ คำ ฟังกล่าวว่า “จาตุทฺทโส” แทน “ปณฺณโรโส” ในลำดับนั้น ภิกษุผู้เถระ ฟังบอกความบริสุทธิ์ของตนว่า

ปริสฺสุทฺโธ อหํ อาวุโส, ปริสฺสุทฺโธติ มํ ธาเรถ. ๓ ทน ภิกษุนอกนี้ ก็ฟังทำอย่างนั้นตามลำดับพรรษา ฟังบอกว่า

ปริสฺสุทฺโธ อหํ ภนฺเต, ปริสฺสุทฺโธติ มํ ธาเรถ. ๓ ทน ถ้าภิกษุอยู่ด้วยกัน ๒ รูป ไม่ต้องตั้งญัตติ เป็นแต่บอกปาริสฺสุทฺธิแก่กันและกัน ผู้แก้บอกว่า **ปริสฺสุทฺโธ อหํ อาวุโส, ปริสฺสุทฺโธติ มํ ธาเรทฺติ. ๓ ทน** ผู้อ่อนกว่าบอกว่า **ปริสฺสุทฺโธ อหํ ภนฺเต, ปริสฺสุทฺโธติ มํ ธาเรถ. ๓ ทน**

๓. บุคคลอุโบสถ คือ ภิกษุอยู่รูปเดียว ถึงวันอุโบสถ ท่านให้รอกภิกษุอื่นจนสิ้นเวลา เห็นว่าไม่มาแล้วให้อธิษฐานว่า **อชฺช เม อุโปสฺสโร.**

.....

ปวารณา (๑) (๒) (๓)

ในวันเพ็ญแห่งเดือนกัตติกาต้น ที่เต็ม ๓ เดือนนับแต่วันจำพรรษามี พระพุทธานุญาตให้ภิกษุอยู่จำพรรษาถ้วนไตรมาส ทำปวารณาแทนอุโบสถ ปวารณาด้วยที่ ๓ สถาน คือ ด้วยได้เห็น ด้วยได้ยิน ด้วยรังเกียจ ปวารณานั้น จักเป็นความอนุโลมแก่กันและกัน และจักเป็นความยังกันและกันให้ออก จากอาบัติ และจักเป็นความทำวินัยในเบื้องหน้าแก่กันและกันแห่งท่าน ทั้งหลาย

ปวารณา ว่าโดยบุคคลผู้ทำมี ๓

๑. สังฆปวารณา คือ ปวารณาเป็นการสงฆ์จำนวนภิกษุ ผู้ประชุม ต้องมี ๕ รูปเป็นอย่างน้อย มีจำนวนมากกว่าอุโบสถ ๑ รูป เข้าใจว่า เมื่อเป็นผู้ปวารณา ๑ รูป อีก ๔ รูป จะได้ครบองค์เป็นสงฆ์ ทำปวารณาเป็นการสงฆ์ โดยปกติให้ปวารณารูปละ ๓ หน แต่ถ้ามีเหตุขัดข้องจะปวารณารูปละ ๒ หน หรือ ๑ หนก็ได้ หรือพรรษาเท่ากันให้ว่าพร้อมๆ กันก็ได้ จะปวารณาอย่างไร พึงประกาศแก่สงฆ์ให้รู้ด้วยญัตติก่อน

วิธีตั้งญัตตินั้นพึงรู้อย่างนี้ :-

๑. ถ้าจะปวารณา ๓ หน พึงตั้งญัตติว่า

“สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลฺลํ, สงฺโฆ เตวาจิกํ ปวาเรยฺย”

---

(๑) บุปผสิกขาวรรณา หน้า ๕๐๘-๕๑๕

(๒) วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๑๐๗-๑๑๓

(๓) อุปสมบทวิธี หน้า ๑๐๓-๑๐๕

๒. ถ้าจะปวารณา ๒ ทน ฟังตั้งญัตติว่า

“สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกฺกฺลฺลํ, สงฺโฆ เทววาจิกํ ปวาเรยฺย”

๓. ถ้าจะปวารณาหนเดียว ฟังตั้งญัตติว่า

“สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกฺกฺลฺลํ, สงฺโฆ เอกวาจิกํ ปวาเรยฺย”

๔. ถ้าจะจัดภิกษุมีพรรษาเท่ากัน ให้ปวารณาพร้อมกัน ฟังตั้ง
ญัตติว่า

“สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกฺกฺลฺลํ, สงฺโฆ สมานวสฺสึกํ ปวาเรยฺย”

จะปวารณาพร้อมกัน ๓ ทน ๒ ทน หรือหนเดียวได้ทั้งนั้น

๕. ถ้าจะไม่ระบุงการ ฟังตั้งญัตติครอบทั่วไปว่า

“สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกฺกฺลฺลํ, สงฺโฆ ปวาเรยฺย” จะปวารณาก็หนก็ได้ แต่ท่านห้ามไม่ให้ผู้มี
พรรษาเท่ากัน ปวารณาพร้อมกัน

อนึ่ง ถ้าผู้ตั้งญัตติมีพรรษามากกว่าเพื่อน ฟังว่า “อาวุโส” แทน
“ภนุเต” และถ้าเป็นวันปวารณาที่ ๑๔ ฟังว่า “จาตุทฺทสี” แทน “ปณฺณรสี”
ครั้นตั้งญัตติแล้ว ภิกษุผู้เฒ่า ฟังนั่งคุกเข่าประนมมือกล่าวปวารณา
ต่อสงฆ์ว่า

สงฺฆํ อาวุโส ปวาเรมิ, ทิฏฺฐเณ วา สุตฺเตน วา ปริสฺสกาเย วา,
วทนฺตุ มํ อายสฺมณฺโตะ อนุกมเป อูปาทาย, ปสฺสณฺโตะ ปฏิกฺกฤษฺสามิ,

หุติยมปิ อาวุโส สงฺฆิ ปวารณมิ...ฯลฯ...ปฏิภุกกริสฺสามิ,
ตติยมปิ อาวุโส สงฺฆิ ปวารณมิ...ฯลฯ...ปฏิภุกกริสฺสามิ.

ภิกษุ นอกนี้ ฟังปวารณาตามลำดับพรรษาที่ละรูป เว้นไว้แต่
ตั้งอุตฺตติให้ผู้มีพรรษาเท่ากันปวารณาพร้อมกัน โดยนัยนั้น เปลี่ยนใช้
คำว่า “สงฆมภนฺเต” แทน “สงฺฆิ อาวุโส” และ “ภนฺเต” แทน “อาวุโส”

๒. คณะปวารณา คือ ปวารณาเป็นการคณะ จำนวนภิกษุ
ผู้ประชุม มี ๔ รูป หรือ ๓ รูป หรือ ๒ รูป อย่างใดอย่างหนึ่ง

ถ้ามีภิกษุ ๔ รูป ให้รูปหนึ่งประกาศด้วยอุตฺตติว่า

“สุณนฺตุ เม อายสฺมนฺโต, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยทา-
ยสฺมนฺตานิ ปตฺตกฺกฺลํ, มยฺ อญฺณมญฺญํ ปวาเรยฺยาม” ถ้าเป็นวันปวารณา
ที่ ๑๔ ฟังว่า “จาตุทฺทสี” แทน “ปณฺณรสี”

ถ้ามีภิกษุ ๓ รูป ให้รูปหนึ่งประกาศด้วยอุตฺตติว่า

“สุณนฺตุ เม อายสฺมนฺตา, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยทา-ยสฺมน-
ตานิ ปตฺตกฺกฺลํ, มยฺ อญฺณมญฺญํ ปวาเรยฺยาม”

ครั้นตั้งอุตฺตติแล้ว ฟังกล่าวปวารณาต่อกันและกัน ตามลำดับพรรษา
ดังนี้

อหิ อาวุโส อายสฺมนฺเต ปวารณมิ, ทิฏฺฐเณ วา สุตฺเตน วา ปริสงฺกาย วา,
วทฺตฺต มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปิ อฺปาทาย, ปสฺสนฺโต ปฏิภุกกริสฺสามิ,

หุติยมปิ อาวุโส อายสฺมนฺเต ปวารณมิ...ฯลฯ...ปฏิภุกกริสฺสามิ,
ตติยมปิ อาวุโส อายสฺมนฺเต ปวารณมิ...ฯลฯ... ปฏิภุกกริสฺสามิ.

ถ้ารูปอ่อนกว่า ฟังว่า “ภนฺเต” แทน “อาวุโส”

ถ้ามีภิกษุ ๒ รูป ไม่ต้องตั้งอุตติ ให้กล่าวปวารณาต่อกันและกันเลย ดังนี้
 อหิ อาวุโส อายสฺมมุตฺตํ ปวาเรมิ, ทิฏฺฐเจเน วา สุตฺเตเน วา ปริสํกาย วา,
 วทนฺตุ มํ อายสฺมา อนุกมฺปิ อูปาทาย, ปสฺสนนฺโต ปฏิกฺกกริสฺสามิ,
 ทุตฺติยมฺปิ อาวุโส อายสฺมมุตฺตํ ปวาเรมิ... ฯลฯ... ปฏิกฺกกริสฺสามิ,
 ตตฺติยมฺปิ อาวุโส อายสฺมมุตฺตํ ปวาเรมิ... ฯลฯ... ปฏิกฺกกริสฺสามิ.
 ถ้ารูปอ่อนกว่า ฟังว่า “ภนฺเต” แทน “อ้าวุโส”

๓. บุคคลปวารณา คือ อธิษฐานเป็นการบุคคล ภิกษุผู้อยู่จำพรรษา
 รูปเดียว ครั้นถึงวันปวารณา ท่านให้รอกภิกษุอื่นจนสิ้นเวลา เห็นว่า
 ไม่มาแล้ว ให้อธิษฐานว่า อชฺช เม ปวารณา.

.....

อจฺเจนฺติ กาสา ตรยฺชนฺติ รตฺตํโย
 วโยคฺคฺมา อนฺนุพุพฺพํ ชนฺนํติ
 เอตํ ภยํ มรณฺเน เปกฺขมาณิ
 ปุณฺณานิ กยิราถ สฺขาวทานิ.
 กาลยํอมลํวํไป ชาติริยํอมลํผ่านไป
 ชนฺนํแห่งวียํอมลํละล้าดับไป
 ผู้เฝ้าเห็นภัยในมรณะนั้น
 ฟังทำบุญอันนำสุขมาให้.
 ส.ส. ๑๙/๖๙.

อธิกมาส อธิกวาร และปักขคณาวาร

๑. ปฏิทินทางจันทรคติ กำหนดเวลาที่ดวงจันทร์หมุนรอบโลก เป็น ๑ เดือน ใช้เวลา ๒๙.๕๓๐๕๙๓ วัน รวม ๑๒ เดือน เป็น ๑ ปี (๒๙.๕๓๐๕๙๓ X ๑๒ = ๓๕๔.๓๖๗๑๒๒ วัน)

๒. ปฏิทินทางสุริยคติ กำหนดเวลาที่โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ เป็น ๑ ปี ใช้เวลา ๓๖๕.๒๕๘๖๘๐ วัน

๓. ถ้าใช้เฉพาะทางจันทรคติ ฤดูต่างๆ อาจจะเลื่อนไป เช่น ฤดูจำพรรษาซึ่งเป็นหน้าฝนอาจจะตกในหน้าหนาว หรือหน้าร้อน เพราะฤดูต่างๆ ขึ้นกับตำแหน่งของโลกรอบดวงอาทิตย์

๔. ถ้าใช้เฉพาะทางสุริยคติ จะทำให้การกำหนดวันในแต่ละเดือนทำได้ลำบาก เพราะไม่สามารถเห็นข้อแตกต่างของดวงอาทิตย์ ในแต่ละวันได้ แต่สามารถเห็นข้อแตกต่างของ ดวงจันทร์ ในแต่ละวันได้โดยง่าย

๕. ปีสุริยคดียาวกว่าปีจันทรคติ ๓๖๕.๒๕๘๖๘๐ - ๓๕๔.๓๖๗๑๒๒ = ๑๐.๘๙๑๕๕๘ วัน ๓ ปี จะคลาดกัน ๓๒ วันเศษจึงเกิดการทอดอธิกมาส คือ เพิ่มเดือนทางจันทรคติขึ้นอีก ๑ เดือน ทำให้ปีนั้นเดือนทางจันทรคติ มี ๑๓ เดือน ส่วนเศษอีก ๒ วันกว่า ก็นำไปผนวกในปีต่อไป

๖. ปฏิทินราชการไทยโดยปกติให้ปีทางจันทรคติมี ๑๒ เดือน เดือนคู่จะมี ๓๐ วัน (ข้างขึ้น ๑๕ วันกับข้างแรม ๑๕ วัน) เดือนคี่มี ๒๙ วัน (ข้างขึ้น ๑๕ วันกับข้างแรม ๑๔ วัน) เรียกว่า 'ปักขวาร' เฉลี่ยแล้ว ๑ เดือนมี ๒๙.๕ วัน ดังนั้นใน ๑ เดือนกาลแห่งดวงจันทร์จะมากกว่า ในปฏิทินอยู่ ๒๙.๕๓๐๕๙๓๕ - ๒๙.๕ = ๐.๐๓๐๕๙๓๕ วัน เวลานี้สะสม

ไปเรื่อยๆ จนครบ ๑ วัน จึงเกิด ทดอธิกวารคือในเดือน ๗ ซึ่งเป็นเดือนคี่ จะมี ๓๐ วัน (มีแรม ๑๕ ค่ำ) แต่จะมีการทดอธิกวารในปีใดยังไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอน เมื่อเห็นว่าจันทร์ดับ จันทร์เพ็ญบนท้องฟ้าต่างจากปฏิทินจึงค่อยคิดทดก็มี

๗. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงคิดปักขคณนาวิธีขึ้น เพื่อให้การนับวันขึ้นแรมในปฏิทินปักขคณนาตรงกับกาลจันทร์ดับ จันทร์เพ็ญบนท้องฟ้าโดยไม่ต้องมีการเพิ่มอธิกวารอีก และให้ตรงกับวันที่พระพุทธรูปทรงกำหนดให้ทำวินัยกรรมอย่างแท้จริง

๘. ครั้นพุทธกาลใช้จันทร์คติอิงสุริยคติ เช่น การกำหนดวันเข้าพรรษาในวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ แต่ถ้าปีใดมีอธิกมาส ให้เลื่อนเป็นวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ หลัง

๙. ปักข์ แปลว่า ปักหรือฝักฝาย เดือนหนึ่งมี ๓๐ วัน ปักข์ของเดือนก็คือปักข์หนึ่งของเดือนเท่ากับ ๑๕ วัน

ปักข์ถ้วน คือ ปักข์นี้ห่างจาก ปักข์ที่แล้วถ้วน ๑๕ วันพอดี

ปักข์ขาด คือ ปักข์นี้ห่างจากปักข์แล้ว ๑๔ วัน ขาดปักข์อยู่หนึ่งวัน

๑๐. ปกติสุรทิน คือ ตามปฏิทินสุรทิน ปีนั้นเดือนกุมภาพันธ์มี ๒๘ วัน ตามปกติ

อธิกสุรทิน คือ ตามปฏิทินสุริยคติ ปีนั้นเดือนกุมภาพันธ์มี ๒๙ วัน

.....

๓. คำว่า “ร้อน, ฝน, หนาว” ในวงถัดออกมาอีก คือ ฤดูที่อธิกมาส ตกในปีนั้นๆ

๔. วงนอกสุดบอกระยะเวลาที่จะลงอุโบสถสวดปาฏิโมกข์ ในฤดูนั้นๆ ตั้งแต่อุโบสถแรกถึงอุโบสถสุดท้ายรวม ๑๐ อุโบสถ เช่น ๔ ตับ ๘/๘ เพ็ญ หมายถึง ลงอุโบสถแรกวันแรม ๑๕ ค่ำ (วันดับ) เดือน ๔ และ ลงอุโบสถสุดท้ายวันขึ้น ๑๕ ค่ำ (วันเพ็ญ) เดือน ๘ หลัง

วิธีใช้

๑. ถ้าต้องการตรวจดูอธิกมาสในอนาคต ก็ให้นับพ.ศ. เพิ่มขึ้นตามทิศตามเข็มนาฬิกา ถ้าต้องการตรวจดูอธิกมาสในอดีต ก็ให้นับ พ.ศ. ลดลงตามทิศทวนเข็มนาฬิกา

๒. ถ้าปีใดอธิกมาสในฤดูหนาว ๒, ๓, หรือ ๑๒ จะไม่มี เดือน ๘ สองหนในปีถัดไปเช่น ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ ถ้าดูตามแผนภาพอธิกมาสจะมาในเดือน ๓ ดังนั้นจะไม่มีเดือน ๘ สองหนในปีถัดไป คือ พ.ศ. ๒๕๕๓ ก็จะเริ่มสวด “อธิกมาสวเสน....” ในอุโบสถแรกของฤดูหนาว (วันดับเดือน ๑๒ ปลายปี ๒๕๕๒) จนถึงอุโบสถ สุดท้ายของฤดูหนาว (วันเพ็ญเดือน ๕ ต้นปี ๒๕๕๓) รวมเป็น ๑๐ อุโบสถ

.....

การแบ่งฤดูและการบอกฤดู

ในรอบ ๑ ปี พระพุทธศาสนาแบ่งเป็น ๓ ฤดู แต่ละฤดูโดยปกติจะนาน ๔ เดือน

ปีปกติ คือ ปีที่ไม่มีอธิกมาส

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่เข้าพรรษาแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒ หมดหน้ากฐิน (สวดข้อ ข.)

ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๔ (สวดข้อ ก.)

ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๔ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ (สวด ก.)

ปีที่อธิกมาสมาในฤดูฝน คือ อธิกมาสตกเดือน ๘ หรือเดือน ๑๐ ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ แรก ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒ (รวม ๕ เดือน) (สวดข้อ ง.)

ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่ ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๔ (เหมือนปีปกติ) (สวดข้อ ก.)

ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๔ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ (เหมือนปีปกติ) (สวดข้อ ก.)

ปีที่อธิกมาสมาในฤดูหนาว คือ อธิกมาสตกเดือน ๒ เดือน ๓ หรือเดือน ๑๒

ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๕ (รวม ๕ เดือน) (สวดข้อ ค.)

ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๕ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๘ หลัง (สวดข้อ ก.)

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ หลัง ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๑๒ (สวดข้อ ข.)

ปีที่อธิกมาสในฤดูร้อน คือ อธิกมาสตกเดือน ๕ หรือ เดือน ๗

ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๔ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๘ หลัง (รวม ๕ เดือน) (สวดข้อ ค.)

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ หลัง ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๑๒ (สวดข้อ ข.)

ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๔ (เหมือนปีปกติ) (สวดข้อ ก.)

.....

น อนตลิกเช น สมุทรมขณ
น ปพพตกน วิวรํ ปวีสี
น วิชชตี โส ชคตูปปะเทโส
ยตฺรภูติตํ นปฺสเหยย มจฺจุ.
จะอยู่ในอากาศ อยู่กลางสมุทร
เข้าไปสู่หีบเขา ก็ไม่พินมฤตยูได้
ประเทศคือดินแดนที่มฤตยูจะไม่รุกรานผู้อยู่ ไม่มี.
พ.ศ. ๒๔๘/๓๒.

วิธีเปลี่ยนบุพพกิจพระปาฏิโมกข์

ก. ฤคูปกติ

๑. อัญจ อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, สตฺต อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๒. อัญจ อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เอโก อุโปสโถ อตฺถิกนฺโต, ฉ อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๓. อัญจ อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เทว อุโปสถา อตฺถิกนฺตา, ปญฺจ อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๔. อัญจ อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ตโย อุโปสถา อตฺถิกนฺตา, จตฺตารโ อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๕. อัญจ อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, จตฺตารโ อุโปสถา อตฺถิกนฺตา, ตโย อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๖. อัญจ อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ปญฺจ อุโปสถา อตฺถิกนฺตา, เทว อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๗. อัญจ อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ อุโปสถา อตฺถิกนฺตา, เอโก อุโปสโถ อวสฺสิฏฺฐโ.

๘. อัญจ อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, สตฺต อุโปสถา อตฺถิกนฺตา, อัญจ อุโปสถา ปริปุณฺณา.

ข. ฤคูปวาราณา ไม่มีอธิกมาส

(หมายถึงถึงกลางพรรษา)

๑. สตุต จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา, อิมินา ปกฺเขน เเอโก อุโปสโธ สมฺปตฺโต, ฉ จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา อวสฺสิจฺจา.

๒. สตุต จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา, อิมินา ปกฺเขน เเอโก อุโปสโธ สมฺปตฺโต, เเอโก อุโปสโธ อตฺถิกฺกนฺโต, ปญฺจ จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา อวสฺสิจฺจา.

๓. สตุต จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา, อิมินา ปกฺเขน เเอโก อุโปสโธ สมฺปตฺโต, เทว อุโปสธา อตฺถิกฺกนฺตา, จตฺตารโ จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา อวสฺสิจฺจา.

๔. สตุต จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา, อิมินา ปกฺเขน เเอโก อุโปสโธ สมฺปตฺโต, ตโย อุโปสธา อตฺถิกฺกนฺตา, ตโย จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา อวสฺสิจฺจา.

๕. สตุต จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา, อิมินา ปกฺเขน เเอโก อุโปสโธ สมฺปตฺโต, จตฺตารโ อุโปสธา อตฺถิกฺกนฺตา, เทว จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา อวสฺสิจฺจา.

๖. (วันปวารณา) สตุต จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา, อิมินา ปกฺเขน เอกา ปวาราณา สมฺปตฺตา, ปญฺจ อุโปสธา อตฺถิกฺกนฺตา เทว อุโปสโธ อวสฺสิจฺจา.

๗. สตุต จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา, อิมินา ปกฺเขน เเอโก อุโปสโธ สมฺปตฺโต, ปญฺจ จ อุโปสธา เอกา จ ปวาราณา อตฺถิกฺกนฺตา, เเอโก อุโปสโธ อวสฺสิจฺโง.

๘. สตุต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อตฺถกฺกนฺตา, สตุต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา ปรีปฺภณฺนา.

ค. ฤคฺมีอธิกมาส ไม่มีปวารณา

(หมายถึงนอกรพรรษา)

๑. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, นว อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๒. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เอโก อุโปสโถ อตฺถกฺกนฺโต, อฏฺฐ อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๓. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เทว อุโปสถา อตฺถกฺกนฺตา, สตุต อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๔. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ตโย อุโปสถา อตฺถกฺกนฺตา, ฉ อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๕. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, จตฺตารโ อุโปสถา อตฺถกฺกนฺตา, ปญฺจ อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๖. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ปญฺจ อุโปสถา อตฺถกฺกนฺตา จตฺตารโ อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๗. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ อุโปสถา อตฺถกฺกนฺตา, ตโย อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๘. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขนเอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, สตุต อุโปสถา อตฺถกฺกนฺตา, เทว อุโปสถา อวสฺสิฏฺฐา.

๙. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสธา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโส
สมปฺตฺโต, อฏฺฐ อุโปสธา อติกกนฺตา, เอโก อุโปสโส อวสิฏฺฐโจ.

๑๐. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสธา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโส
สมปฺตฺโต, นว อุโปสธา อติกกนฺตา, ทส อุโปสธา ปริปุณฺณา.

ง. ฤดูที่มีอธิกมาส และปวารณาด้วย

(หมายถึงถึงกลางพรรษา)

๑. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ปกฺเขน เอโก อุโปสโส สมปฺตฺโต, อฏฺฐ จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา
อวสิฏฺฐจา.

๒. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ปกฺเขน เอโก อุโปสโส สมปฺตฺโต, เอโก อุโปสโส อติกกนฺโต, สत्ต จ
อุโปสธา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐจา.

๓. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ปกฺเขน เอโก อุโปสโส สมปฺตฺโต, เทว อุโปสธา อติกกนฺตา, ฉ จ อุโปสธา
เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐจา.

๔. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ปกฺเขน เอโก อุโปสโส สมปฺตฺโต, ตโย อุโปสธา อติกกนฺตา, ปญจ จ
อุโปสธา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐจา.

๕. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา
ปกฺเขน เอโก อุโปสโส สมปฺตฺโต, จตฺตารโ อุโปสธา อติกกนฺตา, จตฺตารโ
จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐจา.

๖. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ปญฺจ อุโปสธา อตฺถกฺกนฺตา, ตโย จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา อวสฺสฺฐา.

๗. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ อุโปสธา อตฺถกฺกนฺตา, เทว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา อวสฺสฺฐา.

๘. (วันปวารณา) อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอกา ปวารณา สมฺปตฺตา, สตฺต อุโปสธา อตฺถกฺกนฺตา, เทว อุโปสธา อวสฺสฺฐา.

๙. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, สตฺต อุโปสธา เอกา จ ปวารณา อตฺถกฺกนฺตา, เอโก อุโปสโถ อวสฺสฺฐโ.

๑๐. อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉฺฉ จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา อตฺถกฺกนฺตา, นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา ปริปุณฺณา.

.....

สํลสมฺมาธิคฺุณฺมานํ   ขนฺติ ปธานการณํ
สพฺเพปิ กุสลา ธมฺมา   ขนฺตยาเยว วฑฺฒนฺติ เต
ขนฺติเป็นประธาน เป็นเหตุ แห่งคุณคือศีลและสมาธิ
กุศลธรรมทั้งปวงย่อมเจริญเพราะขนฺติเท่านั้น

การนับพระภิกษุ

ในการนับพระภิกษุตั้งแต่ ๔ ถึง ๑,๐๐๐ รูปนั้น ต้องใช้วิธีสวดต่างๆ กันดังนี้

๑. มีภิกษุ ๔-๙๘ รูป ให้เอาคำบาลีในช่วง ๔-๙๘ มาต่อข้างหน้า “ภิกขุ สนฺนิปตฺติฯ โหนฺติ” เช่น มีภิกษุ ๗๗ รูปจะสวดว่า “สตุตฺตสตุตฺติ ภิกขุ สนฺนิปตฺติฯ โหนฺติ”

๒. มีภิกษุ ๙๙-๑๙๙ รูป ให้เอาคำบาลีในช่วง ๙๙-๑๙๙ มาต่อข้างหน้า “สนฺนิปตฺติฯ โหนฺติ” เช่น มีภิกษุ ๑๒๓ รูปจะสวดว่า “เตวี-สตุตฺตฺตรภิกขุสฺสํ สนฺนิปตฺติฯ โหนฺติ”

๓. มีภิกษุ ๒๐๐-๒๙๙ รูป ให้เอาคำบาลีในช่วง ๒๐๐-๒๙๙ มาต่อข้างหน้า “ภิกขุสฺสทมิ สนฺนิปตฺติฯ โหนฺติ” เช่น มีภิกษุ ๒๖๗ รูปจะสวดว่า “สตุตฺตสฺสฺสจฺจตุตฺตรามิ เทว ภิกขุสฺสทมิ สนฺนิปตฺติฯ โหนฺติ”

๔. มีภิกษุ ๓๐๐-๓๙๙, ๔๐๐-๔๙๙, ๕๐๐-๕๙๙, ๖๐๐-๖๙๙, ๗๐๐-๗๙๙, ๘๐๐-๘๙๙, ๙๐๐-๙๙๙ รูป ให้ทำเช่นเดียวกับในข้อ ๓. เพียงแต่เปลี่ยนจาก “เทว” เป็น “ตีณิ, จตุตฺตาริ, ปญฺจ, ฉ, สตุต, อฏฺฐ, นว” ตามเลขหลักร้อยของจำนวนพระที่เปลี่ยนไปตามลำดับ เช่น มีภิกษุ ๓๖๗ รูปจะสวดว่า

“สตุตฺตสฺสฺสจฺจตุตฺตรามิ ตีณิ ภิกขุสฺสทมิ สนฺนิปตฺติฯ โหนฺติ”

มีภิกษุ ๔๔๐ รูปจะสวดว่า

“จตุตฺตานิสฺสตุตฺตรามิ จตุตฺตาริ ภิกขุสฺสทมิ สนฺนิปตฺติฯ โหนฺติ”

มีภิกษุ ๕๑๒ รูปจะสวดว่า

“ทฺวาทสฺสุตฺตฺรานิ ปญฺจ ภิกฺขุสฺตานิ สมนิปฺติตานิ โหนฺติ”

มีภิกษุ ๖๔๙ รูปจะสวดว่า

“เอกฺขนฺปญฺณสฺสุตฺตฺรานิ ฉ ภิกฺขุสฺตานิ สมนิปฺติตานิ โหนฺติ”

มีภิกษุ ๗๗๑ รูปจะสวดว่า

“เอกสฺสตุตฺตฺยุตฺตฺรานิ สตุตฺต ภิกฺขุสฺตานิ สมนิปฺติตานิ โหนฺติ”

มีภิกษุ ๘๓๔ รูปจะสวดว่า

“จตุตฺตีสฺสุตฺตฺรานิ อญฺ्ञ ภิกฺขุสฺตานิ สมนิปฺติตานิ โหนฺติ”

มีภิกษุ ๙๙๙ รูปจะสวดว่า

“เอกฺขนฺสตุตฺตฺรานิ นว ภิกฺขุสฺตานิ สมนิปฺติตานิ โหนฺติ”

๕. มีภิกษุ ๑,๐๐๐ รูป จะสวดว่า “ภิกฺขุสฺสหฺสฺสํ สมนิปฺติตํ โหนฺติ”

๔. จตุตฺตารโ	๕. ปญฺจ	๖. ฉ
๗. สตุตฺต	๘. อญฺ्ञ	๙. นว
๑๐. ทส	๑๑. เอกาทส	๑๒. พารส
๑๓. เทรส	๑๔. จตุตฺตทส	๑๕. ปญฺณวรส
๑๖. โสฬส	๑๗. สตุตฺตวรส	๑๘. อญฺ्ञวารส
๑๙. เอกฺขนฺวีสตี	๒๐. วีสตี	๒๑. เอกวีสตี
๒๒. พาวีสตี	๒๓. เทรวีสตี	๒๔. จตุวีสตี
๒๕. ปญฺจวีสตี	๒๖. ฉพฺพีสตี	๒๗. สตุตฺตวีสตี
๒๘. อญฺ्ञวีสตี	๒๙. เอกฺขนฺตีส	๓๐. สมตีส
๓๑. เอกตฺตีส	๓๒. ทฺวตฺตีส	๓๓. เตกฺตีส
๓๔. จตุตฺตีส	๓๕. ปญฺจตฺตีส	๓๖. ฉตฺตีส

๓๗. สตุตตศีล	๓๘. อฏฺฐตศีล	๓๙. เกฎมจตุตทาฬีส
๔๐. จตุตทาฬีส	๔๑. เอกจตุตทาฬีส	๔๒. ทฺวิจตุตทาฬีส
๔๓. เตจตุตทาฬีส	๔๔. จตุจตุตทาฬีส	๔๕. ปญจจตุตทาฬีส
๔๖. ฉจตุตทาฬีส	๔๗. สตุตจตุตทาฬีส	๔๘. อฏฺฐจตุตทาฬีส
๔๙. เกฎมปญฺญาส	๕๐. ปญฺญาส	๕๑. เอกปญฺญาส
๕๒. ทฺวิปญฺญาส	๕๓. เตปญฺญาส	๕๔. จตุปญฺญาส
๕๕. ปญจปญฺญาส	๕๖. ฉปญฺญาส	๕๗. สตุตปญฺญาส
๕๘. อฏฺฐปญฺญาส	๕๙. เกฎมสฺสฺสฺ	๖๐. สฺสฺสฺ
๖๑. เอกสฺสฺสฺ	๖๒. ทฺวิสฺสฺสฺ	๖๓. เตสฺสฺสฺ
๖๔. จตุสฺสฺสฺ	๖๕. ปญจสฺสฺสฺ	๖๖. ฉสฺสฺสฺ
๖๗. สตุตสฺสฺสฺ	๖๘. อฏฺฐสฺสฺสฺ	๖๙. เกฎมสตุตติ
๗๐. สตุตติ	๗๑. เอกสตุตติ	๗๒. ทฺวิสตุตติ
๗๓. เตสตุตติ	๗๔. จตุสตุตติ	๗๕. ปญจสตุตติ
๗๖. ฉสตุตติ	๗๗. สตุตสตุตติ	๗๘. อฏฺฐสตุตติ
๗๙. เกฎมาสีติ	๘๐. อสีติ	๘๑. เอกาสีติ
๘๒. ทฺวาสีติ	๘๓. ตยาสีติ	๘๔. จตุราสีติ
๘๕. ปญจาสีติ	๘๖. ฉนาสีติ	๘๗. สตุตทาสีติ
๘๘. อฏฺฐาสีติ	๘๙. เกฎมนวฺตติ	๙๐. นวฺตติ
๙๑. เอกนวฺตติ	๙๒. เทวนวฺตติ	๙๓. เตนวฺตติ
๙๔. จตุนวฺตติ	๙๕. ปญจนวฺตติ	๙๖. ฉนวฺตติ
๙๗. สตุตตนวฺตติ	๙๘. อฏฺฐนวฺตติ	๙๙. เกฎนภิกฺขุสํ
๑๐๐. ภิกฺขุสํ		

๑๐๑. เอกุตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๐๒. ทวยุตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๐๓. ศยุตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๐๔. จตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๐๕. ปญจตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๐๖. ฉตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๐๗. สตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๐๘. อัญจตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๐๙. นวตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๑๐. ทสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๑๑. เอกาทสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๑๒. ทวาทสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๑๓. เตรสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๑๔. จตุตทสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๑๕. ปญจทสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๑๖. โสฬสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๑๗. สตุตทสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๑๘. อัญจาทสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๑๙. เอกนวิสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๒๐. วิสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๒๑. เอกวิสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๒๒. ทวาวิสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๒๓. เตรวิสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๒๔. จตุรวิสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๒๕. ปญจวิสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๒๖. ฉพพิสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๒๗. สตุตทวิสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๒๘. อัญจวิสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๒๙. เอกนทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๓๐. สมทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๓๑. เอกตทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๓๒. ทวตทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๓๓. เตตทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๓๔. จตุตทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๓๕. ปญจตทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๓๖. ฉตทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๓๗. สตุตตทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๓๘. อัญจตทีสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๓๙. เอกนจตุตทาวีสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๔๐. จตุตทาวีสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๔๑. เอกจตุตทาวีสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๔๒. ทวาจตุตทาวีสตุตตรภิกขุสत्ถิ
๑๔๓. เตจตุตทาวีสตุตตรภิกขุสत्ถิ	๑๔๔. จตุจตุตทาวีสตุตตรภิกขุสत्ถิ

๑๘๙. เถกนนวนุตยุตตรภิกขุสัค	๑๙๐. นวนุตยุตตรภิกขุสัค
๑๙๑. เถกนวุตยุตตรภิกขุสัค	๑๙๑. เถวนวนุตยุตตรภิกขุสัค
๑๙๓. เถนวนุตยุตตรภิกขุสัค	๑๙๔. จตฺนวนุตยุตตรภิกขุสัค
๑๙๕. ปญจนวนุตยุตตรภิกขุสัค	๑๙๖. ฉนวนุตยุตตรภิกขุสัค
๑๙๗. สตฺตนวนุตยุตตรภิกขุสัค	๑๙๘. อฏฺฐนวนุตยุตตรภิกขุสัค
๑๙๙. เถกนสตุตตรภิกขุสัค	๒๐๐. เถว
๒๐๑. เถกุตฺตรานี เถว	๒๐๑. ทวฺยุตฺตรานี เถว
๒๐๓. ตยฺยุตฺตรานี เถว	๒๐๔. จตฺยุตฺตรานี เถว
๒๐๕. ปญจตฺตรานี เถว	๒๐๖. ฉตฺยุตฺตรานี เถว
๒๐๗. สตฺตตฺตรานี เถว	๒๐๘. อฏฺฐตฺตรานี เถว
๒๐๙. นวฺตฺตรานี เถว	๒๑๐. ทสฺตฺตรานี เถว
๒๑๑. เถกาทสฺตฺตรานี เถว	๒๑๑. ทวาทสฺตฺตรานี เถว
๒๑๓. เถรสฺตฺตรานี เถว	๒๑๔. จตฺตทสฺตฺตรานี เถว
๒๑๕. ปญจทสฺตฺตรานี เถว	๒๑๖. โสฬสฺตฺตรานี เถว
๒๑๗. สตฺตรสฺตฺตรานี เถว	๒๑๘. อฏฺฐารสฺตฺตรานี เถว
๒๑๙. เถกนวีสตยฺยุตฺตรานี เถว	๒๒๐. วีสตยฺยุตฺตรานี เถว
๒๒๑. เถกวีสตยฺยุตฺตรานี เถว	๒๒๑. ทวาวีสตยฺยุตฺตรานี เถว
๒๒๓. เถวีสตยฺยุตฺตรานี เถว	๒๒๔. จตฺวีสตยฺยุตฺตรานี เถว
๒๒๕. ปญจวีสตยฺยุตฺตรานี เถว	๒๒๖. ฉพฺพีสตยฺยุตฺตรานี เถว
๒๒๗. สตฺตวีสตยฺยุตฺตรานี เถว	๒๒๘. อฏฺฐวีสตยฺยุตฺตรานี เถว
๒๒๙. เถกนตีสฺตฺตรานี เถว	๒๓๐. ตีสฺตฺตรานี เถว
๒๓๑. เถกตฺตีสฺตฺตรานี เถว	๒๓๑. ทวตฺตีสฺตฺตรานี เถว

๒๓๓. เตตตีสุตตรานิ เทว	๒๓๔. จตตีสุตตรานิ เทว
๒๓๕. ปญจตตีสุตตรานิ เทว	๒๓๖. ฉตตีสุตตรานิ เทว
๒๓๗. สตตตตีสุตตรานิ เทว	๒๓๘. อฏฐตตีสุตตรานิ เทว
๒๓๙. เอกุณจตตานิสูตตรานิ เทว	๒๔๐. จตตานิสูตตรานิ เทว
๒๔๑. เอกจตตานิสูตตรานิ เทว	๒๔๒. เทวจตตานิสูตตรานิ เทว
๒๔๓. เตจตตานิสูตตรานิ เทว	๒๔๔. จตุจตตานิสูตตรานิ เทว
๒๔๕. ปญจจตตานิสูตตรานิ เทว	๒๔๖. ฉจตตานิสูตตรานิ เทว
๒๔๗. สตตจตตานิสูตตรานิ เทว	๒๔๘. อฏฐจตตานิสูตตรานิ เทว
๒๔๙. เอกุณปญญาสูตตรานิ เทว	๒๕๐. ปญญาสูตตรานิ เทว
๒๕๑. เอกปญญาสูตตรานิ เทว	๒๕๒. ทวิปญญาสูตตรานิ เทว
๒๕๓. เตปญญาสูตตรานิ เทว	๒๕๔. จตุปญญาสูตตรานิ เทว
๒๕๕. ปญจปญญาสูตตรานิ เทว	๒๕๖. ฉปญญาสูตตรานิ เทว
๒๕๗. สตตปญญาสูตตรานิ เทว	๒๕๘. อฏฐปญญาสูตตรานิ เทว
๒๕๙. เอกุณสญฺญยุตตรานิ เทว	๒๖๐. สญฺญยุตตรานิ เทว
๒๖๑. เอกสญฺญยุตตรานิ เทว	๒๖๒. ทวาสญฺญยุตตรานิ เทว
๒๖๓. เตสญฺญยุตตรานิ เทว	๒๖๔. จตุสญฺญยุตตรานิ เทว
๒๖๕. ปญจสญฺญยุตตรานิ เทว	๒๖๖. ฉสญฺญยุตตรานิ เทว
๒๖๗. สตตสญฺญยุตตรานิ เทว	๒๖๘. อฏฐสญฺญยุตตรานิ เทว
๒๖๙. เอกุณสตตตยุตตรานิ เทว	๒๗๐. สตตตยุตตรานิ เทว
๒๗๑. เอกสตตตยุตตรานิ เทว	๒๗๒. เทวสตตตยุตตรานิ เทว
๒๗๓. เตสตตตยุตตรานิ เทว	๒๗๔. จตุสตตตยุตตรานิ เทว
๒๗๕. ปญจสตตตยุตตรานิ เทว	๒๗๖. ฉสตตตยุตตรานิ เทว

๒๗๗. สุตตสตุตตยุตตรานิ เทว	๒๗๘. อฏฺฐสตุตตยุตตรานิ เทว
๒๗๙. เอกุณาสีตยุตตรานิ เทว	๒๘๐. อสีตยุตตรานิ เทว
๒๘๑. เอกาสีตยุตตรานิ เทว	๒๘๒. ทฺวาสีตยุตตรานิ เทว
๒๘๓. ตยาสีตยุตตรานิ เทว	๒๘๔. จตุรราชีตยุตตรานิ เทว
๒๘๕. ปญจาสีตยุตตรานิ เทว	๒๘๖. ฉฬาสีตยุตตรานิ เทว
๒๘๗. สุตตาสีตยุตตรานิ เทว	๒๘๘. อฏฺฐราชีตยุตตรานิ เทว
๒๘๙. เอกุณนวุตยุตตรานิ เทว	๒๙๐. นวุตยุตตรานิ เทว
๒๙๑. เอกนวุตยุตตรานิ เทว	๒๙๒. เทวนวุตยุตตรานิ เทว
๒๙๓. เตนวุตยุตตรานิ เทว	๒๙๔. จตุรนวุตยุตตรานิ เทว
๒๙๕. ปญจนวุตยุตตรานิ เทว	๒๙๖. ฉนวุตยุตตรานิ เทว
๒๙๗. สุตตนวุตยุตตรานิ เทว	๒๙๘. อฏฺฐนวุตยุตตรานิ เทว
๒๙๙. เอกุณตีตยุตตรานิ เทว	๓๐๐. คีณิ

.....

อาที สีสํ ปตฺติฏฺฐา จ
 กถฺยาณณณจ มาตุกั
 ปมุขั สหฺพพมฺมานั
 ตสฺมา สีสํ วิโสธเย.

 คีลเป็นทีฟั้งเบ็องตั้น
 เป็นมารดาของกัถฺยาณธรรมทังหลาย
 เป็นประมุขของธรรมทังปวง
 เพราะฉะนั้น ควราชัจะคีลให้บริสุทฺธิ.
 พุ.ชา. ๒๖/๓๔๘.

กฐิน

หนึ่งเดือนท้ายฤดูฝน ตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง วันเพ็ญเดือน ๑๒ เป็นคราวที่ภิกษุทั้งหลายหาผ้าทำจีวรเปลี่ยนของเดิม เป็นคราวที่ทายกถวายผ้าแก่สงฆ์เพื่อประโยชน์นี้ มีพระพุทธานุญาตเป็นพิเศษไว้เพื่อสงฆ์ยกผ้าอันไม่พอแจกกันให้แก่ภิกษุรูปหนึ่งรับเอาไปทำจีวรผืนใดผืนหนึ่งในไตรจีวร ภิกษุนั้นทำตั้งแต่ซัก กะ ตัด เย็บ ย้อม เสร็จในวันนั้น ทำพินทุกัปปะ อธิษฐานเป็นจีวรครอง เป็นจีวรกฐิน เรียกว่า กรานกฐิน แปลว่า ซึ่งไม้สะดึง อธิบายว่า ครึ่งก่อนพระไม่ชำนาญในการเย็บจีวร ต้องเอาเข้าซึ่งที่ไม้สะดึงเย็บ เสร็จแล้วบอกแก่ภิกษุทั้งหลาย เพื่ออนุโมทนา ภิกษุเหล่านั้นอนุโมทนา ทั้งภิกษุผู้กรานทั้งภิกษุ ผู้อนุโมทนาย่อมได้อานิสงส์แห่งการกรานกฐิน เลื่อนเขตอานิสงส์จำพรรษาทั้ง ๕ ออกไปได้อีก ๔ เดือนตลอดฤดูเหมันต์

.....

วิธีกฐินอย่างธรรมยุติกา

คำถวายผ้ากฐินทาน

(ว่านโมฯ ๓ ทน)

อิมัง ภันเต, สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง, สังฆัสสะ โอโณชะยามะ,
สาธุ โน ภันเต สังฆ, อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง ปะฏิคคัณหาตุ,
ปะฏิคคะเหตฺวา จะ, อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง อັถถะระตุ, อัมหากัง
ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งผ้ากฐิน
กับทั้งบริวารนี้แด่พระสงฆ์. ขอพระสงฆ์จงรับ ซึ่งผ้ากฐิน กับทั้งบริวารนี้
ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, ก็แล ครั้นรับแล้ว จงกรานกฐินด้วยผ้านี้, เพื่อ
ประโยชน์ และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ.

(สงฆ์รับว่า “สาธุ” พร้อมกัน)

คำอปโลกนั กฐิน

(องค์ที่ ๑ ว่า)

อิทานิ โข อาวุโส, (หรือ อิทานิ โข ภนุเต), อิหิ สปริวาริ
กฐินทุสฺสํ สงฺฆสฺส กฐินตุถารารทกาเลเยว อูปฺปนฺนํ, อิติเส จ กาลे
เอว อูปฺปนฺเนน ทุสฺเสน กฐินตุถาโร วสฺสํ วุตฺถาณํ ภิกฺขุณิ ภควตา
อนุญญาโต, เยน อากงฺขมานสฺส สงฺฆสฺส ปญฺจ กปฺปิสุสฺสนฺติ.
อนามนฺตจาโร อสมาทานจาโร คณโภชนิ ยาวทตฺถจิวริ โย จ ตตฺถ
จิวรูปฺปาโต โส เนสํ ภวิสฺสตี. จตุสฺสปี เหมนฺตีเกสุ มาเสสุ จิวรกาโล
มหนฺตีกโต ภวิสฺสตี. อิทานิ ปน สงฺโฆ อากงฺขตี นุ โข กฐินตุถาริ, อุตทาทุ
นากงฺขตี?

ภิกษุทั้งหลายพึงรับว่า “อากงฺขาม ภนุเต” ผู้แก่พรรษากว่าพึงว่าแต่บท
“อากงฺขาม” ถึงบท “ภนุเต” พึงนั่งถึงบทต่อไป พึงรู้โดยนัยนี้

คำแปล ตูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย, (ข้าแต่ท่านผู้เจริญทั้งหลาย),
บัดนี้แล ผ้ากฐินกับทั้งบริวารอันนี้ เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์ในกาลอันควร

กรานกฐินนั้นแหละ (ในกาลอันควรแก่ลาตไม้สะตั้งทีเดียว), ก็พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ทรงอนุญาตการกรานกฐิน แก่ภิกษุทั้งหลาย ผู้ได้อยู่จำพรรษาแล้ว ด้วยผ้าที่เกิดขึ้นแล้วอย่างนี้ ในกาลเช่นนี้, อาศัยการกรานกฐินไรเล่า เป็นเหตุ อานิสงส์ ๕ จักสำเร็จแก่สงฆ์ ผู้ปรารธนาอยู่. คือเที่ยวไปด้วยไม่ต้อง บอกลา ๑ เที่ยวจาริกไปด้วยไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบสำหรับ ๑ ฉับ คณะโกชนีได้ ๑ เก็บบอติเรกจีวรไว้ได้ตามปรารธนา ๑ จีวรลาภเกิดขึ้นใน อาวาสนั้นจักเป็นของได้แก่พวกเธอ ๑ ทั้งจีวรกาลของเธอเหล่านั้นจักได้ ทำให้เป็นกาลมาก ยืดออกไป ในฤดูเหมันต์ ๔ เดือน. ก็บัดนี้ สงฆ์ปรารธนา จะกรานกฐิน, หรือไม่ปรารธนา?

ภิกษุทั้งหลายพึงรับว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ปรารธนาจะกรานกฐินนั้นอยู่”

(องค์ที่ ๒ ว่าดังนี้)

โส โข ปน ภนฺเต กฐินตุถาโร, ภควตา ปุคฺคลสฺส อตฺถารวเส-
เนว อบุญญาโต, นาบุญตฺตร ปุคฺคลสฺส อตฺถารา อตฺถตฺ โทติ
กฐินนฺติ ทิ วุตฺตํ ภควตา. น สงฺโฆ วา คโณ วา กฐินํ อตฺถรติ.
สงฺฆสฺส จ คณสฺส จ สามคฺคิยา ปุคฺคลสฺเสว อตฺถารา, สงฺฆสฺสปี
คณสฺสปี ตสฺเสว ปุคฺคลสฺสปี อตฺถตฺ โทติ กฐินํ. อิทานิ กสฺสิมํ
กฐินทฺสฺสํ ทสฺสาม กฐินํ อตฺถริตฺถํ, โย ชินฺณจิวโร วา ทุพฺพผลจิวโร วา,
โย วา ปน อุตฺสทิสฺสติ อชฺเชว จิวรกมฺมํ นิฏฺฐาเปตฺวา, สพฺพวิทฺธานํ
อปริหาเปตฺวา กฐินํ อตฺถริตฺถํ, สมตฺถโร ภวิสฺสติ.

(สงฆ์พึงนั่งอยู่)

คำแปล ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ก็การกรานกฐินนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ทรงอนุญาต ด้วยอำนาจแห่งความกรานของบุคคลอย่างเดียว, เพราะ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ว่า กฐินไม่เป็นอันกรานแล้ว นอกจากการกราน แห่งบุคคลดังนี้. สงฆ์หรือคณะก็หากกรานได้ไม่. เพราะอาศัยความกรานกฐิน แห่งบุคคลโดยความพร้อมเพรียงแห่งสงฆ์ด้วย แห่งคณะด้วย กฐินแห่งสงฆ์ แห่งคณะแห่งบุคคลนั้น เป็นอันสงฆ์และคณะและบุคคลนั้นได้กรานแล้ว. ก็บัดนี้ เราทั้งหลายจักให้ผ้ากฐินนี้แก่ภิกษุรูปใด เพื่อจะกรานกฐิน. ภิกษุใด มีจีวรเก่าคร่ำคร่าหรือมีจีวรทุพพลภาพ, ก็หรือว่าภิกษุใดอาจหาญ จักเป็นผู้สามารถ เพื่อจะให้จีวรกรรม สำเร็จในวันนั้นนี้แหละ ไม่ให้วิธีทั้งปวงเสื่อมแล้ว กรานกฐินได้.

(องค์ที่ ๓ ว่าดังนี้)

อิธ อมฺเหสุ อายสฺมา (อิตฺถนฺนาโม), สพฺพมหลฺลโก พหุสฺสุโต
ธมฺมธโร วินยธโร, สพฺรหฺมจารินี สนฺทสฺสโก สฺมาทปโก สฺมุตฺเตชโก
สฺมปหฺสโก, พหุณฺนี อัจจริโย วา อุปชฺฌาโย วา หุตฺวา โอิวาทโก อนุสา
สโก, สฺมตฺถอ จ ตํ ตํ วินยกมฺมิ อวิโกเปตฺวา กจฺฉิ อตฺถริตฺถํ. มณฺเฑวทเมวํ
สพฺโพยํสงฺโฆ อิมํ สปริวารํ กจฺฉินฺทสฺสํ, อายสฺมโต (อิตฺถนฺนามสฺส) ทาตฺถกาโม.
ตสฺมี กจฺฉิ อตฺถรณฺเต, สพฺโพยํ สงฺโฆ สฺมมเทว อนฺุโมทิสฺสติ, อายสฺมโต
(อิตฺถนฺนามสฺสเสว) อิมํ สปริวารํ กจฺฉินฺทสฺสํ ทาตฺถํ, รุจฺจติ วา โน วา
สพฺพสฺสิมสฺส สงฺฆสฺส?

สงฆ์พึงรับว่า “รุจฺจติ ภนฺเต”

คำแปล บรรดาเราทั้งหลาย ท่านผู้มีอายุ (ชื่อนี้), ท่านมีพรรษาอายุกลมากกว่าสงฆ์ทั้งปวง เป็นพหูสูต ทรงธรรม ทรงวินัย, แสดงให้เพื่อนพรหมจรรย์เห็นจริง ได้รับปฏิบัติให้อาจหาญ ให้รื่นเริง (ในสัมมาปฏิบัติ), และเป็นอาจารย์ หรือเป็นอุปัชฌายะ เป็นผู้ให้โอวาทสั่งสอนแก่ศฤหันธ์บรรพชิตเป็นอันมาก. อนึ่ง สามารถเพื่องจะกรานกฐิน ไม่ให้วินัยกรรมนั้นๆ กำเริบ. ข้าพเจ้าสำคัญว่า สงฆ์ทั้งปวงนี้ปรารถนาจะให้ผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ แก่ท่านผู้มีอายุ (ชื่อนี้), เมื่อท่านนั้นกรานกฐินอยู่, สงฆ์ทั้งปวงนี้จักอนุโมทนาโดยชอบทั่วกัน, การให้ผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้, แก่ท่าน (ชื่อนี้), ย่อมชอบหรือไม่ชอบแก่สงฆ์ทั้งปวง?

“ชอบละ เจ้าข้า”

(องค์ที่ ๔ ว่าดังนี้)

ยทิ อายสมโต (อิตถนุนามสฺส) อิมิ สปริวาริ กจินทุสฺสึ ทาตุ, สพฺพสฺสิมสฺส สงฺฆสฺส รุจฺจติ, สาธุ ภนฺเต สงฺโฆ อิมิ กจินทุสฺสปริวารภูตํ ติจิวริ วสฺสาวาสิกภูจิติกาย อคาเหตุวา, อายสมโต (อิตถนุนามสฺเสว) อิมินา อปโลกเมน ททาตุ. กจินทุสฺสึ ปน อปโลกเมน ทิทยมานปี น รุหติ. ตสฺมา ตํ อิทานิ ฅตฺติทุติเยน กมฺเมน อกุปฺเปน ฃานารهن, อายสมโต (อิตถนุนามสฺส) เทมาติ, กมฺมสนฺนิฏฺฐานํ กโรตุ.

สงฆ์พึงรับว่า “สาธุ ภนฺเต”

คำแปล ถ้าการให้ผ้ากฐินกับบริวารนี้, แก่ท่าน (ชื่อว่า), ควรชอบแก่สงฆ์ทั้งปวงนี้ไซ้, ขอสงฆ์จงให้ผ้าไตรซึ่งเป็นบริวารของผ้ากฐินไตรนี้ แก่ท่าน (ชื่อนี้), ด้วยการอุปโลกนนี้เถิด อย่าให้ต้องถือเอาตามลำดับ

พรรษาเลย. ก็แลผ้ากฐินแม้สงฆ์ จะให้ด้วยอุปโลกน์ก็ไม่ขึ้น. (ต้องให้ด้วย
ญัตติทุติยกรรมนั้นจึงขึ้น) เพราะฉะนั้นบัดนี้ ขอสงฆ์จงทำกรรมสันนิษฐานว่า
เราทั้งหลายให้ผ้ากฐินนั้นแก่ท่าน (ซึ่งนี้), ด้วยญัตติทุติยกรรม อันไม่กำเร็บ
อันควรแก่ฐานะ ณ กาลบัดนี้แล.

“ดีละ เจ้าข้า”

คำอธิบาย

๒ บทว่า “อิตถุนาโม” และ “อิตถุนามสฺส” ที่วงเล็บไว้ นั้น
ให้เปลี่ยนตามชื่อฉายาท่านผู้จะกรานกฐินตัวอย่างเช่น ท่านผู้กรานกฐินชื่อ
สมุญฺคโล ถ้าในวงเล็บว่า “อิตถุนาโม” ก็เปลี่ยนเป็น “สมุญฺคโล” ถ้าในวงเล็บ
ว่า “อิตถุนามสฺส” ก็เปลี่ยนเป็น “สมุญฺคฺลสฺส” ดังนี้ทุกแห่งไป

แต่ถ้าท่านผู้จะกรานกฐินมีราชทินนาม เป็นพระราชาคณะ หรือ
พระครู เป็นต้น ก็ให้ใช้ชื่อราชทินนามนั้นๆ แทนชื่อฉายา

บทว่า “สพฺพมหฺลลโก” นี้สำหรับท่านผู้กรานกฐินแก่พรรษาในสงฆ์
ถ้าในสงฆ์มีภิกษุผู้มีพรรษาแก่กว่าท่านให้ยกเสียไม่ต้องว่า

คำว่า “พหุมนํ อจฺริโย วา อฺปชฺฌาโย วา หุตฺวา” ดังนี้ นั้น
ถ้าท่านผู้กรานนั้นเป็นแต่อาจารย์ของภิกษุทั้งหลายจงว่า “พหุมนํ อจฺริโย
หุตฺวา” ถ้าเป็นอุปัชฌายะจงว่า “พหุมนํ อฺปชฺฌาโย หุตฺวา” ถ้าเป็น
ทั้ง ๒ อย่างคงว่าตามแบบ

คำอุปโลกน์จบแต่เท่านี้

.....

ญัตติทุติยกรรมวาจา

- (๑) นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส นโม ตสฺส
- (๒) ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส
- (๓) นโม ตสฺส ภควโต
- (๔) อรหโต สมมา
- (๕) สมพุทฺธสฺส

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์นั้น

สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺฆเ. อิทํ สงฺฆสฺส กจฺฉินฺทฺสฺสํ อูปฺปนฺนํ, ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺฆเ อิมิ กจฺฉินฺทฺสฺสํ, อายสฺมโต (อิตฺถนฺนามสฺส) ทเทยฺย, กจฺฉิ
น อตฺถริศฺสุ, เอสา ญตฺติ.

สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺฆเ. อิทํ สงฺฆสฺส กจฺฉินฺทฺสฺสํ อูปฺปนฺนํ, สงฺฆเ อิมิ
กจฺฉินฺทฺสฺสํ, อายสฺมโต (อิตฺถนฺนามสฺส) เทติ, กจฺฉิ น อตฺถริศฺสุ. ยสฺสายสฺมโต
ขมฺติ, อิมสฺส กจฺฉินฺทฺสฺสสฺส, อายสฺมโต (อิตฺถนฺนามสฺส) ทานํ, กจฺฉิ น อตฺถ
ริศฺสุ, โส ตฺถนฺทสฺส, ยสฺส น ขมฺติ, โส ภาเสยฺย. ทินฺนํ อิทํ สงฺเฆน กจฺฉินฺทฺสฺสํ,
อายสฺมโต (อิตฺถนฺนามสฺส) กจฺฉิ น อตฺถริศฺสุ. ขมฺติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตฺถนฺทิ,
เอวเมศํ ธารยามิ.

คำแปล ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ผ้ากฐินนี้ เกิดขึ้นแล้ว
แก่สงฆ์, ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว, สงฆ์พึงให้ผ้ากฐินนี้ แก่ท่าน
(ซึ่งนี้) เพื่อจะกรานกฐิน, นี้เป็นญัตติ. (คือคำเสนอ)

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า. ผ้ากฐินนี้เกิดขึ้นแล้ว
แก่สงฆ์ สงฆ์ให้ผ้ากฐินนี้แก่ท่าน (ซึ่งนี้), เพื่อจะกรานกฐินขอบแก่ท่านใด,

ท่านผู้นั้นเป็นผู้หนึ่ง. ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด, ท่านผู้นั้นพึงพูด. ผ้ากฐินนี้
อันสงฆ์ให้แล้วแก่ท่าน (ชื่อนี้) เพื่อ กรานกฐิน. ย่อมชอบแก่สงฆ์,
เหตุที่สงฆ์จึงนั่งอยู่, ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอาการอย่างนี้.

จบญัตติหุติยกกรรมวาจาเท่านี้

คำกรานกฐิน

ถ้ากรานด้วยผ้าสังฆาฏิว่า

“อิมาย สงฆาฎิยา กจิณี อตุถรามิ”

“ข้าพเจ้ากรานกฐินด้วยผ้าสังฆาฏิผืนนี้”

ถ้ากรานด้วยผ้าห่มว่า

“อิมิณา อุตฺตราสฺสเคน กจิณี อตุถรามิ”

“ข้าพเจ้ากรานกฐินด้วยผ้าห่มผืนนี้”

ถ้ากรานด้วยผ้านุ่งว่า

“อิมิณา อนุตฺตราสเกน กจิณี อตุถรามิ”

“ข้าพเจ้ากรานกฐินด้วยผ้านุ่งผืนนี้”

คำเสนออนุโมทนาภจฺฉิน

“อตุถคํ อวูโส สงฺฆสฺส ภจฺฉินํ, ฐมฺมิโก ภจฺฉินตุถาโร อนุโมทถ”

ถ้าอ่อนกว่าผู้อนุโมทนา แม้รูปหนึ่งว่า “ภนฺเต” แทน “อวูโส”
ถ้าว่กับภิกษุรูปเดียวที่อ่อนกว่า ฟังว่า “อนุโมทาหิ” แทน “อนุโมทถ”

คำแปล “ตูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ภจฺฉินของสงฆ์ ข้าพเจ้า
กรานเสร็จแล้ว การกรานภจฺฉินขอบธรรม ขอท่านทั้งหลายอนุโมทนาเถิด”

.....

คำอนุโมทนาภจฺฉิน

ว่าทีละรูป “อตุถคํ ภนฺเต สงฺฆสฺส ภจฺฉินํ,
ฐมฺมิโก ภจฺฉินตุถาโร อนุโมทามิ”

ว่าพร้อมกัน “อตุถคํ ภนฺเต สงฺฆสฺส ภจฺฉินํ,
ฐมฺมิโก ภจฺฉินตุถาโร อนุโมทาม”

ถ้าแก่กว่าผู้กรานภจฺฉินให้ว่า “อวูโส” แทน “ภนฺเต”

คำแปล “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ภจฺฉินของสงฆ์ท่านกรานเสร็จแล้ว
การกรานภจฺฉินขอบธรรม ข้าพเจ้าขออนุโมทนา”

.....

ทำกัปปิยะ

มีพระพุทธานุญาตให้บริโภคน้ำผลไม้ ด้วยสมณกัปปะกรรม
ที่ควรแก่สมณะ ๕ คือ

๑. ผลจกดด้วยไฟ
๒. ผลจกดด้วยคัสตรา
๓. ผลจกดด้วยเล็บ
๔. ผลไม้ไม่มีพืช
๕. ผลมีพืชจะพึงปล่อนเสียได้

พืช มีรากไม้เป็นต้นซึ่งเกิดอยู่ในที่ชื่อว่า ภูตคาม เป็นวัตถุแห่ง
ปาจิตตีย์ พืชนั้นเมื่อพรากให้พ้นจากที่แล้ว ชื่อว่า พืชคาม เป็นวัตถุแห่ง
ทุกกฏ พืชคามนั้น เมื่อจะบริโภคน้ำพึงบังคับอุปสัมบันว่า “กปฺปิยํ กโรหิ”
ท่านจงทำกัปปิยะดังนี้ เสียอีกแล้วจึงบริโภค เมื่อเป็นเช่นนี้ ชื่อว่าให้
พ้นจากพืชคาม ก็แลจะทำกัปปิยะนั้นพึงทำด้วยไฟ หรือคัสตรา หรือเล็บ
โดยการจกด หรือแทง หรือตัดด้วยงอยย เข้าในประเทศอันหนึ่งแห่งพืช
นั้น ในทางปฏิบัติมักให้อุปสัมบันใช้เล็บจิก หรือเด็ดให้ขาด กล่าววว่า
“กปฺปิยํ ภนฺเต” ทำกัปปิยะผลมะขวิด เป็นต้น พืชข้างในหลุดจากกะลา
คลอนอยู่ พึงให้ต้อยออกทำกัปปิยะ ถ้าติดกันอยู่ไซ้ไร จะทำแม้ในกะลาก็ควร
ก็แลผลอันใดเป็นของอ่อนไม่มีพืช และผลใดที่มีพืชปล่อนออกเสียบริโภค
ได้กิจที่จะทำกัปปิยะ ในผลไม้นั้นไม่มี.

.....

คำอาราธนาและเปิดเตล็ด

คำอาราธนาพระปริตร

วิปัสติปะฎิพาหายะ
สัพพะทุกขะวินาสายะ

วิปัสติปะฎิพาหายะ
สัพพะภะยะวินาสายะ

วิปัสติปะฎิพาหายะ
สัพพะโรคะวินาสายะ

สัพพะสัมปัตติสิทธิยา,
ปะริตตัง พุรุถะ มังคะลัง.

สัพพะสัมปัตติสิทธิยา,
ปะริตตัง พุรุถะ มังคะลัง.

สัพพะสัมปัตติสิทธิยา,
ปะริตตัง พุรุถะ มังคะลัง.

.....

คำอาราธนาธรรม

พริหมา จะ โลกาธิปะตี สะหัมปะตี, กัตถัญชะลี อั้นธิวะรัง
อะยาจะละ, สันตีระ สัตตาปปะระชัคคะชาติกา, เทเสตุ ธัมมัง
อะนุกัมปิมัง ปะชัง.

ทุกขเมว हि สมโภาติ
นาณฺณตฺร ทุกฺขา สมโภาติ

ทุกฺขํ ติฏฺฐติ เวติ จ
นาณฺณตฺร ทุกฺขา นิรุชฺฌติ.

ทุกฺขํเท้านั้นเกิดขึ้น ทุกฺขํย่อมตั้งอยู่ และเสื่อมไป
นอกจากทุกฺขํไม่มีอะไรเกิด นอกจากทุกฺขํไม่มีอะไรดับ.

ป. มหา. ๒๔/๕๓๖.

คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต, (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ), ติสระเณนะ
สะหะ, ปญจะ สีลานิ ยาจามะ.

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต, (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ),
ติสระเณนะ สะหะ ปญจะ สีลานิ ยาจามะ.

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต, (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ),
ติสระเณนะ สะหะ ปญจะ สีลานิ ยาจามะ.

.....

อีกนัยหนึ่ง คำอาราธนาศีล ๕ เป็นนิจจะศีล

มะยัง ภันเต, ติสระเณนะ สะหะ ปญจังคะสะมันนาคะตัง,
นิจจะสีลัง ยาจามะ.

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต, ติสระเณนะ สะหะ ปญจังคะสะมัน-
นาคะตัง, นิจจะสีลัง ยาจามะ.

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต, ติสระเณนะ สะหะ ปญจังคะสะมัน-
นาคะตัง, นิจจะสีลัง ยาจามะ.

.....

คำอาราธนาศีล ๘

มะยัง ภันเต, (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ), ติสระระณนะ
สะหะ อัญจฺจะ สีสานิ ยาจามะ.

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต, (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ),
ติสระระณนะ สะหะ อัญจฺจะ สีสานิ ยาจามะ.

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต, (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ),
ติสระระณนะ สะหะ อัญจฺจะ สีสานิ ยาจามะ.

.....

คำอาราธนาอุโบสถศีล

มะยัง ภันเต, ติสระระณนะ สะหะ อัญจฺจันตะสะมันนาคะตัง,
อุโปสะถัง ยาจามะ. (๓ ทน)

คำอาราธนาศีลเหล่านี้ นิยมใช้ในเวลาสมาทานมากคน ถ้าคนเดียว
พึงเปลี่ยนคำว่า มะยัง เป็น อะหัง และคำว่า ยาจามะ เป็น ยาจามิ.

คำอธิบาย

คำอาราธนา บางท่านใช้ตัดคำว่า (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ) ออก
เช่นนี้ก็ใช้ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ พึงทราบความต่างกันที่มีคำว่า วิสุง วิสุง
รักขะณัตถายะ นั้น หมายความว่า ต่างคนต่างรักษาอย่างหนึ่ง ต่างคน
ต่างขออย่างหนึ่ง ขอให้ให้ที่ละสิกขาบทอย่ารวมเทียบปัจเจกสมาทาน
เมื่อล่วงสิกขาบทไหนขาดเฉพาะสิกขาบทนั้น สิกขาบทอื่นไม่ขาด
ถ้าสมาทานรวม สิกขาบทใดบทหนึ่งขาดไป ก็ขาดทั้งหมด

สรณคมน์ และศีล
เบญจศีล (ศีล ๕)

นมัสการ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

สรณคมน์

	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ,
	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ,
	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ.
หุติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ,
หุติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ,
หุติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ.
ตะติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ,
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ,
ตะติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ.

สิกขาบท ๕

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะหัง समाติยามิ.
อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะหัง समाติยามิ.

กาเมสุมิจจาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาதியามิ.
มฺสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาதியามิ.
สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาதியามิ.

ท้ายศีล

ก. แบบปกติ

อิมานิ ปญฺจะ สิกขาปะทานิ, สีเลนะ สุขะติง ยันติ, สีเลนะ
โกคะสัมปะทา, สีเลนะ นิพพุติง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสธะเย.

ข. แบบนิจจะศีล

อิมานิ ปญฺจะ สิกขาปะทานิ, นิจจะสีละวะเสนะ สาธุกัง
รักขิตัพพานิ, (รับว่า อามะ ภันเต) สีเลนะ สุขะติง ยันติ, สีเลนะ
โกคะสัมปะทา, สีเลนะ นิพพุติง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสธะเย.

อีกอย่างหนึ่ง นำให้สมาทานรวมว่า “อิมานิ ปญฺจะ สิกขา-
ปะทานิ สะมาதியามิ” มีที่ใช้ในบางโอกาส เช่น ในเวลาแสดงตนเป็น
พุทธมามกะ แต่ไม่ต้องว่าคำลงท้ายศีลดังกล่าวแล้ว.

.....

สุนกขตตํ สุมงคลํ   สุปภาตํ สุขุฏฐิตํ
ปะพฤติขอบเวลาใด
เวลานั้นชื่อว่าฤกษ์ดี มงคลดี เข้าดี รุ่งอรุณดี
(๒๐/๕๕๕)

ศีล ๘ และอุโบสถศีล

(นมัสการ และสรรณคณณ์ เหมือนศีล ๕)

สิกขาบท ๘

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

อะปรัหฺมจะเรริยา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

สุราเมรัยเมษัชปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

วิกาละโกชะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

นัจจะคิตะวาทิตะวิสูกะทัสสะนะมาลา คันธะวิเลปะนะ ธารณะ
มัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

ท้ายศีล ๘

ก. แบบปกติ

อิมานิ อัญฺฐะ สิกขาปะทานิ, สีเลนะ สุคะติง ยันติ, สีเลนะ
โกคะสัมปะทา, สีเลนะ นิพพุติง ยันติ, ตัสมา สิลัง วิโสธะเย.

ข. แบบอุโบสถศีล

เมื่อเวลาสมาทานสิกขาบทจบแล้ว ฟังนำให้ว่าคำสมาทาน ดังนี้

อิมัง อัญฺฐังคะสะมันนาคะตัง, พุทธะปัญฺญุตตัง อุโปสะถัง,
อิมัญฺจะ รัตติง อิมัญฺจะ ทิวะสัง, สัมมะเทวะ อะภีรักขิตุง สะมาทิยามิ.

(แปลว่า) ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งอุโบสถศีล, ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้แล้วนี้ อันประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ ตั้งได้สมาทานมาแล้วนี้, เพื่อจะรักษาไว้ให้ดี ไม่ให้ขาด ไม่ให้ทำลาย, สิ้นวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ณ เวลาวันนี้.

ท้ายศีลอุโบสถ

อิมานิ อัญญะ สิกขาปะทานิ, อัสเซกัง รัตตินทิวัง อุโปสะถะ-
วะเสนะ สาธุกัง รักขิตัพพานิ, (ผู้สมาทานรับว่า อามะ ภัณฑะ)
สีเลนะ สุกะติง ยันติ, สีเลนะ โภคะสัมปะทา, สีเลนะ นิพพุติง ยันติ,
คัสสมา สิลัง วิโสธะเย.

.....

คำถวายผ้าป่า

อิมานิ มะยัง ภัณฑะ, ปังสุกุละจีวะระรานิ, สะปะริวารานิ,
สีละวันตัสสะ, โอิโณชะยามะ, สาธุ โน ภัณฑะ, สีละวันโต, อิมานิ,
ปังสุกุละจีวะระรานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณ्हาทุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง,
หิตายะ, สุขายะ.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้าบังสุกุลจีวร
(ผ้าป่า) กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แต่ท่านผู้มีศีล ขอท่านผู้มีศีล
จงรับ ผ้าบังสุกุลจีวร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้า
ทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาล
นานเทอญ.

คำชักผ้าบังสุกุล

“อิมิ ปงสุกุลจีวร อสุสามิกิ มยหิ ปาปุณาติ”

.....

คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยัง ภันเต, ภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ,
โธโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ. อิมานิ, ภัตตานิ,
สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณ्हะตุ, อัมहाกัง, ทีฆะรัตตัง, ทิตายะ, สุขายะ.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งภัตตาหาร
กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แต่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์
จงรับ ซึ่งภัตตาหาร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายนี้ ของข้าพเจ้า
ทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาล
นานเทอญ.

.....

คำถวายสังฆทานอุทิศ

อิมานิ มะยัง ภันเต, ภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ,
โธโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ. อิมานิ, ภัตตานิ,
สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณ्हะตุ, อัมหากัญเจะ, มาตาปีตุอาทีนัญเจะ,
ญาคะกานัญเจะ, กาละกะตานัง, ทีฆะรัตตัง, ทิตายะ, สุขายะ.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งภัตตาหาร
กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แต่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับ
ซึ่งภัตตาหาร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
เพื่อประโยชน์ และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย และแก่ญาติทั้งหลาย
มีมารดาบิดาเป็นต้น ผู้ล่วงลับไปแล้ว ตลอดกาลนานเทอญ.

.....

คำอุปโลกน์สังฆทาน

(ว่านโม ๓ ทน)

ยคุฆเ ภนฺเต สงฺโฆ ชานาตุ, อัย ปจฺมภาโค เถรสฺส ปาปุณาติ,
อวเสสา ภาคา อวเสสานิ ภิกฺขุสามเณรานิ ปาปุณฺนตุ, ยถาสุขิ
ปริภุญฺชนตุ. (๓ จบ)

.....

คำอุปโลกน์อีกแบบหนึ่ง

(ว่านโม ๓ ทน)

ยคุฆเ ภนฺเต สงฺโฆ ชานาตุ. เอโส ปจฺมภาโค เถรสฺส ปาปุณาติ,
อวเสสา ภาคา อมฺหากิ ปาปุณฺนตุ, ภิกฺขุ จ สามเณรา จ คหฺนฺจฺจา จ,
ยถาสุขิ ปริภุญฺชนตุ. เอโส ปจฺมภาโค...ปริภุญฺชนตุ. เอโส ปจฺมภาโค...
ปริภุญฺชนตุ.

(พระสงฆ์รับพร้อมกันว่า “สาธุ”)

ทิพยมนต์

โดย

ท่านพ่อลี ธัมมธโร

วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการ

การสวด “ทิพยมนต์” นี้ เป็นสายบรรทัดเครื่องจูงใจของผู้ปฏิบัติ ให้บรรลุถึงความบริสุทธิ์ เพราะมนต์หมวดนี้ย่อมให้ผลดีแก่ผู้ที่ท่องบ่น เพราะเป็นเรื่องในตัวของตัวเอง ธรรมดาคนที่เกิดมามีอากัศยอยู่ในธาตุทั้ง ๖ ธาตุเหล่านั้น สะสมขึ้นด้วยการกระทำของตนเอง ดีบ้าง ชั่วบ้าง เมื่อเป็นเช่นนี้ ธาตุเหล่านั้นย่อมลงโทษแก่ผู้อากัศยเปรียบเหมือนกับเด็กที่ยังมีสิ่งที่รบกวนใจอยู่เสมอ

ฉะนั้น การสวดมนต์ ก็เท่ากับว่าเราเลี้ยงเด็กบำรุงเด็กให้ได้รับความสมบูรณ์ เมื่อเด็กได้รับความสมบูรณ์เช่นนั้นแล้ว ผู้ใหญ่ย่อมได้รับความสะดวกสบาย ฉะนั้นถ้าใครเสกบ่นมนต์คาถา ก็เท่ากับว่าเราเลี้ยงเด็กแล้วด้วยอาหาร เรากล่อมเด็กแล้วด้วยเพลงอันไพเราะ คือ พุทธคุณ อำนวย พุทธคุณนี้อาจจะทำธาตุของตนให้บริสุทธิ์ขึ้นเป็นธาตุกายสิทธิ์เหมือนแร่ธาตุที่มีอยู่ในโลก ย่อมแล่นหรือดึงดูดถึงกันได้ทุกวินาที หรือเปรียบเสมือนสายไฟฟ้า ส่วนมนต์คาถาที่สวดเปรียบเหมือนกระแสไฟ มุ่งไปทิศใดย่อมถึงที่นั้นๆ อาจที่จะทำให้ดินฟ้าอากาศเป็นมงคล เพราะมนต์หมวดนี้เป็นมนต์กบิลฤๅษีปนอยู่ด้วย ตามเรื่องเล่าไว้ ดังนี้

ในอดีตกาล มีฤษีตนหนึ่งไปเจริญทิพยมนต์อยู่ในป่าสัก ณ ประเทศอินเดีย ตามตำนานเล่าว่า ในป่านั้นเป็นมหามงคล เช่น ต้นไม้ทั้งหลายสับเปลี่ยนกันเกิดดอกออกผลอยู่ตลอดทุกฤดูกาล มีน้ำใสสะอาด สัตว์ตัวไหนเจ็บป่วยวิ่งผ่านเข้าไปได้กินน้ำในทีนั้น อาการป่วยจะสูญสิ้นไป ใบหญ้าและเถาวัลย์สดชื่นอยู่เป็นนิจ สัตว์ที่ดุร้ายและโหดร้ายเบียดเบียนกันเมื่อเข้าไปผ่านในสถานที่นั้นก็ราวกับว่าเป็นเพื่อน เป็นมิตรกันเอง สัตว์ทั้งหลายก็อาศัยป่านั้นอยู่ด้วยความรื่นเริง กลิ่นไสโครก ซากสัตว์ต่างๆ ที่ตายในทีนั้นไม่ปรากฏ ถ้าหากว่าความตายจะมาถึงตนก็ต้องตื่นรอนหนีไปตายที่อื่น ในสถานที่นี้ พวกชาวศากยสกุลวงศ์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ไปตั้งเมืองหลวงในทีนั้นเรียกว่า **กรุงกบิลพัสดุ์** ซึ่งยังเป็นบ้านเมืองมาจนบัดนี้ (ประเทศเนปาล)

นี่เกิดจากความศักดิ์สิทธิ์ซึ่งกบิลฤษี ได้ไปเจริญทิพยมนต์อยู่ในทีนั้น วิธีเจริญของฤษีตนนั้น วาระแรกเขาได้หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ได้เจริญมนต์หมวดนี้อยู่ตลอด ๗ วัน วาระที่ ๒ เขาหันหน้าไปทางทิศอุดร วาระที่ ๓ เขาได้หันหน้าไปทางทิศใต้ วาระที่ ๔ เขาได้หันหน้าไปทางทิศตะวันตก วาระที่ ๕ เขาได้หันหน้าลงไปทางใต้พื้นปฐพี วาระที่ ๖ เขาได้ยกมือแหงนหน้าขึ้นไปในอากาศ ทำจิตให้สะอาด เอารัศมีของดวงดาวเป็นนิมิต วาระที่ ๗ เขาได้เจริญอานาปานี ปล่อยลมของเขาเองออกทุกทิศ โดยอำนาจแห่งกำลังจิตที่ประกอบด้วยพรหมวิหารทั้ง ๔ ที่เรียกว่า **“ทิพยมนต์”** ดังนี้ เล่ามานี้ตามเรื่องของชาวอินเดียเล่าให้ฟัง

ต่อจากนั้นก็ให้นึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้บริสุทธิ์ด้วยคุณธรรมอันเลิศจนพระองค์สามารถจะเสกธาตุของพระองค์เองให้บริสุทธิ์ยิ่งกว่าธาตุใดๆ ทั้งหมดในโลก เช่น พระบรมธาตุอันเป็นธาตุกายสิทธิ์ซึ่งมีปรากฏ

อยู่ในผู้เคารพนับถือ ได้ทราบข่าวว่า เสด็จมาบ้าง เสด็จหนีไปบ้าง ซึ่งเป็น
สิ่งที่แปลกประหลาดอยู่มาก สิ่งเหล่านี้ก็สำเร็จ มาจากดวงจิตอันบริสุทธิ์
นั่นเอง เมื่อจิตบริสุทธิ์แล้วธาตุทั้ง ๖ ก็พลอยบริสุทธิ์ไปด้วย เมื่อธาตุ
เหล่านี้เนืองอยู่ด้วยโลก อาจจะทำให้โลกให้ได้รับความชุ่มเย็นไปด้วยก็ได้
เพราะธาตุทั้งหมดย่อมเนืองถึงกัน

ถ้าพวกเราพุทธบริษัทตั้งใจประพฤติปฏิบัติเช่นนั้น เชื่อแน่ว่าต้องได้
รับผลดีเป็นแน่ ถ้าหากว่าจิตมิได้ฝึกหัดในทางนี้ มัวเมาแต่สะสมความชั่ว
ใส่ตนแล้ว จิตก็ต้องเดือดร้อน อำนาจแห่งความร้อนของดวงจิตก็จะทำให้
ธาตุในตัวทุกส่วนร้อนเป็นไฟไปด้วย ไฟเหล่านี้ก็จะต้องระบายนไปในที่ต่างๆ
ทั่วโลก

ความร้อนอันนี้เมื่อมีปริมาณมากขึ้น ก็จะจับกลุ่มกันขึ้นเป็นเครื่อง
สนับสนุนช่วยแสงอาทิตย์ให้แรงกล้า แล้วก็ทำอากาศธาตุ ดิน น้ำ ไฟ
ลม ให้วิบัติเปลี่ยนแปลงไปโดยอาการต่างๆ เช่น ธาตุทั้ง ๓ ก็จับไม่คงที่
เมื่อเป็นเช่นนั้นมนุษย์ที่อาศัยอยู่ก็จะต้องวิบัติหรือเดือดร้อนไปตามกัน
ขั้นที่สุดของความชั่ว ก็จะทำให้โลกที่เราอาศัยอยู่นี้แตกสลายไป ที่เขา
เรียกว่า ไฟประลัยกัลป์ ไหม้ล้างโลก คนเราไม่ได้นึกคิด จึงเหมาะให้ธรรมชาติ
เป็นเองเสียโดยมาก เมื่อเป็นเช่นนี้ก็มีโชนักเหตุผล เพราะสิ่งทั้งหลาย
ต้องมีเหตุจึงมีผล โลกที่ปรากฏอยู่ย่อมสำเร็จมาจากดวงจิตเป็นตัวเหตุ
จิตดีโลกต้องดี จิตชั่วโลกต้องชั่ว

ฉะนั้น จึงได้เขียนแนวทางอบรมดวงจิตไว้ในหนังสือเล่มนี้ เพื่อสร้าง
ความร่มเย็นเป็นสุขสืบไป

พระอาจารย์ลี

หมวด ๑

ไหว้พระ

คำขอขมาโทษและคำนมัสการพระบรมธาตุ พระอรหันตธาตุ พระพุทธรูป พระสถูป พระเจดีย์ ตลอดจนต้นไม้มหาโพธิ์ซึ่งเป็นวัตถุที่พุทธบริษัทควรเคารพสักการะต่างๆ ไป เพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่ตนเอง :

อर्หัง สมมาสมพุทโธ ภควา,

พระผู้มีพระภาคเป็นผู้ไกลจากกิเลสตรัสรู้เองชอบ.

ตี ภควนตี อภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทกราบไหว้พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น.

(กราบลงหนึ่งครั้ง)

สวากขาโต ภควตา ธมฺโม,

พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคตรัสดีแล้ว,

ตี ธมฺมิ นมสฺสามิ.

ข้าพเจ้านมัสการกราบไหว้พระธรรมนั้น.

(กราบลงหนึ่งครั้ง)

สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคที่ท่านปฏิบัติดีแล้ว,

ตี สงฺฆิ นมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมกราบไหว้พระสงฆ์นั้น.

(กราบลงหนึ่งครั้ง)

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส. (สามจบ)

อุภาส, ทวารตเยน กตฺ, สพุพฺ อปฺราธิ ขมถ เม ภนฺเต. (ถ้า
พร้อมกัน เปลี่ยนตอนท้ายเป็น ขมตุ โน ภนฺเต)

วณฺทามิ ภนฺเต เจตฺยิ, สพุพฺ สพุพฺตถ จาเน, สฺปฺติญฺจิตฺ
สาร์ริงฺกธาตุ, มหาโพธิ พุทฺธรูปิ สกฺกาเรตฺถิ, อหิ วณฺทามิ ธาตุโย, อหิ
วณฺทามิ สพุพฺโส, อิจฺเจตฺติ รตนตฺตยิ, อหิ วณฺทามิ สพุพฺทา.

พุทฺธปุชา มหาเตชวณฺโต, ธมฺมปุชา มหปฺปญฺโญ, สงฺฆปุชา
มหาโภคาวโห.

พุทฺธิ ธมฺมิ สงฺฆิ ซีวิทฺ ยาว นิพฺพานิ สรณิ คจฺฉามิ.

ปริสฺสุทฺโธ อหิ ภนฺเต, ปริสฺสุทฺโธติ มํ, พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ ธาเรตุ.

สพุเพ สตฺตา สทา โหนฺตุ อเวรา สุขซีวิโน.

ขอให้สัตว์ทั้งหลาย อย่าได้มีเวรแก่กันและกัน จงเป็นผู้ดำรงชีพอยู่
เป็นสุขทุกเมื่อเทอญ

กตฺ ปุญฺญผลํ มยฺหิ สพุเพ ภาคี ภวณฺตุ เต.

ขอให้สัตว์ทั้งหลายจงได้เสวยผลบุญที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญด้วยกาย
วาจา ใจ แล้วนั้นเทอญ

(จบแล้วกราบสามครั้ง)

.....

เตสฺปตฺตํ ยถา ปรีทฺเรยฺย เอวํ สจฺจิตฺตมฺนุรฺกฺเช
พึงรักษาจิตของตน
เหมือนคนประคองบาตรที่เต็มด้วยน้ำมัน

หมวด ๒

สวดมนต์

สวดมนต์ด้วยพระพุทธคุณ ตั้งธาคู่ทั้ง ๖

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส. (สามจบ)

พุทฺธํ อายฺวทุพฺพนํ ซีวิตํ ยาว นีพฺพานํ สรณํ คจฺฉามิ.

ธมฺมํ อายฺวทุพฺพนํ ซีวิตํ ยาว นีพฺพานํ สรณํ คจฺฉามิ.

สงฺฆํ อายฺวทุพฺพนํ ซีวิตํ ยาว นีพฺพานํ สรณํ คจฺฉามิ.

(แล้วว่า หุตฺติยมฺปิ ภาลา ตฺติยมฺปิ ภาลา ให้ครบ ๓ รอบ)

หมวดธาคู่ลม ๓ ข้อ ดังนี้

๑. วาโย จ พุทฺธคุณฺโณ อรหํ พุทฺโธ อิติปิ โส ภควา นมามิหํ.
อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ, วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุคโต โลกวินฺนุ, อนุตฺตโร
ปฺริสทฺมมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ.

(ให้ระลึกถึง พระพุทธเจ้าผู้บริสุทธิ์ - อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ
พระบริสุทธิ์คุณ)

๒. วาโย จ ธมฺเมตํ อรหํ พุทฺโธ อิติปิ โส ภควา นมามิหํ,
สุวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม, สนนฺทิกฺโข อกาลิกฺโข เอหิปฺสฺสิกฺโข,
โอปนยิกฺโข ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ.

(ให้ระลึกถึง พระสารีบุตรผู้มีปัญญา - วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน
พระปัญญาคุณ)

๓. วาโย จ สงฆานัม อรหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภควา นมามิหัง,
สุปฏิปนุโน ภควโต สาวกสงฺโฆ, อชฺฐปฏิปนุโน ภควโต สาวกสงฺโฆ,
ณายปฏิปนุโน ภควโต สาวกสงฺโฆ, สามิจิปฏิปนุโน ภควโต สาวก-
สงฺโฆ, ยทิหัง จตฺตาริ ปุริสยุดฺधानิ อภฺจฺจ ปุริสปุคฺคฺลา, เอส ภควโต
สาวกสงฺโฆ, อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิเนยฺโย อญฺชลิกฺรณฺเีย, อนุตฺตรํ
ปุณฺณกฺเขตฺตํ โลกสฺสาติ.

(ให้ระลึกถึง พระโมคคัลลานะผู้มีฤทธิ์ - สตุถาเทวมนุสฺसानัม
พระกรรณาคุณ)

ธาคฺคฺปริสฺสุทฺธานุภาเวน, สพฺพทฺกฺขา สพฺพภยา สพฺพโรคา
วิมฺุจฺจนฺติ, อิติ อุตฺมโร ติริยํ สพฺพธิ สพฺพตฺตตฺาย สพฺพาวนฺตํ
โลกํ, เมตฺตา กรุณา มุทิตา อฺเปกฺขา สหคเตน เจตฺสา, จตฺตทิสํ
ผริตฺวา วิหฺรติ, สุขํ สฺปฺติ สุขํ ปฏฺิพฺุชฺฉติ, น ปาปกํ สฺปิณํ ปสฺสติ,
มฺนุสฺसानัม ปิโย โหติ อมฺนุสฺसानัม ปิโย โหติ, เทวตา รกฺขณฺติ, นาสฺส
อคฺคิ วา วิสํ วา สตฺถํ วา กมฺติ, ตฺวํ จิตฺตํ สฺมาธิยฺติ, มุขวณฺโณ
วิปฺปสฺสีทฺติ, อสมฺมุโหฺท (มุพฺโห) กาลํ กโรติ, อุตฺตรํ อปฺปฏิวิชฺฉณฺโต
พฺรหฺมโลกฺุโปโค โหติ, อิติ อุตฺมโร ติริยํ อเวรํ อเวรา สุขชีวิโน, กตํ
ปุณฺณผลํ มยฺหํ สพฺเพ ภาสิ ภวณฺตุ เต. ภวตุ สพฺพมฺงฺคฺลํ รกฺขณฺตุ
สพฺพเทวตา, สพฺพพุทฺธานุภาเวน สพฺพธมฺมานุภาเวน สพฺพสงฺฆา-
นุภาเวน, โสตฺถิ โทณฺตุ นิรณฺตรํ, อรหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภควา นมามิหัง.

วิธีเปลี่ยนธาตุ เหมือนข้อต้นทั้งหมด คือ ข้อ ๑ พุทฺธคุณ ข้อ ๒
ธรรมคุณและข้อ ๓ สังฆคุณ แล้วต่อด้วยบท “ธาคฺคฺปริสฺสุทฺธานุภาเวน ฯลฯ”
เป็นการเปลี่ยนแต่ชื่อธาตุเท่านั้น

หมวดธาตุไฟ

- (๑) เตโช จ พุทฺธคุณํ ๑ล๑
- (๒) เตโช จ ฐมเมตฺถํ ๑ล๑
- (๓) เตโช จ สงฺฆานํ ๑ล๑

หมวดธาตุน้ำ

- (๑) อาโป จ พุทฺธคุณํ ๑ล๑
- (๒) อาโป จ ฐมเมตฺถํ ๑ล๑
- (๓) อาโป จ สงฺฆานํ ๑ล๑

หมวดธาตุดิน

- (๑) ปฐวี จ พุทฺธคุณํ ๑ล๑
- (๒) ปฐวี จ ฐมเมตฺถํ ๑ล๑
- (๓) ปฐวี จ สงฺฆานํ ๑ล๑

หมวดอากาศธาตุ

- (๑) อากาสา จ พุทฺธคุณํ ๑ล๑
- (๒) อากาสา จ ฐมเมตฺถํ ๑ล๑
- (๓) อากาสา จ สงฺฆานํ ๑ล๑

หมวดวิญญานธาตุ

- (๑) วิญฺญาณญจ พุทฺธคุณํ ๑ล๑
- (๒) วิญฺญาณญจ ฐมเมตฺถํ ๑ล๑
- (๓) วิญฺญาณญจ สงฺฆานํ ๑ล๑

ให้สนใจท่องในหมวดต้นให้แม่นยำ ส่วนธาตุที่ต่อมานั้นจะเข้าใจและ
 จำง่าย เพราะเป็นเรื่องเดียวกัน เพียงแต่เปลี่ยนธาตุเท่านั้น ธาตุที่ ๖ หมวดนี้
 มีอยู่ในตัวของเรารู้สวดทุกคน เพราะฉะนั้นเวลาสวดให้นึกถึงธาตุนั้นๆ ด้วย
 เช่น ลม-ส่วนที่พัดไปมา มีลมหายใจเป็นต้น ไฟ-ความอบอุ่น, น้ำ-มีอาการ
 เหลวๆ, ดิน-แข็ง, อากาศ-ช่องว่าง, วิญญาณ-ความรู้ ดังนี้เป็นต้น การสวด
 จึงจะเป็นประโยชน์มาก

อนึ่ง เมื่อจะสวดธาตุในพิธีอื่น เช่น การสวดธาตุเพื่อเป็นการเจริญอายุ
 และจิตใจของผู้ป่วย หรือสวดสลัปในพิธีพุทธาภิเศก เป็นต้น นิยมสวด
 ชั้นที่ ๕ อายุตนะ ๑๒ และอาการ ๓๒ เพิ่มเติมด้วย การสวดทำนองเดียวกับ
 กับการสวดธาตุทุกอย่าง เปลี่ยนแต่ชื่อชั้น อายุตนะ และอาการ ๓๒
 ไปโดยลำดับเท่านั้น

หมวดชั้นที่ ๕

(๑) รูปฌ	(๒) เวทนา ฌ
(๓) สัญญา ฌ	(๔) สงขารา ฌ
(๕) วิญญาณฌ	

หมวดอายุตนะ ๑๒

(๑) จกขุ ฌ	(๒) โสตฌ
(๓) ฆานฌ	(๔) ชิวหา ฌ
(๕) กาโย ฌ	(๖) มโน ฌ
(๗) รูปฌ	(๘) สทโท ฌ
(๙) คนุโธ ฌ	(๑๐) รโธ ฌ
(๑๑) โผฏฐพพา ฌ	(๑๒) ฌมมารมมณฌ

หมวดอาการ ๓๒

(๑) เกสา จ	(๒) โลมา จ
(๓) นขา จ	(๔) ทนฺตา จ
(๕) ศฺใจ จ	(๖) มงฺสณฺจ
(๗) นหารุ จ	(๘) อฏฺฐี จ
(๙) อฏฺฐิมิณฺชณฺจ	(๑๐) วกฺกณฺจ
(๑๑) ททฺยณฺจ	(๑๒) ยกนณฺจ
(๑๓) กิโกลมกณฺจ	(๑๔) ปิหกณฺจ
(๑๕) ปปฺปสาสณฺจ	(๑๖) อนฺตณฺจ
(๑๗) อนฺตคฺคณฺจ	(๑๘) อฺทริยณฺจ
(๑๙) กรีสณฺจ	(๒๐) มตฺถลฺลณฺจ
(๒๑) ปิตฺตณฺจ	(๒๒) เสมฺหณฺจ
(๒๓) ปุพฺโพ จ	(๒๔) โลหิตณฺจ
(๒๕) เสโท จ	(๒๖) เมโท จ
(๒๗) อสฺสุ จ	(๒๘) วสา จ
(๒๙) เขโฝ จ	(๓๐) สิงฺฆาณิกา จ
(๓๑) ลสิกา จ	(๓๒) มุตฺตณฺจ

.....

สาธุ สัพพตถ สัวโร.

ความสำรวมในที่ทั้งปวง เป็นดี

พุทธ.

หมวด ๓

ภาวนา

หมวดนี้ ให้การศึกษารูปปฏิบัติ อานาปานสติภาวนามัย ต่อไป
มีข้อสำคัญอยู่ ๗ ข้อ คือ

๑. ให้ภาวนา พุทฺธ ลมเข้ายาวๆ โธ ลมออกยาวๆ ก่อน ๓ ครั้ง
หรือ ๗ ครั้ง (คำภาวนากับลมให้ยาวเท่ากัน)

๒. ให้รู้จักลมเข้าลมออกโดยชัดเจน

๓. ให้รู้จักสังเกตลมในเวลาเข้าออกว่ามีลักษณะอย่างไร สบาย หรือ
ไม่สบาย กว้างหรือแคบ ชัดหรือสับสน ช้าหรือเร็ว สั้นหรือยาว ร้อนหรือ
เย็น ถ้าไม่สบายก็ให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขจนได้รับความสะดวกสบาย เช่น
เข้ายาวออกยาวไม่สบาย ให้เปลี่ยนเป็นเข้าสั้นออกสั้น เป็นต้น จนกว่า
จะได้รับความสบาย เมื่อได้รับความสบายสะดวกดีแล้ว ให้กระจายลม
ที่สบายนั้นไปในส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่นสูดลมเข้าไปที่ท้ายทอยปล่อย
ลงไปในกระดูกสันหลังให้ตลอด ถ้าเป็นเพศชายปล่อยไปตามขาขวาทะลุถึง
ปลายเท้า แล้วกระจายไปในอากาศ แล้วก็กลับมาสูดใหม่เข้าไปในท้ายทอย
ปล่อยลงไปในกระดูกสันหลัง ปล่อยไปตามขาซ้ายทะลุถึงปลายเท้า แล้ว
กระจายไปในอากาศ แล้วก็กลับมาปล่อยตั้งแต่ท้ายทอยผ่านไหล่ทั้งสอง
ถึงข้อศอกข้อมือทะลุถึงปลายนิ้ว กระจายไปในอากาศ แล้วก็ปล่อยลงคอ
หอยกระจายไปที่ขั้วปอดขั้วตับ กระจายเรื่อยลงไปจนถึงกระเพาะเบา
กระเพาะหนัก แล้วก็สูดลมหายใจเข้าไปตรงกลางอกทะลุไปจนถึงลำไส้
กระจายลมสบายเหล่านี้ให้ทั่วถึงกันได้ จะได้รับความสะดวกมากขึ้น

(ถ้าเป็นเพศหญิงให้กระจายลมทางซ้ายก่อน เพราะเพศหญิงและเพศชาย
เส้นประสาทต่างกัน)

๔. ให้รู้จักขยายลมออกเป็น ๔ แบบ คือ

๑) เข้ายาวออกยาว

๒) เข้านสั้นออกสั้น

๓) เข้านสั้นออกยาว

๔) เข้ายาวออกสั้น

แบบใดเป็นที่สบายให้เอาแบบนั้น หรือทำให้สบายได้ทุกแบบยิ่งดี
เพราะสภาพของบุคคล ลมหายใจย่อมเปลี่ยนแปลงได้ทุกเวลา

๕. ให้รู้จักที่ตั้งของจิต ฐานไหนเป็นที่สบายของตัวให้เลือกเอา
ฐานนั้น (คนที่เป็โรคเส้นประสาทปวดศีรษะห้ามตั้งข้างบน ให้ตั้งอย่างสูง
ตั้งแต่คอหอยลงไป และห้ามสะกดจิตสะกดลม ให้ปล่อยลมตามสบาย
ปล่อยใจตามลมเข้าออกให้สบาย แต่อย่าให้หนีไปจากวง ของลม) ฐาน
เหล่านั้นได้แก่ ๑. ปลายจมูก ๒. กลางศีรษะ ๓. เพดาน ๔. คอหอย
๕. ลิ้นปี่ ๖. ศูนย์ (สะดือ) นี้ฐานโดยย่อคือที่พักลม

๖. ให้รู้จักขยายจิตคือ ทำความรู้สึกให้กว้างขวางออกไปทั่ว
สรรพางค์กาย

๗. ให้รู้จักประสานลม และขยายจิตออกให้กว้างขวาง ให้รู้
ส่วนต่างๆ ของลมซึ่งมีอยู่ในร่างกายนั้นก่อน แล้วจะได้รู้ในส่วนอื่นๆ ทั่วไป
อีกมากคือ ธรรมชาติลมมีหลายจำพวก ลมในเส้นประสาท ลมเดินหุ้ม
เส้นประสาทต่างๆ ไป ลมกระจายออกจากเส้นประสาทแล่นแทรกแซงไป
ทั่วทุกชุมชน ลมให้โทษและให้คุณย่อมมีปนกันอยู่โดยธรรมชาติของมัน

สรุปแล้วก็คือ

๑. เพื่อช่วยให้พลังงานที่มีในร่างกายทุกส่วนของคนเราทุกคนให้ดีขึ้นเพื่อต่อสู้สิ่งต่างๆ ในตัว เช่น ไม่สบายในร่างกาย เป็นต้น

๒. เพื่อช่วยความรู้ที่มีอยู่แล้วในตัวของคนทุกคนให้แจ่มใสขึ้น เพื่อเป็นหลักวิชา วิมุตติ วิสุทธิ์ ความหมดจดสะอาดในจิตใจ

หลักอานาปาฯ ทั้ง ๗ ข้อนี้ ควรถือไว้เป็นหลักสูตร เพราะเป็นเรื่องสำคัญของอานาปาฯ ทั้งสิ้น

ไหว้พระ สวดมนต์ ภาวนา ๓ อย่างนี้ต้องควบกันเสมอไปจึงจะเป็นหนทางชำระจิตใจของพุทธบริษัทให้บริบูรณ์โดยธรรม สมกับคำที่ว่า “สพฺพปาปสฺส อกรรม” อย่าทำความชั่วให้รื้อไหลเข้ามาสู่กายวาจาใจ “กุสลสฺสุปสมฺปทา” จึงทำความดีให้สมบูรณ์บริบูรณ์เทอญ หมายความว่า กายเราก็ได้ทำ คือไหว้พระในข้อต้น สวดมนต์ทางวาจา เราก็ได้พูดเช่น สวดพุทธคุณเข้าธาตุ ภาวนาทางใจ เราก็ได้นึก เช่น “พุทฺโธ” เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจักมีจิตผ่องใส เข้าถึงหัวใจของศาสนาตั้งนี้

ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกย่อมเป็นไปด้วยอำนาจจิตทั้งสิ้น ใจชั่วใช้อำนาจในทางที่ผิด จิตฝึกหัดแล้วด้วยดีย่อมมีอำนาจใช้ไปในทางที่ถูกผู้ใจคน ได้รับผลอันค่า.

.....

เย จิตฺตํ สณฺณเมสฺสนฺติ โมกฺขณฺติ มารพนฺธนา

ผู้รู้จักควบคุมจิตใจ จะพ้นไปได้จากบ่วงของมาร

(๒๕/๑๓)

คาถาท่านพ่อลี

“อะระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภะคะวา นะมามิหัง”
(ให้ว่า ๓-๗ ครั้ง และใช้สวดประจำทุกคืนก่อนนอน
จำนวนเท่าอายุยิ่งดี ทวีสิริมงคล)

.....

คาถาขอฝน

มหาการุณิโก นาโถ	หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา	ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
มหาการุณิโก นาโถ	อิตถายะ สัพพะปาณินัง
ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา	ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	เทโว วัสสสะตุ รัมมะโต
สุภูโต จะ มหาเถโร	มหากาโย มะหิทธะโร
นึลละวณฺโณ มหาเตโช	ปะวัสสันตุ วะลาหะกา
มหาการุณิโก นาโถ	หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา	ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
มหาการุณิโก นาโถ	หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา	ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	เทโว วัสสสะตุ กาละโต

สุญโต จะ มหาเถโร
นิตะวัณโณ มหาเตโช
          มหาการุณิกो नाโถ
ปุเรตฺวา ปาละมี สัพพา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
          มหาการุณิกो नाโถ
ปุเรตฺวา ปาละมี สัพพา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
สุญโต จะ มหาเถโร
นิตะวัณโณ มหาเตโช

มหากาโย มะโหทะโร
ปะวัสสันตุ วะลาทะกา
หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
สุขายะ สัพพะปาณินัง
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เทโว วัสสะตุ ฐานะโส
          มหากาโย มะโหทะโร
ปะวัสสันตุ วะลาทะกา

ฉันนา เม กุฎฐิกา สุขา นีวาตา
วัสสะ เทวะ ยะถาสุขัง
จิตตัง เม สุตฺตมาหิตัง วิมุตตัง
อาตาปี วิหะรามิ วัสสะ เทวาติ.

.....

เสโต ขตา เอกขโน   วาเตน น สมิริติ
เอวํ นินทาปัสสาสุ   น สมินฺชนติ ปณฺชิตา.

ภูเขาศิลาแห่งที่บ ไม่สิ้นสะเทือนเพราะลมอันใด,
บัณฑิตย่อมไม่หวั่นไหวในนินทาและสรรเสริญอันนั้น.

พ.ธ. ๒๔/๒๔.